

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EKONOMİ HUKUKU ANA BİLİM DALI

İFLAS SEBEPLERİ VE İFLASIN ERTELENMESİ YERİNE KONKORDATO

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERDAL EMİR

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi ABDULLAH ERDOĞAN

GAZİANTEP
KASIM 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EKONOMİ HUKUKU ANA BİLİM DALI

İflasın Ertelenmesi Yerine Konkordato

ERDAL EMİR

Tez Savunma Tarihi: 20.12.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Tural ERKAN
SBF Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Emin KOBAN
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDOĞAN
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımdan okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ERDOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Hakan CİNDEMİR

Doç. Dr. Mehmet ŞENTÜRK

Enzusu

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

ERDAL EMİR

ÖZ

İFLAS SEBEPLERİ VE İFLASIN ERTELENMESİ YERİNE KONKORDATO

EMİR, Erdal

Yüksek Lisans Tezi, Ekonomi Hukuku ABD

Tez Danışmanı: Dr. Abdullah ERDOĞAN

2019, 104 Sayfa

Bu yüksek lisans tezi çalışmasının amacı iflasın ertelenmesi müessesesi yerine “7101 Sayılı İcra İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun”un 30361 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanması ile ciddi değişiklikler ve yeniliklerle uygulanabilirlik kazandırılan konkordato kurumunun incelenmesi ve konkordato kurumunun işlerlik kazanılmasının nedeni olan iflas müessesesinin hukuki çerçevede açıklanmasıdır.

Tezin amacı kapsamında öncelikle iflas ve iflas sebepleri üzerinde durulmuştur. Zira gerek konkordato kurumu gerekse konkordatodan önce ciddi işlerlik sağlayan iflasın ertelenmesi müessesesinin gayesi borçlunun müflis sıfatını almasını önlemek yani borçlunun iflasını önlemek için alınan koruma tedbirleridir. Bu tezimizde de iflas sebepleri hakkında genel bilgiler verilerek iflas sebepleri ana hatlar altında incelenecektir. Tezimizin devamında konkordato kurumu ele alınmadan önce değişiklikten önce yürürlükte bulunan ve etkin bir uygulama sahası olan iflasın ertelenmesi müessesesi ile konkordato arasındaki farklara değinilmiştir.

Esasen iflasın ertelenmesi kurumunda amaç, ekonomik bakımdan zor durumda olan şirketlerin iflas etmesine engel olunarak onların yeniden ekonomiye kazandırılmasını sağlayarak borçlunun varlığını sürdürmesine olanak vermek ve böylelikle alacaklının da alacağına kavuşmasının sağlamaktır. Ancak işletmelerin kötü niyetli yaklaşımlarıyla, borçluların belirsiz bir süre için borçlarını ödemekten kurtulmasına yönelik gerçekleştirilen ve müessesenin gerçek işlevine aykırı bir düzenlemenin yerleşmesine sebep olmuştur. İflasın ertelenmesi öyle bir raddeye ulaşmıştır ki; birçok alacaklısırf alacaklarını alamadığı için iflasın eşiğine gelmiş ve önemli bir ekonomik sıkıntı içerisine girmiştir.

Yaşanan bu olumsuzluklar ve ekonomik düzen gereği kanun değişikliği elzem olmuş ve iflasın ertelenmesi müessesesi kaldırılarak, alacaklı tarafın haklarının da gözetildiği ve hatta söz hakkı verildiği, borçlunun denetlendiği konkordato sistemi getirilmiştir. Bu çalışmamızda henüz uygulaması oldukça yeni olan konkordato kurumu incelemeye alınmıştır.

Anahtar kelimeler: İflasın ertelenmesi, konkordato, iflas sebepleri, iflas.

ABSTRACT

REASONS OF BANKRUPTCY AND CONCORDATUM INSTEAD OF BANKRUPTCY ADJOURNMENT

EMİR, Erdal

Master Thesis, Department Of Economic Law

Supervisor: Prof. Dr. Abdullah ERDOĞAN

2019, 104 pages

The aim of this master's thesis study is to publish the Law No 7101 on adjournment of the Execution and Bankruptcy Law instead of the adjournment of bankruptcy in the Official Gazette 30361 to examine the concordat institution which is brought into effect by serious changes and innovations to ensure that the concordat institution be come operational. The explanation of the bankruptcy institution within the legal framework which is the reason the concordat institution has become operational.

The purpose of this thesis is focused primarily on bankruptcy and the reasons of bankruptcy. Because of both of the concordat institution and the concordat of bankruptcy that provides serious work before the purpose of adjournment the bankruptcy of the debt or prevent the bankruptcy of the debtor namely the protection measures are taken to prevent the bankruptcy of the debtor. In this thesis, General information will be given about the causes of bankruptcy and the reasons of bankruptcy will be analyzed under main lines. In the continuation of our thesis, before to approach concordat institution the differences between the institution of adjournment and concordat which is effective implementation area be for the change are mentioned.

Mainly the purpose of adjournment bankruptcy institution, to prevent the bankruptcy of companies which is economically in a difficult situation by allowing them to be reintegrated into the economy to allow the borrower to continue to exist and thus to ensure that the creditors will receive their balance receivable but with malicious approaches of enterprises. However with the malicious approaches of the enterprises, it has led to the establishment of an arrangement which is intended to prevent borrowers from paying their debts for an indefinite period which is contrary to the real function of the institution adjournment of bankruptcy has reached such a level that; Many creditors have come to the brink of bankruptcy just because they could not receive their receivables and have entered into a major economic problem.

As a result of these problems and the economic order, amendment of the law become mandatory. the institution of adjournment of bankruptcy was abolished and the rights of the creditor were all observed more over creditor has a right to give a hearing, a concordat system in which the borrower is inspected. In this study the concordat institution which is quite new has been taken into discussion.

KEY WORDS; adjournment of the bankruptcy, concordat, reasons of Bankruptcy, Bankruptcy

ÖNSÖZ

2003 Yılında yapılan kanun değişikliği ile yürürlüğe giren iflasın ertelenmesi müessesinde borçlu ile mahkeme arasında işleyen sürece alacaklının dahil olmaması söz hakkı olmaması sebebiyle pratikte ve menfaatler dengesinde ciddi hak kayıpları olmuştur. Yaşanan süreci gözlemlediğimizde sırf alacağına kavuşamadığı yahut alacağına kavuşacağı zamanın muallakta olması nedeniyle alacaklının iflasına sebep olan iflasın ertelenmesi müessesindeki olumsuzlukların konkordatoda yaşanmaması adına kanun koyucu değişiklikler ve yenilikler getirmiştir.

Sürece dahil olan alacaklıların, alacağının ne zaman ve nasıl ödeneceğinde söz hakkı olduğu gibi faaliyetine ve üretkenliğine devam eden borçlunun menfaatleri arasında denge kurulmasına gayret edilmiştir. Gerek gerçek kişi borçlunun gerekse işletmelerin faaliyetlerine devam ederek alacaklarını ödemesi, üretime devam etmeleri üstün kamu yararının da gereğidir. Bu çalışmamamda kompleks bir yapı olan ve henüz uygulanırlığı az olan konkordato ve esasen konkordato ilan edilmesine sebep olan iflas müessesini incelemeye çalıştım.

Yüksek lisans eğitimimin tüm basamaklarında ve bilhassa tez yazım sürecinde görüş ve fikirleriyle beni bilgilendiren, aktardığı tecrübelerle yolumu aydınlatan, kaynaklarını bana açan başta danışman hocam Dr. Öğrt. Üyesi Abdullah Erdoğan ve Arş. Gör. Abdullah Ceylan hocam olmak üzere bütün hocalarıma ve meslektaşlarıma en içten duygularıyla teşekkür ederim. Ayrıca yüksek lisans tez çalışmamda henüz uygulaması çok yeni olan bu müessesede yargı kararlarına ve kaynak kitaplara ulaşmamda emeği geçen sayın Av. Hatice TÜRKAN COŞKUN'a Av. Ayhan Şahan'a, büro yükümü omuzlayan ortağım Av.Önder Uluca ve bu eğitim sürecinde maddi ve bilhassa manevi desteklerini benden esirgemeyen ailemin tüm bireylerine teşekkürü borç bilirim.

ERDAL EMİR

20.12.2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iv
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
İFLAS	3
GENEL OLARAK İFLAS	3
A. İflasın Tarihi Gelişimi.....	3
B. İflas Kavramı	4
C. İflasın Hukuki Niteliği ve İflas Takibi.....	5
I. İFLAS SEBEBİNİN DÜZENLENME AMACI	7
II. İFLAS SEBEBİNİN ÇEŞİTLERİ	8
A. Genel Olarak Türk Hukuk Sistemimize Göre İflas Sebepleri	8
B. Mevzuat Düzenlemelerde İflas	11
III. İFLAS SEBEPLERİ	12
A. Ekonomik Sebepler.....	12
B. Olağanüstü Durumlar ve Doğal Afetler.....	13
C. Toplumsal Sebepler	14
D. Kötü Yönetim ve Organizasyonlar	14
E. İflas Ödeme Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi.....	15
F. İfa Veya Depo Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi.....	18
G. İcra Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi	19
H. Borçlunun Malum Bir Yerleşim Yerinin Olmaması	22
İ. Borçlunun Taahhütlerinden Kurtulmak Amacıyla Kaçması	23
J. Borçlunun Alacaklılarının Haklarını İhlal Eden Hileli Muamelelerde Bulunması veya Bunlara Teşebbüs Etmesi.....	26
K. Borçlunun Haciz Yolu İle Yapılan Takipler Sırasında Mallarını Saklaması	29
L. Ödemelerin Tatil Edilmesi.....	31
M. Yeniden Yapılandırmadan Kaynaklanması	33
N. Mali Durumun Bozulması	36
İKİNCİ BÖLÜM	39
KONKORDATO.....	39
I. KONKORDATONUN TANIMI VE TURLERİ.....	39

A. Konkordatonun Türk Hukukundaki Kısa Tarihçesi ve İflas Erteleme Yerine Gelişi.....	39
B. Konkordatonun İflas Ertelemeden Farkları	41
C. Konkordatonun Hukuki Niteliği ve Amacı	44
D. Konkordatonun Türleri	45
1. Adi İflas Dışı Konkordato.....	45
2. İflas İçi Konkordato	46
3. Mal varlığının Terki Suretiyle Konkordato	46
II. GEÇİCİ MÜHLET	47
A. Geçici Mühlete Başvuracak Kişiler	47
B. Görevli ve Yetkili Mahkeme	49
C. Geçici Konkordato Komiseri.....	50
D. Geçici Mühlet Kararı	51
E. Kararın İlanı ve Gerekli Yerlere Bildirilmesi	53
F. Sürenin Uzatılması.....	53
III. KESİN MÜHLET.....	53
A. Konkordato Komiseri	55
B. Alacaklılar Kurulu	57
C. Kesin Mühlet Kararı Verilmesi	58
D. Kesin Mühlet Kararının Sonuçları.....	59
1. Alacaklılar Bakımından Sonuçları.....	59
2. Borçlular Bakımından Sonuçları	65
IV. KONKORDATONUN TASDİKİ	68
A. Konkordatonun Tasdiki Unsurları	68
B. Konkordatonun Reddi Kararı	71
C. Tasdik Edilen Konkordatonun Sonuçları.....	72
1. Alacaklılar Açısından Sonuçları	72
2. Borçlular Açısından Sonuçları.....	77
D. Konkordatonun Feshi.....	78
1. Konkordatonun Kısmi feshi.....	78
2. Konkordatonun Tamamen Feshi.....	79
E. Konkordato Sürecinde Kanun Yoluna Başvurma Süreci ve Süreleri.....	80
V. DİĞER KONKORDATO TÜRLERİ.....	80
A. Mal Varlığının Terki Suretiyle Konkordato	80

B. İflas İçi Konkordato.....	82
SONUÇ.....	84
KAYNAKÇA	86

KISALTMALAR

AATUHK	:Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BATİDER	:Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi
BK	:Borçlar Kanunu
BKZ.	:Bakınız
C.	:Cilt
DN.	:Dipnot
E.	:Esas
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İİK	:İcra İflas Kanunu
K.	:Karar
MERNİS	: Merkezî Veri Tabanı Ve Kimlik Paylaşımı Sistemini De Kapsayan Merkezî Nüfus İdaresi Sistemi
MİHDER	: Medeni Usul Ve İcra İflas Hukuku Dergisi
MK	: Medeni Kanun
VD.	: Ve Diğerleri
VS.	: Vesaire

GİRİŞ

Roma İmparatorluğu'nun ilk dönemlerinde, bugünkü şekliyle bir cebri icra takibi söz konusu değildi, cebri icranın konusu borçlunun fiziksel varlığını oluştururdu. Buna göre, borçlu, hapse atılabilir, köle olarak satılabilir, hatta öldürülebilirdi.¹ Ancak, daha sonraları, cebri icra, borçlunun şahsının yanında, mallarına da yönelmeye başlamış ve ilk defa, milattan önce 118 yılında, borçlunun fiziksel varlığı ile malları birbirinden ayırt edilerek, alacaklıların talebi ile Pretor'un emri doğrultusunda, borçlunun bütün malları da cebri icranın konusu olmaya başlamıştır.² Daha sonraları ise bu müessese de yumuşatılarak borçluya, bütün mallarını alacaklılara terk etmek suretiyle borcundan kurtulabilme hakkı tanınmıştır. Yüzyıllarca devam eden değişim sürecinden sonra ise gelinen en üst nokta hukuk devleti prensibi olmuştur. Bu ilkeye göre, fertlerin kuvvet kullanmak suretiyle, hak elde etmeleri veya haklarını korumaları, kanunlarla getirilen bir takım istisnai durumlar dışında yasaktır. Bu yasağa uymayanlar ise cezai yaptırıma tabi tutulduklarından; kişiler yürürlükte olan hukuk kurallarına dayanarak haklarını arar ve haklarının ihlal edilmesi durumunda, hukukun öngördüğü yaptırımları devreye sokarak haklarını korurlar. Diyebilir ki; hakların aranmasında ve korunmasında kuvvet değil, hukuk hakimdir ve bu ilke, hukuk devleti olmanın en temel özelliğidir.

Günümüzde de kurulan bir borç ilişkisindeki tarafların, yüklendikleri edimleri, zamanında, hukukun genel prensiplerine ve sözleşmeye uygun bir biçimde yerine getirmeleri beklenir. Dürüst bir borçludan beklenen ideal davranış biçimini de bu şekilde izah edebiliriz.

Türk Hukuk Sistemimizde de günün ihtiyaçları doğrultusunda, bilhassa ticari hayat açısından gerek görülmesi halinde zaman içinde çok ciddi değişiklikler yapılmıştır. Ticari hayatın ihtiyaçları, işlemez hale gelen mekanizmaların işlerlik kazanması, globalleşen dünyada ülkede yaşanan sosyoekonomik problemleri ortadan kaldırmak adına çeşitli yollar denenmiştir. Bu ve benzeri sebeplerden dolayı da Türk Hukuk sistemimizde yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğundan iflasın ertelenmesi kurumu tamamen kaldırılmış ve konkordatoya ilişkin hükümlere önemli yenilikler ve

¹ UMUR, Ziya, Roma Hukuku Ders Notları, İstanbul, Beta Yay., 1999, s.165.

² YILMAZ, Ejder, İflas İdaresi, Ankara, Yetkin Yay., 1976, s.12.

değişiklikler getirilmiştir. Esasen, Türk hukukunda uzun yıllar uygulama alanı bulan konkordato tatbikatta yaşanan sorunlar nedeniyle ciddi ölçüde değişikliğe gidilmiştir.

Böylelikle iflas erteleme kurumu mevzuattan çıkartılarak, alacaklılar ile borçlunun karşılıklı uzlaşması ve bu uzlaşmalarının mahkeme tarafından onaylanması koşuluna dayanan konkordato müessesesi devreye koyulmuştur. Bu hususları içeren tasarı 28 Şubat 2018 yılında 7101 Sayılı İcra Ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yürürlüğe girmiştir. Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma yani konkordato, parasal vaziyeti kötüye giden sermaye şirketlerinin, kooperatiflerin ve değişiklikten sonraki en büyük farkla iflasa tabi olan gerçek kişilerin, alacaklıları ile bir proje doğrultusunda uzlaşarak ticari hayatlarına devam etme imkanı sağlayan bir iyileştirme metodudur.

Bu incelemeleri yaparak oluşturduğumuz bu çalışma iki ana başlıktan oluşmaktadır. Birinci bölümün temel konusu iflas kavramı olup, bu çerçevede çalışmamızın birinci bölümünde iflasın tanımı, iflasın yolları, iflasın sebepleri, iflas sebeplerinin kanunda sıralanışı, iflasın tasfiyesi ve iflasın hukuki sonuçları konuları ele alınmaktadır. Çalışmamızın ikinci bölümünün temel konusu ise Yeni Konkordato ve Konkordato Uygulamasından oluşmaktadır. Bu çerçevede konkordato kavramı, konkordatonun Türk Hukukundaki kısa tarihçesi, iflasın ertelenmesi kurumu, konkordatonun iflasın ertelenmesi müessesesi yerine gelişi, konkordatonun türleri olan iflas içi ve iflas dışı konkordato, mal varlığının terki suretiyle konkordato ve konkordatonun sonuçları başlıkları ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İFLAS

GENEL OLARAK İFLAS

A. İflasın Tarihi Gelişimi

İflas kurumu, çok eski zamanlardan günümüze değin özel bir önem arz etmiştir. Roma hukukunda borçlunun borcundan dolayı tüm alacaklıların eline bırakılması, önce vücut bütünlüğü üzerinde daha sonra tüm mallarının zilyetliğinin borçluya geçirilmesi şeklinde başlayan uygulama, tarih içinde, insana verilen önemin artmasıyla sadece borçlunun mal varlığıyla sorumluluğuna ve yani külli bir tasfiye usulüne dönüşmüştür.

İflas, Arapça kökenli bir kelime olan fülüs'a sözcüğünden türemiştir. Parayı pulu bitirmek,değer ifade etmemek anlamına gelen bir sözcük olarak tanımlanmıştır. Kural olarak yalnızca tacirler iflasa tabi kişilerdir. Gerçek kişiler gibi tüzel kişilerde kolektif, komandit, limited, anonim ve kooperatif şirketler tacir olabilir. Buna göre iflasa tabi kişiler; tacir sayıldıkları için iflasa tabi olanlar, tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulundukları için tacir olmadıkları halde iflasa tabi olanlar ve tacir olmadıkları halde, özel kanun hükümlerine göre iflasa tabi olanlar şeklinde üçe ayrılır. İflas durumunda sadece işletme sahiplerinin zarar göreceği kanısı yanlıştır. İşletme sahiplerinin yanı sıra zarar; alıcılar, satıcılar, diğer çalışanlar, kredi kurumları ve en nihayetinde devlet olmak üzere pek çok taraf zarar görür. Bu zararın önüne geçmek için mevzuatımız, sermaye şirketleri ve kooperatifler için bir açıdan, iflastan kurtuluş yolu öngörmüştür.

İflas sözcüğünün kelime anlamına ilişkin diğer bir yaklaşım ise; Latineden gelen bancus, masa veya tezgah ve ruptus, kırılma veya yarılma sözcüklerinin iflas sözcüğünün birleşmesi ile oluştuğu yönündedir. Bankerler, ticari faaliyetlerinde

kullandıkları tezgahlarını bugünkü ifadesiyle desk veya bankolarını, borçlarını ödeyemez bir hale geldiklerinde ticari faaliyetlerini sürdüremez duruma geldiklerini pazarlık yapma güçlerini de kaybettiklerini sembolize etmek amacıyla kırarlardı.³

Borcunu ödeyemeyen tacirin, ticari faaliyetini sürdürdüğü tezgahını kırması, bir daha maddi kazanç elde edemeyeceğinin, ticari hayatının sona erdiğinin ispatı olarak kabul görülmüştür. Bugünkü iflas teriminin ortaya çıkmasına yaşanan bu olayların yön verdiği yaklaşımına bizde katılmaktayız. Öyle ki bu görüşü kuvvetlendiren bir diğer husus ise, Orta çağ İtalya'sında iflas eden bankalar için bancorotto, kırık banka teriminin kullanılmış olmasıdır.

B. İflas Kavramı

İflas kavramı, genel olarak bilinen anlamı ile, bir tüzel kişiliğin ya da gerçek kişinin mal varlığının tamamını veya büyük çoğunluğunu yitirmesi, borçlarını ödeyemez hale gelmesi anlamına gelmektedir. Hukuki bir terim olarak “iflas” sözcüğü ise, borçlunun aktiflerinin pasiflerini karşılayamayacak kadar azalması veya borçlunun ödeme kabiliyetini kaybederek acz haline düşmesi anlamına gelmektedir.

Toplu, “iflası: ticaret mahkemesince iflasına karar verilen borçlunun haciz edilebilen bütün mal varlığının cebri icra yolu ile paraya çevrilip, bundan bilinen bütün alacaklılarının tatmin edilmesini sağlayan külli bir cebri icra yolu olarak tanımlarken”,⁴ Günel, “herhangi bir alacaklının iflasa tabi olan borçlu şirket hakkında usulen iflas takibinde bulunarak dava etmesi ve bu iflas davasında mahkemece verilen depo emri, yani borcun ifası veya o meblağın mahkeme veznesine depo edilmesi kararının borçlu şirket tarafından yerine getirilmemesi halinde mahkemece verilen karar olarak tanımlamaktadır.”⁵

İflas durumu, tacirin borçlarının mal varlıklarından çok olmasıdır. İflas, bugün için kabul edilen anlamıyla, sadece paranın pulun bitirilmesi olarak karşımıza çıkmaz. Yani, borçları aktifinden fazla olan bir kişinin yanında; aktif borçlarından

³ SAYILGAN, Güven, ECE, Arslan, İflasın Ertelenmesi ve Türkiye’de 2009-2013 Arasındaki İflasın Ertelenmesi Davalarının Analizi, Maliye Finans Yazıları Dergisi, Sayı: 105, Yıl: Nisan 2016, s.49.

⁴TOPLU, Mustafa Can, İflas Ertelenmesinin Türkiye’de Uygulama Süreçleri ve İyileştirme Projelerinde Mali Değerlendirme ve Analizin Önemi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s.4.

⁵ GÜNEL, Y. Mete, İflas Davaları ve İflasın Ertelenmesi, Ankara, Legal Yayınevi, 2006, s.106.

fazla olan, ancak borcunu ödeme konusunda aciz durumuna düşmüş bir kişi de iflasla karşı karşıya kalabilmektedir.⁶

C. İflasın Hukuki Niteliği ve İflas Takibi

Günümüzde, birçok ülkede uygulanmakta olan iflas sisteminin temelleri, 1807 tarihinde kabul edilen Fransız İflas Sistemine dayanmaktadır. İflas, hukuk sistemimize Osmanlı İmparatorluğu zamanında Fransız Ticaret Kanunu'ndan esinlenerek çıkartılan 1860 (1266) tarihli “Kanun-i Ticaret” ile girmiştir.⁷

Hukuki bir terim olarak “iflas” kavramı, “borçlunun malvarlığının alacaklılar lehine tasfiye edilmesi, borçlunun mevcudunun tüketilmesi, borçlunun aktiflerinin pasiflerini karşılamayacak kadar azalması, borçlunun ödeme kabiliyetini kaybederek acz haline düşmesi” anlamında kullanılmaktadır.⁸

Bir gerçek veya tüzel kişiliğin iflas etmesi için, tüm malvarlığının tükenmesi ve borca batık hale düşmesi gerektiği düşüncesi doğru değildir. Zira, borçlunun maddi tablosu ne denli kötü olursa olsun, borcunu ödediği takdirde, iflas etmekten kurtulabileceği şüphesizdir. Hemen belirtmek isteriz ki; bir kimsenin işlerinin bozulması, mali durumunun kötüye gitmesi, konkordato talebinde bulunmuş olması da, onun iflas etmiş olduğu anlamına gelmez; aksine kanuna uygun olan bu yollara başvurulması, iflas etmemek için yapılmaktadır.

Cebri icra, “alacaklılara devletin sağlamış olduğu yetkiler yoluyla ve yine devletin bu konuda yetkili makamları eliyle alacağını tahsil edebilme imkanı sağlayan hukuki bir yoldur.”⁹ Cebri icra, cüz’i icra (icra takibi) ve külli icra (iflas takibi) olmak üzere ikiye ayrılır. İcra takibinde, borçluya karşı bir veya birkaç alacaklı vardır ve borçlunun malvarlığından bir veya birkaç malvarlığı icra takibinin konusunu oluşturur. İflas takibinde ise borçlunun karşısında tüm alacaklılar ve haczedilebilen tüm mal varlığı iflas takibini oluşturur.¹⁰

⁶ ÖMEROĞLU, H. O. (2012). İflas İdaresi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2012, s.5

⁷ GÜNEL, İflas Davaları ve İflasın Ertelenmesi, s.106.

⁸ BERKİN, Necmeddin M., Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, İstanbul, Filiz Kitapevi, (tarihsiz), s.9.

⁹ EROĞLU, Orhan, Uygulamada Konkordato, Ankara, Seçkin Yay., 2018, s.63.

¹⁰ AKDENİZ, Murat, KAYIHAN, Şaban, İflasın Ertelenmesi ve Hukuki Sonuçları Dava Dilekçesi Örneği ve Yargıtay Kararları Ekleri ile İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, Nisan 2014 s.18.

Dumanoğlu cüz’i ve külli icranın birbirinden farklarını şöyle sıralamıştır:¹¹

- “Cüz’i icrada, borçlunun malları alacaklının alacağı miktarı kadar haczedilir, İflasla ise borçlunun iflas açıldığında sahip olduğu tüm mal ve haklarına el konulur.
- Cüz’i icra, bütün borçlular için uygulanabilir. Oysa iflas, kural olarak, yalnız tacirler ya da tacir sayılan kişiler hakkında uygulanır. Bu sebeple, iflas müessesinin uygulama alanı, cüz’i icraya göre daha dardır.
- Bir borçluya karşı yapılan iflas takibinin ve açılan iflas davasının sonucundan bütün alacaklılar yararlanır. Oysa cüz’i icrada her alacaklı, ayrı ayrı icra takibi yapması gerekmektedir.
- İflas sisteminde alacaklılar arasında eşitlik bulunmaktadır. Buna karşılık, cüz’i icrada daha önce haciz koydurmuş olan alacaklı haczedilen malın bedelinden alacağının öncelikle alma yetkisine sahiptir.
- İflasa ticaret mahkemesi karar verir. Oysa cüz’i icrada, mahkemeye başvurulmasına gerek kalmadan, icra dairesinin katkısıyla icra takibinin sonuçlanması mümkündür.”

Berkin, hukuki nitelik olarak iflası, “alacaklılara borçlunun malları üzerinde bir hak kazandırmayan; sadece bu mallar paraya çevrildikten sonra, hasılatından alacakları tahsil etme yetkisi veren toplu bir tasfiye biçimi olarak tanımlarken, iflas takibini, “kolektif tasfiye yolu ile borçlunun haczi caiz bütün mal ve alacaklarına el konulmak suretiyle, para borçlarının ödenmesini sağlayan cebri icra yolu olarak tanımlamıştır.¹²¹³ Altay’a göre ise iflas takibi, borçlunun malvarlığının tüm alacaklılar yararına tasfiye edilmesini öngören bir kolektif cebri icra usulüdür.¹⁴

Bize göre ise iflas takibi, iflasa tabi kişilerin, borçlarını ödeyememesi ya da ödemesinin güç hale gelmesi, ödenmesinin tehlikeye düşmesi ya da mali durumunun bozulması sebebi ile acz haline düşmesi ile, haczi caiz bütün mevcuduna el konularak, bütün alacaklıların tatminini hedefleyen cebri icra yoludur.

¹¹ DUMANOĞLU, Sezayi, İflasın Ertelenmesi, Borca Batıklık ve İyileştirme Projeleri (İkinci Baskı), İstanbul, Beta Yay., 2011, s.5-6.

¹² BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.9.

¹³“Roma hukukunda, iflas borçlunun mallarının zilyetliğini alacaklılara devrederek, malları onlar arasında garameten paylaşılmasını öngörmekte idi. Eski Cermen hukukunda, iflas ile müflisin mülkiyet hakları alacaklılara intikal etmekte idi. Alman hukukunda ise, iflas alacaklılara mülkiyet hakkını değil, malları müsadere etme hakkı veya bir rehin hakkı verdiği kabul edilmiştir.” (BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s. 15.)

¹⁴ ALTAY, Sümer, Türk İflas Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2004, s.13.

I. İFLAS SEBEBİNİN DÜZENLENME AMACI

İflas sebeplerinin kanunda düzenlenmesinin birden fazla nedeni vardır. Bunlardan ilki ve bize göre en önemlisi, hukuki düzenin korunması ve alacaklı ile borçlunun menfaatleri arasında denge kurulmasıdır.

İflas kurumu, alacaklı ve borçlunun daha önceden belirlediği bir vadede, alacaklının alacağını alamaması veya bu alacağın tahsilinin tehlikeye düştüğünün anlaşılması halinde, menfaati ihlal olan alacaklıyı korumaya yönelik olarak düzenlenmiştir. Bu hak ihlali kasti olabileceği gibi, borçlunun elinde olmayan sebeplerden de kaynaklanmış olabilir. Borçlunun elinde olmayan nedenlerden örneğin tecrübesizlik, yanlış yatırım ya da ekonomik düzende meydana gelen ani değişimlerden kaynaklanan nedenlerden dolayı iflas etmesi halinde kanunda yaptırımlar yer almaktadır. Hiç şüphesiz kasti olarak mevcudunu eksilten borçlu için ise kanun koyucunun daha ağır yaptırımları vardır.¹⁵ İşte burada hukuki yaptırımların dışında cezai yaptırımlara da yer verilmiştir. Kanunda hileli davranışlar tahdidi olarak sayılmadığından somut olayın koşulları ve özelliklerine göre değerlendirme yapılacaktır.

İflas takibinin temel amacı ise, bütün alacaklıların, eşit koşullar altında, borçlunun mevcudunun imkan sağladığı ölçüde tatmin edilmesidir. İflas takibi ile borçlunun haczi caiz bütün mallarına el konulmasıyla sağlanabilir. Fakat, buradaki el konulma, haciz gibi cereyan etmeyip, iflasın açılması ile haczi caiz bütün mal ve hakların kendiliğinden, iflas masasına yazılması ile gerçekleşir. Bütün bunların yapılabilmesi için mahkeme tarafından verilen bir iflas kararının olması koşuluna bağlıdır.

Daha önce de değindiğimiz gibi, kanun koyucu iflas prosedüründe sadece alacaklının alacağına kavuşmasını hedeflememiş aynı zamanda borçlunun menfaatlerini de gözetmiştir. Çünkü, kanun koyucu, iflas takibini düzenlemek suretiyle, borç ilişkilerinin ve iflas prosedürünün nasıl işleyeceğini açık ve ayrıntılı bir şekilde ortaya koymuştur.

¹⁵ İcra İflas Kanunu , (1932, 9 Haziran), Resmi Gazete, 2004 sayılı, <https://www.mevzuat.gov.tr>, (10.01.2019)Madde 331- (Değişik: 31/5/2005-5358/1 md.)

“...Bu suç alacaklının şikayeti üzerine takip olunur. Borçluyu fazla borç altına girmeye veya talih oyunu ile spekülasyonlarda bulunmaya sevk etmiş yahut ağır faiz almak suretiyle zaafından istifade etmiş olan alacaklıların şikayet hakkı yoktur.”

İflas sebeplerinin düzenlenmesinin ekonomik kaygılar ile toplumsal düşüncelerin de rolü olduğu kanısındayız. Zira iflas sebeplerinin hukuki anlamda düzenlenmiş olması ile, ekonomik hayattaki düzen ve istikrarın korunması sağlanırken, tacirlere de bir ikaz verilmektedir. Tacirlerin dikkatli olmalarının ve hangi durumlarda iflas riski ile karşı karşıya kalabilecekleri, ticari itibarlarının yitirileceği ve iflas kurumu ile karşı karşıya kalarak nihayetinde ticari faaliyetlerini terk etmek zorunda kalabilecekleri borçluya hatırlatılmak istenmiştir.

Tacire basiretli bir iş adamı gibi ve dürüst davranması gerektiği de anlatılmıştır. Aksi halde iflas yaptırımı ile borçlunun itibarı elinden alınmakta ve toplumun gözünde güvensiz kimse haline gelmektedir. Güven ve ahlak kuralları, ticari ilişkilerin devamlılığında son derece önemlidir. Bu güvenin korunması da tacirin basiretli hareketi ile gerçekleşebilir. Parasal borç ilişkilerinde; borcun ödenmesi, hemen olabileceği gibi tarafların anlaşmasına göre, belli bir süre sonra olacak şekilde de gerçekleşebilir. Borcun belirli bir süre sonra ödenmesinde, tarafların birbirlerine duydukları güven ön plana çıkar. Borç ilişkilerinde, güvene dayalı oluşan düzenin korunması bütün toplumun menfaatinedir. Bu bakımdan, iflas sebeplerini düzenleyen kuralların alacaklının menfaatini koruması yanında, toplumsal dengeyi sağlama görevi de vardır.

II. İFLAS SEBEBİNİN ÇEŞİTLERİ

A. Genel Olarak Türk Hukuk Sistemimize Göre İflas Sebepleri

İflasa tabi bir kimsenin, iflas ettirilebilmesi için takip edilmesi gereken prosedüre, iflas yolu (külli icra) denir.¹⁶ İcra İflas Kanunumuzda, takipli iflas ve doğrudan doğruya iflas olmak üzere, iki iflas yolu kabul bulunmaktadır.

Takipli iflas yolunda, iflas sebebi bir tanedir ve o da, iflas ödeme emrine rağmen borcun ödenmemesidir.¹⁷ Borcun iflas ödeme emrine rağmen ödenmemesi, iflas istenmesi için yeterlidir. Takipli iflasta, alacaklının, ticaret mahkemesinde iflas davası açmadan evvel, icra müdürlüğünce başlatılmış bir iflas takibi olması gereklidir. Dolayısıyla, alacaklıya son bir şans verilmektedir.

¹⁶ KURU, Baki, İcra ve İflas Hukuku, C. IV, İstanbul, Legal Yay. 1997, s.2660

¹⁷ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.49.

Kanun koyucu, takipli iflas yolunun yanı sıra, bazı hallerde alacaklıya, önceden icra dairesine başvurarak iflas takibi başlatmadan evvel, borçluya karşı doğrudan doğruya iflas davası açma imkanı da tanımıştır. Buna, takipsiz iflas yolu veya doğrudan doğruya iflas yolu denmektedir. Doğrudan doğruya iflas yolunun varlık nedeni, borçlu hakkında bir iflas takibi yapmanın yararsız olacağı ve gecikmesi halinde telafisi zor zararların doğacağı veya böyle bir tehlikenin oluşacağı düşüncesidir.¹⁸ Bu yola başvurmayı gerektiren hallerde, borçlunun borcunu hiçbir surette ödemek istemediği veya çeşitli nedenlerle ödemesinin mümkün olamayacağı düşüncesi hakimdir. İflas hukukunda, takipli iflas kural iken, doğrudan doğruya iflas istisnadır. Çünkü, doğrudan doğruya iflas yolunda, sadece kanunlarda sınırlı olarak sayılan iflas sebeplerinden birisinin varlığı halinde, icra dairesine başvurulmaksızın, doğrudan ticaret mahkemesine gidilerek iflas davası açılır.¹⁹

Doğrudan doğruya iflas yoluna dayanak yapılan iflas sebepleri fazla, ancak sınırlı sayıda olup, dört bölümde incelenebilir.²⁰

Birinci bölüm, sadece alacaklı tarafından ileri sürülebilen sebeplerdir, bunlar,

1-İcra ve İflas Kanunu m.177/1’de sayılan sebepler (borçlunun yerleşim yerinin belli olmaması, borçlunun taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçması, borçlunun alacaklılarının haklarını ihlal eden hileli tasarruflarda bulunması veya bunlara teşebbüs etmesi, borçlunun haciz yolu ile yapılan takipler sırasında mallarını saklaması),

2-Borçlunun ödemelerini tatil etmiş olması (m.177/2),

3-İcra ve İflas Kanunu m.177/3’ün, m. 301’e atıfla belirttiği konkordato ile ilgili sebepler (konkordato mühletinin kaldırılması: m.301,I; konkordatonun feshi: m.308,II ve konkordatonun tasdik edilmemesi: m.301,I),

4-İcra emrine rağmen borcun ödenmemesi (m. 177/4; TTK m.180,II) ,

5-Yeniden yapılandırma projesi ile ilgili sebepler (uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın feshi: m. 309/s; uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin ihlali: m.309/t),

¹⁸ KURU, Baki, ARSLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, Yetkin Yay. 2009, s.488.

¹⁹ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.49.

²⁰ MUŞUL,İcra ve İflas Hukuku, Ankara, Adalet Yay., 2008, s.999.

6-İfa veya depo emrine rağmen borcun ödenmemesi (TTK m. 182)

Şeklinde sıralanabilir.

İkinci bölümde ise, sadece borçlu tarafından ileri sürülebilen sebepler yer almaktadır:

1-Borçlunun acz haline düşmesi (m.178,I),

2-Sermaye şirketi ve kooperatifler dışındaki borçluların borca batıklığı (m.178,III) yer alır.

Üçüncü bölümde ise, hem borçlu, hem de alacaklı tarafın başvurabileceği borca batıklık nedeni yer alır. Borca batıklık ise, sermaye şirketi ve kooperatiflerin borca batık olması (m.179,TTK m.324), terekenin borca batık olması (MK m.636; VVMT m.52) olmak üzere ikiye ayrılır.

Dördüncü bölümde ise, banka yönetici ve deneticilerinin “kanuna aykırı karar ve işlemleri” (BankK m.110) adındaki iflas sebebi yer alır.

İflas sebeplerinin çoğunluğu, İcra ve İflas Kanunu’nda düzenlenmiştir ancak Türk Ticaret Kanunu, Medeni Kanun ve Bankacılık Kanunu’nda da iflas sebeplerine yer verilmiştir. İcra ve İflas Kanunu’nda yer alan iflas sebepleri; m.177/1 (borçlunun yerleşim yerinin belli olmaması, borçlunun taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçması, borçlunun alacaklılarının haklarını ihlal eden hileli tasarruflarda bulunması veya bunlara teşebbüs etmesi, borçlunun haciz yolu ile yapılan takipler sırasında mallarını saklaması), borçlunun ödemelerini tatil etmiş olması (m.177/2), İcra ve İflas Kanunu m.177/3’ün m. 301’e atıfla belirttiği konkordato ile ilgili sebepler (konkordato mühletinin kaldırılması: m.301,I; konkordatonun feshi: m.308,II ve konkordatonun tasdik edilmemesi: m.301,I), icra emrine rağmen borcun ödenmemiş olması (m. 177/4), yeniden yapılandırma projesi ile ilgili sebepler (uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın feshi: m. 309/s, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin ihlal edilmesi: m.309/t), borçlunun acz haline düşmesi (m.178,I), sermaye şirketi ve kooperatifler dışındaki kişilerin borca batıklığı (m. 178,III), sermaye şirketi ve kooperatiflerin borca batıklığı (m.179) terekenin borca batıklığı (m.180) ve iflas ödeme emrine rağmen borcun ödenmemesidir (m. 158,173). Türk Ticaret Kanunu’nda, şirketin borca batık olmasının yanı sıra (TTK m.324), icra emri (TTK m.180,II), ifa veya depo emrine (TTK m. 182) rağmen kollektif veya komandit

şirketin borcunu ödememesi durumu, bu şirketlerle birlikte ortaklarının da iflasına sebebiyet verir. Medeni Kanun'da ise, İcra ve İflas Kanunu m. 180'deki düzenlemeye paralel olarak bir düzenleme vardır. Bu da, terekenin mevcudunun borçlarını karşılamaya yetmemesidir (MK m.636; VVMT m.52). Bankacılık Kanunu'nun 110 uncu maddesinde, banka yönetici ve deneticilerinin kanuna aykırı karar ve işlemleri, birer iflas sebebi olarak kabul edilmiştir. Sermaye Piyasası Kanunu m.46/h'ye göre, "Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasası kurumlarının, mali yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğunu tespit etmesi halinde; verilecek uygun süre içinde, mali durumlarının güçlendirilmesini isteyebilir; kurum görevlilerinin imza yetkilerini sınırlandırabilir veya kaldırabilir; verilen bu süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde veya mali durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğunun tespiti halinde gerekli tedbirleri almaya zorlayabilir, herhangi bir süre vermeksizin kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurabilir veya sürekli olarak durdurarak yetkilerini kaldırabilir; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde, tedrici tasfiyelerine karar verebilir ve tasfiyenin bitmesini takiben, gerektiğinde veya tedrici tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını isteyebilir. Kanaatimizce, "Sermaye Piyasası Kanunu"nun bu hükmünde sözü edilen, mali durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğu, ifadesinden maksat, sermaye piyasası kurumlarının borca batıklık durumudur. Dolayısıyla, borca batıklık durumu Sermaye Piyasası Kanunu'nda da düzenlenmiştir."²¹

B. Mehaz Düzenlemelerde İflas

Türk İcra ve İflas Kanunu'nun mehazı, İsviçre İcra ve İflas Kanunu'dur. Dolayısıyla, bizdeki iflas kurumu, genel hatlarıyla İsviçre'nin iflas sebepleri ile müşterektir. Örneğin İsviçre hukukunda da, bizde olduğu gibi, iflas ödeme emrine rağmen borcun ödenmemesi, genel ve şekli bir iflas sebebi olup, iflas istenebilmesi için, borcun ödenmemiş olması tek başına yeterli olup, borçlunun, borcunu neden ödeyemediğinin bir önemi yoktur. Borçlunun mali durumu ne kadar kötü olursa olsun, borcunu ödemesi halinde iflastan kurtulma imkanına sahiptir. Bunun için,

²¹ SERMAYE PİYASASI KANUNU, 06.12.2012, RESMÎ GAZETE, SAYI:6362, erişim adresi, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6362.pdf>

borcun nasıl ödendiğinin ve ödeme araçlarının nasıl temin edildiğinin bir önemi yoktur.²²

Ancak mehz düzenlemedeki iflas sebeplerine ek olarak, bizim sistemimize özgü başka iflas sebepleri de ilave olarak kabul edilmiştir. Farklı sebeplerden biri icra emrine rağmen borcun ödenmemesidir. İcra ve İflas Kanunu'nun 177 inci maddesinin 4 üncü bendine göre, borçlunun iflasa tabi kişilerden olması şartı ile icra emrine rağmen, borcun ödenmemesi bir iflas sebebidir. Yapılan ilamlı icra emrine rağmen borç süresinde ödenmezse, ilamlı icra takibinin semeresiz kaldığı kabul edilir. Böyle bir durumda, doğrudan doğruya ticaret mahkemesine başvurularak borçlunun iflası istenebilir. Bu iflas sebebi de, İsviçre hukukunda mevcut olmayıp, bizim hukukumuzda özgü ve iflasa tabi bütün borçlular için kabul edilmiş bir sebep olarak düzenlenmiştir.

Bir diğer farklı sebep de, haciz yoluyla takip sırasında malların saklanması bakımındandır. Bu husus hukukumuzda şartları değiştirilerek kabul edilmiştir. İsviçre İflas Kanunu'na göre, bir kimsenin iflasa tabi olabilmesi için, ticaret siciline kayıtlı olması gerekir. Bu kişiler hakkında, cebri icra takibi, kural olarak iflas ile sınırlandırılmıştır. Buna göre, ticaret siciline kayıtlı olan gerçek ve tüzel kişiler hakkında, sadece iflas yoluna başvurulabilir. Alacaklı istese de, bu kimseler hakkında, icra yoluyla takip yapamaz. Buna karşılık, ticaret siciline kayıtlı olmayan borçlular hakkında, sadece icra yoluna başvurulabilir. Bu kimselerin de iflas yoluyla takibi mümkün değildir.²³ Görüleceği üzere genel hatlarıyla bizim sistemimize benzemekte olup, kültürel ve toplumsal yapı gereği farklılıklar olmaktadır.

III. İFLAS SEBEPLERİ

A. Ekonomik Sebepler

İflasa sebebiyet veren ekonomik sebeplerin meydana getirdiği ortak sonuç, öncelikle ekonomik bir krizdir. Özcan, ekonomik krizi, genel bir ifadeyle, ekonomik

²² AMMON, Kurt, GASSER, Dominik :GrundrissdesSchuldbetreibungundKonkursrecht, Bern 1997. s.281. Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Toplantısı,

<http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/medeni-usul-8.pdf> (15.01.2019)

²³ TAŞPINAR, Sema, İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara TBB Yay., 2004, s. 599.

gelişme süresinde, mal ve hizmetlerin arz ve talep dengelerinin bozulması, tüm ekonomik unsurlar arasındaki ilişkilerin kopukluğa uğraması olarak tanımlanmaktadır.²⁴ İflasların da genellikle bu ekonomik krizlerin arkasından ortaya çıktığı söylenebilir.

Çolak, işletmenin kendi iç bünyesindeki yönetim hataları, yetersiz gözetim, denetim ve düzenlemeler, yetersiz sermaye, şeffaflığın olmaması, aşırı borç birikmesi, aşırı risk alma, yanlış üretim ve pazarlama stratejileri, hammadde ve ulaşım problemleri ve riskli faaliyetlerden, sektörel alanda krizler olduğunu ve sektörel bazdaki krizlerin, derinleşmedikleri müddetçe, sadece kendi bünyesinde mali bozulmalara sebebiyet vereceğini ifade eder.²⁵ Faiz oranları, enflasyon, büyüme, arz ve talep oranlarındaki ani değişimler; dış ticaret, arz-talep ve sermaye hareketlerindeki daralmalar, yoğun rekabet, yüksek vergiler, sıkı para politikası, devletlerarası siyasi krizler ve hükümetlerin kötü politikalarından kaynaklandığını ve bu tür krizlerin, genelde tacirlerin iradesi dışında gelişerek ilk görüldüğü alanlardan taşmak suretiyle, ekonominin tümüne yayılabileceğini ifade eder. Örneğin, sanayi kesiminde doğan bir kriz, zamanla ticaret ve mali kesimi de etkisi altına alarak hızla genelleşebilir ve ulusal boyuta ulaşabilir.²⁶

Dolayısıyla iflasın sonuçları hukuki olduğu kadar iktisadidir. Çünkü, kanaatimizce, borçlunun iflası, mallarının tasfiye ettirilip, kendisinin de müflis ilan edilmesi ile sınırlı kalmamakta, bu durum zincirleme iflasları, işsizliği, sosyal problemleri ve kamu düzenini bozmaya yönelik kalkışmaları da beraberinde getirileceği göz ardı edilmemelidir.

B. Olağanüstü Durumlar ve Doğal Afetler

Olağanüstü durumların ve doğal afetlerin sebebiyet verdiği zararlar, kısmi düzeyde olabileceği gibi, bölgesel düzeyde olup geniş alanlara da yayılabilir. Olağanüstü durumlar ve doğal afetlerden kaynaklanan krizler, ani olarak ortaya çıkabilecekleri gibi, beklenen bir durum sonucu da ortaya çıkabilir. Örneğin deprem

²⁴ ÖZCAN, Enver, Ekonomik Bunalımlar, Ankara, 1981. s.1.

²⁵ ÇOLAK, Ömer Faruk, ESER, Kadir, Makro Açından Türkiye’de Bankacılık Krizleri (Bankacılık Sorunları Sempozyumu, Ankara 26-27 Kasım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2004, (s.17-44), s.28.

²⁶ ÇOLAK, ESER, Makro Açından Türkiye’de Bankacılık Krizleri, s.28. (16 Ocak 2019) https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Arastirma_ve_Raporlar/hukuki_boyutlariyla_finansal_krizler.pdf

aniden ortaya çıkarken, bahar döneminde yoğun yağış olacağının uyarıyla günler boyu yağan sağanak yağışın etkisi ile de sel baskını ortaya çıkabilir. Dolayısıyla, olağanüstü durumların ve doğal afetlerin sebebiyet verdiği zararların, borçluların üstesinden gelmelerinin oldukça zor olduğunu ön görerek, İcra ve İflas Kanunu m. 317 ile 330 inci maddeleri arasında bir takım düzenlemeler yapmıştır.

C. Toplumsal Sebepler

Hukuk kurallarına uyulmasını sağlamak için kanun koyucu, bir takım yaptırımlar getirmiştir. Bazen, kural, çok iyi yazılması ve ağır bir yaptırıma bağlanmasına rağmen, toplum tarafından benimsenmeyebilir ve zamanla kanundaki açıklıktan yararlanılarak, kanuna karşı hile yoluna gidilebilir. Bu sebeple, hukuk kuralıyla toplumsal gerçekliğin birbiri ile örtüşmesi ve bağın sağlam kurulması gerektiği kanısındayız.

D. Kötü Yönetim ve Organizasyonlar

İflasların meydana gelmesi, her zaman o sektörde veya ekonominin genelinde bir kriz olduğu anlamına gelmez. Bazen, işletmenin yönetim, organizasyon, üretim, pazarlama ve istihdam politikaları da, iflasın doğmasına sebebiyet verebilir.²⁷

İşletmelerin krize girmesinde, insan unsurunun payı küçümsenmeyecek bir oranda olup, özellikle üst kademe yöneticilerinin kabiliyetsiz ve yetersiz olması, tahmin etme ve sezgi güçlerinin zayıflığı, yeni problemlerin farklılığını kavrayamama ve onlara eski çözümleri uygulama eğilimi, çevrenin aktif ve dinamik yapısı karşısında pasif ve yavaş kalma, sistemi kusurlu bulma, krizi inkar etme, bilgi toplama ve tecrübe yetersizliği, dış çevreyi iyi izleyememe, değişiklikleri zamanında görüp yeni stratejiler geliştiremememe, işletmeyi krize sürükleyen insan unsurlu etmenlerdir.²⁸ Bu husus da bize şirket yönetiminin güçlülüğünün ve iyi yöneticilerle yönetilmesinin, şirketin varlığını sürdürüp ayakta kalabilmesi için elzem olduğunu öngörmektedir.

²⁷ DELİKANLI, İhsan Uğur, Bankacılık Sektörü Açısından Kriz Sebepleri ve Öneriler (Bankacılık Sorunları Sempozyumu, Ankara 26-27 Kasım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2004, s. 74-91), s.74.

²⁸ BARAN, Hitay, İşletmelerde Kriz Yönetimi, İzmir Ticaret Odası, Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü, A&G Bülten s.9. (16 Ocak 2019)
http://www.izto.org.tr/portals/0/iztogenel/dokumanlar/isletmelerde_kriz_yonetimi_ii_h_baran_26.04.2012%2023-09-02.pdf

E. İflas Ödeme Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi

İflasa tabi bir borçlu, mali durumu iyi olmasına rağmen, borcunu ödemek istemiyorsa veya ekonomik durumu bozulmakla birlikte, bu durumun düzelme imkanı kalmamışsa, içine düştüğü ekonomik krizi zamanında göremediğinden gerekli önlemler almamışsa, doğal olarak, muaccel olan borçlarını ödeyemeyecek ve bu nedenle de iflasının istenmesi kaçınılmaz olacaktır.²⁹

Baki Kuru'ya göre, iflasın genel sebebi, “muaccel olan borcun iflas davasına rağmen ödenmemesi” olup, bu genel sebep, gerek İcra ve İflas Kanunu’nda, gerekse diğer kanunlarda açıkça belirtilmemiştir. Ancak, kanunun çeşitli hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, iflasın genel sebebinin bu olduğu sonucuna varılabilir.³⁰ Üstündağ’a göre ise, kanun tarafından tanzim edilmiş muayyen bir prosedürün izlenmesi, iflasın istenmesi için yeterlidir. İtiraza uğramamış ödeme emri, iflasın açılması için gerekli şartı gerçekleştirmiş olur.³¹ Kanaatimizce de genel iflas sebebi olan “iflas ödeme emrine rağmen borcun ödenmemesi”, kanunda net olarak açıkça belirtilmemiş ise de kanunun özünden ve ayrıntılı maddelerinden bu sebep anlaşılmaktadır.

Muaccel olan bir borcun, iflas ödeme emrine rağmen ödenmemesi ile her alacaklı, bu sebebe dayanarak iflas talebinde bulunabilir. Altay’a göre, usulüne uygun bir biçimde yapılan bir iflas takibinde, ödeme emriyle verilen süre içerisinde borcun ödenmemesi biçiminde ortaya çıkan bu şekli ve genel iflas sebebi var olan diğer borçların da vaktinde ödenmeyeceğine karine oluşturmaktadır.³² Postacıoğlu ise, bunun kesin bir karine olduğunu ileri sürmektedir.³³ Kanaatimizce, bu bir kesin karinedir. Çünkü, borçlunun iflas ödeme emrine rağmen, verilen süre içerisinde borcunu ödememesi kendisinin haklı olduğu düşüncesinden, unutkanlığından, sadece o borcu ödemek istememesinden veya elinde olmayan nedenlerden kaynaklanamaz zira söz konusu takip haciz yoluyla sıradan bir takip olmayıp iflas yoluyla yapılan takiptir. Bu takipte borcundan ve iflas takibinden düzgün usulüne uygun bir ödeme emri ile haberdar olan borçlunun, iflas takibi ile karşı karşıya olduğunu bildiği

²⁹ BAŞÖZEN, Ahmet, İflasın Ekonomik Analizi (Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, İstanbul, Legal Yay., 2006/4, s. 929-942),s.7.

³⁰ KURU, İcra ve İflas Hukuku, C. IV, s.2600.

³¹ ÜSTÜNDAĞ, Saim, İflas Hukuku (İflas, İptal Davaları, Konkordato), İstanbul, Fakülteler Matbaası, 2002, s.7

³² ALTAY, Sümer, Genel Olarak İflâs Davaları ve İflâsta Paylaştırmanın Esasları (Ünal Tekinalp’e Armağan, C.II, İstanbul 2003, s. 891-923), İstanbul, Legal Yay., s.898.

³³ POSTACIOĞLU, İlhan, İflas Hukuku İlkeleri, C. I, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yay., 1978, s.17.

açıktır. Bu nedenledir ki, iflas ödeme emrine rağmen borcunu ödemeyen borçlunun, diğer borçlarını da ödemeyeceğine kesin karine oluşturduğu kanaatindeyiz.

Borçlar hukukunda, borcu muaccel olan kimsenin temerrüde düşürülmesi için ihtar çekilmesi kuraldır.³⁴ Bu ihtar, ödeminin yapılması için bir çağrıdır. Ancak, bazı istisnai durumlarda, borçlunun temerrüde düşürülmesi için ihtara gerek yoktur. Bu durumlar, yapılan bir sözleşme ile ihtar koşulundan vazgeçilmesi, borcun ifa edileceği günün taraflarca açıkça tayin edilmesi, taraflar arasındaki bir anlaşma ile vadenin bir muacceliyet ihbarı ile tayin hakkını taraflardan birisine bırakılması, borcun haksız fiilden doğmuş olması ve dürüstlük kuralına göre, ihtar çekilmesini gerektirmeyen bir halin bulunması şeklinde sıralanabilirler.³⁵

Birden fazla borçlu arasında, müteselsil borçluluk ilişkisinin bulunması halinde, borçluların temerrüde nasıl düşürüleceği konusunda kanunda bir düzenleme mevcut olmadığı gibi bu husus doktrinde de tartışmalıdır. Akıntürk'e göre, müteselsil borçluların hepsinin temerrüde düşürülmesi şart olmayıp, bunlardan birisinin tek başına temerrüde düşürülmesi mümkündür. Bu durumda, temerrüdün sonuçları, sadece o borçlu için doğar ve diğer borçlular bundan etkilenmezler. Örneğin, borcun zamanında ödenmemesinden doğan temerrüt faizinden, sadece temerrüde düşen borçlu sorumludur. Diğer borçluların da, bundan sorumlu olabilmeleri için, onların da ayrı ayrı temerrüde düşürülmüş olmaları şarttır.³⁶ Olgaç, ise Yargıtay'ın bir kararın da belirttiği gibi, borçlulardan birisine yapılan bir ihtarın, bütün müteselsil borçluları mütemerrit kılacağı görüşündedir. Kanaatimizce ise, birden fazla borçlu arasında müteselsil borçluluk ilişkisi varsa, vade kesin ise taraflardan yalnız birine ihtar çekilmesi ile borçluların tamamı temerrüde düşürülecektir. Vadenin kesin olmadığı hallerde ise bütün borçlulara ayrı ayrı ihtar çekilmek suretiyle, temerrüde düşürülmelerinin şart olduğu kanısındayız.

Borçluya iflas ödeme emrinin gönderilmesi için, öncelikle alacaklının, icra dairesine başvurarak, iflas takip talebinde bulunması şarttır. Alacaklı, iflas takip talebinde bulunduktan sonra, mahkemeye başvurarak, iflas talebinde bulunacaktır.³⁷

³⁴ Türk Borçlar Kanunu, 2011, Resmi Gazete, Tarih:11.01.2011, Sayı:6098, Madde 101.

³⁵ KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2007, s 507.

³⁶ AKINTÜRK, Turgut, Müteselsil Borçluluk, Ankara 1971. s.199.

³⁷ "...Tetkik merciinde takibin şekline göre, merciye yapılan itirazın geçersiz olduğundan bahis ile itirazın reddine karar verilmiş olmasına, PTT cevabı ile iflası istenilen davalıya iflas ödeme emrinin tebliğ edilmemiş olduğu belirlenmesine, İcra ve İflas Kanunu'nun 156. maddesine göre borçlunun

Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolunda ise, alacağın bir senede bağlı olması şartı vardır.³⁸ Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolunda, alacak rehinle teminat altına alınmış olsa bile, borçlu hakkında iflas yoluyla takip yapılabilir. Hatta, alacağın rehinle temin edilmiş olması, müteselsil borçlu hakkında da, iflas yoluyla takip yapılmasına engel teşkil etmemektedir. Nitekim Yargıtay bir kararında, “...Mahkemece ihtarnamenin kefile tebliğ edilmediği, alacağın ipotekle teminat altına alındığı, gerekçesiyle ihtiyati haciz talebinin reddine karar verilmiş, hüküm davacı K. AŞ. vekilince temyiz edilmiştir. İcra ve İflas Kanunu'nun 257/1. maddesine göre ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için alacağın rehinle temin edilmemiş bulunması ve muaccel olması gerekir. Davalı borçlu, kredi sözleşmesinin kefil olup, BK'nın 487 inci maddesi uyarınca, alacak rehinle temin edilmiş bulunsa bile, müteselsil kefil aleyhine takip yapmak mümkün olduğundan ihtiyati haciz de istenebilir...”

Ancak yüksek mahkemenin bu görüşüne katılamıyoruz. Çünkü, genel iflas yolunda, alacak, aynı zamanda rehinle teminat altına alınmışsa, alacaklının, bu rehni paraya çevirmeden borçlu hakkında iflas takibi yapamayacağı hüküm altına alınmıştır. Mevcut düzenleme karşısında kambiyo senedi ve rehinin mevcut olduğu bir borç ilişkisinde senede üstünlük tanınarak borçlunun ve bilhassa müteselsil kefilin aleyhine kullanılmasının, ekonomik düzene ve İcra İflas Hukukun ruhuna aykırı olduğu kanaatindeyiz.

Gönderilen iflas ödeme emrine rağmen borç ödenmez ise o vakit alacaklı mahkemeye iflas talebinde bulunabilir. Ancak alacaklı, mahkemeden iflas talebinde bulunurken; alacaklı olduğunu ve ödeme emrine rağmen borcun ödenmediğini tam olarak ispat etmek zorundadır, Adi iflas yolunda, iflas takibi başlatırken, borçlunun, herhangi bir belgeye dayanma mecburiyetinin bulunmaması, onun iflas davası için de böyle bir mecburiyetinin bulunmadığını göstermez. Öyle ki burada mahkeme borçlunun yaklaşık ispatını da kabul etmemekte tam ispatı aramaktadır.

ödeme emrinin tebliği üzerine 155. madde gereğince icra dairesine itiraz edebileceğine, alacaklının iflas davası açma hakkının ödeme emri tebliğ edilmesinden sonra doğacağına....oybirliğiyle karar verildi” (12. HD, 15. 1. 1986, E. 1985/15037, K. 1986/247: (www.kazanci.com), 06.03.2019

³⁸ Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu, sadece kambiyo senetleri (bono, poliçe ve çek) için öngörülmüş özel bir yoldur. İcra ve İflas Kanunu m. 167 ile 176 ncı maddeleri arasında düzenlenen bu takip yolunun, mehz İsviçre Kanunu’nda, sadece iflas yolu olarak düzenlenmişken, bizim İcra ve İflas Kanununda, mehz Kanundan farklı olarak, iflas yolunun yanı sıra kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu da düzenlenmiştir

F. İfa Veya Depo Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi

Borcun ödenmemesinden kaynaklanan iflas sebeplerinden bir diğeri ifa veya depo emrine rağmen borcun ödenmemesidir. Ancak, bu sebep, İcra ve İflas Kanunu'nda değil, sadece Türk Ticaret Kanunu'nun 182. maddesinde düzenlenmiştir.³⁹ Bu madde borcun ödenmemesinin özel bir biçimidir. Şartları da yine aynı madde de sıralanmıştır. Bu şartlar, şirkete karşı verilen ifa veya depo emrinin ilk önce şirkete tebliğ edilmesi; şirketin bu emre uymaması halinde, aynı nitelikteki emrin ortaklara tebliği ve ortakların da, bu emrin gereklerini yerine getirmemiş olmalarıdır.⁴⁰

Bu sebep, kollektif ve komandit şirket ortakları ile sınırlandırılmıştır. Normalde, kollektif veya komandit şirketin iflası, ortakların da iflasına sebebiyet vermemektedir ancak şirkete verilen ifa veya depo emrine rağmen, borç ödenmediği takdirde; alacaklı, bu emrin ortakların tamamına veya içlerinden bazılarına da tebliğ edilerek gereğinin yerine getirilmesini, aksi halde, şirketle birlikte ortakların da iflaslarına karar verilmesini mahkemeden isteyebilmektedir.⁴¹ Örneğin Yargıtay bir kararında "...Depo kararı tebliğine rağmen, gerek kollektif şirket, gerekse iflasına karar verilen ortaklar tarafından bu emir gereği yerine getirilmediğinden dolayı verilen iflas kararının usul ve kanuna uygun olduğunu hüküm altına almıştır."⁴²

Kanundaki bu düzenlemeye göre, ortakların iflasının istenebilmesi için; alacaklıların, şirket mallarının tasfiye edilmesini ve tasfiyenin sonuçlarını bekleme mecburiyetleri yoktur.⁴³ Yargıtay, ifa veya depo emrinin ortaklara tebliğ edilmesi için ise, kollektif şirkete karşı açılan iflas davasında, ortakların davanın başından itibaren davalı olarak gösterilmiş olmalarına gerek olmadığı kanaatindedir. Bir kararında, "...TTK'nın 182. maddesi hükmüne göre, işlem yapıldığı anlaşılmakla, iflasına karar verilen ortaklara, bidayette husumet tevcih edilmemesinde, yasaya aykırı bir cihet yoktur. Depo kararı, tebliğine rağmen, gerek kollektif şirket, gerekse

³⁹ Türk Ticaret Kanunu m. 180'de "Kollektif veya komandit şirkete tebliğ edilen icra emrine rağmen borcun ödenmemiş olması" şeklinde düzenlenen ve aşağıda da incelenecek olan iflas sebebi, hem şirket, hem de ortakları için söz konusu iken, "ifa veya depo emrine rağmen borcun ödenmemesi", sadece şirketin ortakları için düzenlenmiştir.

⁴⁰ AKYAZAN, Sıtkı, Banka ve Ticaret Hukuku İle İlgili İncelemeler, Yargıtay Kararları, Kanuni Mevzuat, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık, 1972, s.108.

⁴¹ ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketler, C.IV-V (Anonim Şirket Hesapları, Anonim Şirketin İnfisah ve Tasfiyesi, İstanbul, Batider Yay., 1961, s.355.

⁴² "...Depo kararı tebliğine rağmen, gerek kollektif şirket, gerekse iflasına karar verilen ortaklar tarafından bu emir gereği yerine getirilmediğinden dolayı verilen iflas kararı usul ve kanuna uygundur...". (12. HD, 14. 4. 1983, 1334/2868: www.kazanci.com) 07.04.2019

⁴³ GÜRDOĞAN, Halil, İflas Hukuku Dersleri, Ankara 1966, s.395.

iflasına karar verilen ortaklar tarafından bu emir gereği yerine getirilmediğinden dolayı verilen iflas kararı usul ve kanuna uygundur”, demektedir.⁴⁴

G. İcra Emrine Rağmen Borcun Ödenmemesi

İcra emri, ilamlı icra takibinde, borçlunun borcunu ifa etmesini, bir şeyi yapmasını veya bir şeyden kaçınması ihtarını içeren cebri icra belgesidir. İcra emrine rağmen borcun ödenemediği gerekçesiyle iflas istenebilmesi için de ilamın konusunun takibin başından itibaren sadece para veya teminat alacağı olması zorunludur.⁴⁵

İcra emrine konu olan borcu, yedi gün içinde ödenmesi veya teminatın gösterilmesi ile bu müddet içinde borç ödenmez veya hükmolunan teminat verilmezse, icra mahkemesinden icranın geri bırakılmasına dair bir karar getirilmedikçe cebri icraya devam edileceği, bildirilir. İcra İflas Kanunu’nun 37. maddesine göre, “İcra emrinde yazılı müddet geçtiği halde borcunu ödemeyenlerin malları haciz olunur yahut borçlu iflasa tabi eşhastan olup da alacaklı isterse yetkili ticaret mahkemesince iflasına karar verilir.” Hükmüne göre; İcra ve İflas Kanunu, borçlunun iflasa tabi kişilerden olması şartı ile icra emrine rağmen, borcun ödenmemesini, bir iflas sebebi olarak kabul etmiştir. Yine İcra iflas Kanunu’nun 174.

⁴⁴ 12. HD, 14. 4. 1983, 1334/2868: (www.kazanci.com). (07.04.2019)

⁴⁵ : ”Davacı vekili, müvekkilinin davalıya ait inşaatın alt yapı işlerini üstlendiğini, davalının sözleşmeyi iptal etmesinden sonra inşaat alanına getirilen malzemenin iade edilmediğini, malzemenin iadesi ile ilgili ilamın icraya konulduğunu, davalının ödeme yapmaktan kaçındığını ileri sürerek, davalının iflasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili cevabında, malzemelerin depoda mevcut bulunduğunu, 39.000.000.000 TL. alacak iddiasının gerçek dışı olduğunu belirterek davanın reddini istemiştir. Mahkemece iddia, savunma ve toplanan delillere göre para ve teminat alacakları için borçlunun iflasının istenebileceği menkul eşya teslimine ilişkin ilamın icrasında iflas istenemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir. İlamlı icra takibine konu ilamda "inşaat ve tesisat malzemelerinin davacıya aynen iadesine, mümkün olmadığı takdirde, takiple bağlı kalınarak 4. 000. 000. 000-TL. 'nın davalıdan reeskont faiziyle birlikte tahsiline" karar verilmiş ve bu karar Yargıtay Onbeşinci Hukuk Dairesince onandıktan sonra kesinleşmiştir. Davacı bu ilama dayanarak davalıya icra emri göndermiş, icra emrinde belirtilen malların teslim edilmediğini ve alacağın ödenmediğini ileri sürerek, İcra ve İflas Kanunu’nun 177/4. maddesi uyarınca ilam borçlusunun iflasını istemiştir. İcra ve İflas Kanunu’nun 177/4. maddesinde ilama müstenit alacağın icra emriyle istenmesine rağmen ödenmemesi doğrudan iflas sebebi olarak gösterilmiştir. Görüldüğü gibi, hükmünde iflas isteyebilmek için ilama dayanak bir alacağın istenmesi ve ödenmemesi gerekir. Mal teslimine ilişkin ilamlar yönünden anılan hükümde bir açıklık bulunmamaktadır. İlamların icrası İcra ve İflas Kanunu’nun 24 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Alacaklıya iflas isteme yetkisi veren 37. madde ve 32. madde ile başlayan "II. Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamların İcrası" başlığı altında düzenlenmiştir. Kanun koyucu, para ve teminattan başka borçlar hakkındaki ilamların icrasından alacaklıya iflas isteme hak ve yetkisi vermemiştir. Mahkemece, bu yönler gözetilerek iflas davasının reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır” (19. HD, 29.5.2003, E. 2002/9388, K. 2003/5752: www.kazanci.com.) 08.04.2019

maddesine göre de ilama dayanan alacak, icra emriyle istenildiği halde ödenmez ise, alacaklı önceden takip yapmasına gerek olmadan, ticaret mahkemesinden borçlunun iflasını isteyebilir, burada da borçlunun iflasa tabi kişilerden olması şarttır.

Yüksek mahkemenin bu yönde birçok kararı bulunmaktadır. Bir kararında “...İtirazın iptali davası sonunda, itirazın iptaline dair alınan kararın, ilamlı icra takibine konu yapılması mümkün değilse de, bu ilam icra dosyasına ibraz edilerek takibin devamı sağlanabilir. Davacı alacaklı itirazın iptali davasında hükmedilen icra inkar tazminatının tahsili amacıyla borçluya icra emri gönderdiğinden ve borçlu tarafından ödeme yapılmadığından İcra ve İflas Kanunu’nun 177/4. maddesinde öngörülen iflasın koşulları mevcuttur...”⁴⁶ demektedir.

Yüksek mahkemenin birçok kararına da konu olan bu madde doktrinde eleştirilmektedir. Öyle ki, İsviçre hukukunda mevcut olmayıp, bizim hukukumuzda özgü ve iflasa tabi bütün borçlular için kabul edilen bir sebeptir. Postacıoğlu’na göre, bu iflas sebebinin özünde, borçlunun acz hali ve bu acz hali ile bağlantılı olan ödemelerin tatil edilmiş olması söz konusudur. Alacak, ilam veya ilam niteliğindeki belgeye dayanmasına rağmen, icra emri ile verilen yedi günlük sürede borcun ödenmemesi, borçlunun tüm borçlarını vadesinde ödeme gücünden yoksun hale düştüğüne karine oluşturmaktadır.⁴⁷ Atalaya’a göre ise, bu sebebe (m. 177/4) dayanılarak doğrudan doğruya iflas istenebilmesi için, icra emrine rağmen borcun ödenmemiş olması tek başına yeterli olup; bu durumun, aynı zamanda borçlunun aczinden veya ödemelerin tatil edilmiş olmasından kaynaklanmasının bir önemi yoktur. Çünkü, bu iflas sebebinin niteliği, maddi değil, şeklidir. Buna göre, borçluya gönderilen icra emrine rağmen borcun ödenmemesi hali, başka unsurlara ihtiyaç duyulmaksızın borçlunun doğrudan doğruya iflasın istenebilmesi için yeterlidir. Buradaki iflas sebebi, bu özelliği ile m.177/3'deki sebeple benzerlik arz etmektedir.⁴⁸ Kanaatimizce, Atalay’ın da belirttiği gibi; icra emrine rağmen borcun ödenmemesi iflasa tabi borçluların iflasının talep edilebilmesi için yeterli bir sebeptir. Zira, kanun koyucu bu alacakların ödenmesi için gönderilen icra emrine karşı itiraz yolunu dahi kapatmış olup, ilama dayanan borç artık ödenmesi elzem bir borç halini almıştır.

⁴⁶ 19. HD, 31. 1. 2002, E. 2001/6986, K. 2002/706 (www.kazanci.com). 08.04.2019

⁴⁷ POSTACIOĞLU, İlhan, İflas Hukuku İlkeleri, C. I, İstanbul 1978, s.477.

⁴⁸ ATALAY, Oğuz, Anonim Şirketlerin İflası, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., 1996, s.32.

İcra ve İflas Kanunu'nun 177. maddesi incelendiğinde, sadece ilama dayanan alacaklardan bahsedildiğinden; ilam niteliğine sahip belgelere dayanan alacaklar içinde, bu maddeye göre doğrudan doğruya iflas yoluna başvurulup başvurulamayacağı doktrinde tartışmalıdır. Baki Kuru'ya göre; iflas sebebinin oluşması için, ilamlı takibe dayanak yapılan belgenin mutlaka bir mahkeme ilamı olması şart olmayıp, m.38 ve m.149'da ve diğer özel kanunlarda ilam niteliğinde olduğu belirtilen belgelerden birisi olması yeterlidir.⁴⁹ Berkin'e göre ise, kanunda yer alan "ilam" kavramının dar yorumlanması ve dolayısıyla, ilam niteliğindeki belgelerin buraya dahil edilmemesi gerekir; çünkü, doğrudan doğruya iflas gibi ağır bir yaptırım, ancak kesin mahkeme ilamına bağlı alacaklar hakkında uygulanır.⁵⁰

Yüksek mahkeme ise birçok kararına konu ettiği kararında, "İcra ve İflas Kanunu m.177/4'teki "ilam" kavramından, sadece mahkeme ilamları anlaşılması gerektiği görüşündedir. Bu nedenle, İcra ve İflas Kanunu m.38'de ilam niteliğinde olduğu belirtilen belgeler, m.177/4 teki ilam kavramının kapsamına dahil değildir. Dolayısıyla, bu belgelerin takibe konulması durumunda, borçluya gönderilen icra emrine rağmen borçlu borcunu ödemezse, borçlunun m.177/4 gereğince doğrudan doğruya iflası istenemez." demektedir.⁵¹

Kanaatimizce, kanun koyucu madde 38 de ilam ve ilam niteliğindeki belgeleri tek tek sayarak açıkladığı için 174. maddede sadece ilam demekle yetinmiştir. Bu madde hükmünde yer alan ilam kelimesinden ilam niteliğindeki belgelerin de anlaşılması, kanunun özüne de lafzına da aykırı düşmeyecektir. Bu sebeple yüksek mahkemenin kararına katılamıyorum.

Görüleceği üzere; iflasa tabi gerçek veya tüzel kişinin, kendisine gönderilen icra emrine rağmen, yedi günlük süre içerisinde borcunu ödememesi durumunda, bu kişinin iflasa tabi kişilerden olması şart ve koşuluyla, iflasın istenebilmesi için gereken nedenler gerçekleşmiş olur ve doğrudan doğruya iflas yoluna başvurulabilir.

⁴⁹ KURU, İcra ve İflas Hukuku, C. IV. s.2772.

⁵⁰ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.42.

⁵¹ 11.HD 10.6.1987 2658/3518, ERİŞ, Gönen, Uygulamalı İflâs Ve Konkordato Hukuku, Ankara, Aydın Yayınları, 1991 s.393.

H. Borçlunun Malum Bir Yerleşim Yerinin Olmaması

Türk Medeni Kanunu'na göre, yerleşim yeri, bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yer olarak tanımlanmıştır.⁵² Hukuki anlamda bir yerleşim yerinin oluşabilmesi için, yerleşme niyeti ve sürekli oturmak olmak üzere iki temel unsurun olması gerektiği açıktır. Bu koşullarda yerleşim yerini; kişilerin, bir ülkenin belli bir yerinde kendi iradeleriyle yahut kanun gereğince zorunlu olarak, sürekli şekilde oturduğu ve bu yeri resmi makamlara bildirdiği yer olarak tanımlayabiliriz.

Yukarıda da belirtildiği gibi, kanunun lafzından çıkan anlama göre, herkesin yerleşim yerinin bulunması zorunludur. Böylelikle yerleşim yeri, hukuk açısından, kişinin, herkes tarafından belli bir yerde bulunabilmesine imkan sağlamaktadır. Kanuna göre, yerleşim yerinin belirlenmesi iradidir. Tam ehliyetli borçluların hukuki işlem yapma ve irade açıklama ehliyetleri tam olduğundan, yerleşim yerinin neresi olacağı konusunda da, irade beyan etme yeteneğine sahiptirler. Yerleşim yerinin seçimi için, hukuki bir fiilin varlığının yanı sıra, aynı zamanda, açık veya zımni bir irade beyanına da ihtiyaç vardır. Özellikle, günümüzde, yerleşim yerinin resmi makamlara bildirilme zorunluluğunun getirilmiş olması nedeniyle, irade beyanı daha da önemli bir unsur haline gelmiştir. Yerleşim yeri seçimi bu özellikleriyle, sadece hukuki bir fiilden ibaret olmayıp, tek taraflı hukuki bir işlemdir. Şayet, yerleşim yerinin seçimi, salt hukuki bir fiil olsaydı, küçük ve kısıtlıların da bu fiili yapabilme ehliyetine sahip olabilmeleri gerekirdi.

İcra İflas Kanunu'nun 177. maddesinde yer alan, borçlunun malum yerleşim yerinin olmaması ifadesinden ne anlaşılması gerektiği konusu doktrinde tartışmalıdır. Atalay, buradaki yerleşim yerinden anlaşılması gereken husus, kişinin oturduğu yerin, diğer bir anlatımla, borçlu açısından, işlemlerin resmi olmaktan ziyade, fiilen yürütüldüğü adresin bilinmiyor olmasıdır. Bu adresin, alacaklılar tarafından bilinmemesi veya tespit edilmemesi halinde, m.177/1"sözü edilen iflas sebebinin gerçekleşmiş olacağı kabul edilir⁵³, demektedir. Önder'e göre ise, bir kimsenin malum bir yerleşim yerinin bulunmaması, kişinin yerleşmek niyetiyle oturacak bir yer edinmemiş olmasıdır.⁵⁴

⁵² Resmi Gazete, Sayı: 26377, Tarih 08.04.2019.

⁵³ ATALAY, Anonim Şirketlerin İflası, s.15.

⁵⁴ KARSLI, Abdurrahim, İcra Hukuku Dersleri-2, İstanbul, 2009, s.407.

Borçlunun malum bir yerleşim yerinin olmaması kavramı, geniş anlamda düşünüldüğünde ise, borçlunun kaçtığına dair bir karine oluşturmaktadır. Zira nasıl ki, borçlunun ödemelerinin tatili, acz hali için bir karine ise, malum bir yerleşim yerinin bulunmaması da, kaçma için bir karine olmaktadır.

Alacaklı, borçlunun yerleşim yerinin soruşturulup araştırılmasına rağmen tespit edilemediğini ortaya koymak zorundadır.⁵⁵ Borçlunun yerleşim yerinin malum olmaması veya tespit edilememesi, alacaklının veya yerleşim yerini bilmek ve tespit etmekle yükümlü kimselerin, sübjektif bir bilgisizliklerine dayanmamalı, yerleşim yeri, yapılan tüm araştırmalara rağmen tespit edilememiş olmalı ve bu konudaki bilgisizlik herkes için objektif olarak, aynı anlama gelmelidir.⁵⁶ Bu nedenle, alacaklının, borçlunun yerleşim yerini kendi çabası ile tespit edememiş olması yeterli değildir. Alacaklının, gerekli soruşturmayı yaptırdığı halde, malum yerleşim yeri öğrenemediğini ispatlaması, bunun için de muhtarlıklardan, kolluk birimlerinden, ticaret odalarından bu konuya ilişkin olarak belge alarak mahkemeye sunması zorunludur.⁵⁷ Bu belgeler adi karine olup, aksi her zaman ispatlanabilir.

Borçlunun malum bir yerleşim yerinin bulunmaması halinde, alacağı muaccel olup olmadığına bakılmaksızın, alacaklı olan herkes, doğrudan doğruya iflas yoluna başvurabilecektir.

I. Borçlunun Taahhütlerinden Kurtulmak Amacıyla Kaçması

Borçlunun, para ve teminat borçlarına ilişkin taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçması, İcra İflas Kanunu'nda bir iflas sebebi olarak kabul edilmiştir (m.177/1). Kuru, taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçmak; borçlunun, muaccel olan veya olmayan borçlarını ödememek ve genel ifadeyle, taahhütlerini ifa etmekten kurtulmak ve böylece alacaklılarına zarar vermek niyetiyle, gittiği yeri bildirmeksizin, malum yerleşim yerini veya muamele merkezini terk ederek ortadan kaybolması, olduğunu belirtmektedir.⁵⁸ Üstündağ da, kaçmaktan maksadın, malum olan yerleşim yerinin terk edilmesi, borçlunun malum yerleşim yerinde bulunmaması veya nerede olduğunun bilinmemesidir, demektedir.⁵⁹ Doktrinde bir çok yazar;

⁵⁵ MUŞUL, İcra ve İflas Hukuku, s. 1009.

⁵⁶ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.1572.

⁵⁷ KURU, İcra ve İflas Hukuku, C. IV, s.2761.

⁵⁸ KURU, İcra ve İflas Hukuku, C. IV, s.112.

⁵⁹ ÜSTÜNDAĞ, İflas Hukuku, s.26.

kaçmayı, yerleşim yerini değiştirmek olarak kabul etmektedir. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Çünkü, kaçma ile birlikte kişinin yerleşim yeri de bilinmemektedir.

Borçlu, vadesi geldiğinde, alacaklıya karşı taahhüt ettiği edimi ifa etmek zorunda olmakla birlikte, bazen dürüst davranmayarak, taahhütlerinden kurtulmayı hedefleyen bir takım davranışlar içine girer. Borçlunun bu şekilde kaçması, “kaçma fiili” ve “taahhütlerinden kurtulma kastı” olmak üzere iki temel unsurdan oluşur.

Borçlunun, alacağı muaccel olan alacaklılara evinin veya işyerinin kapısını açmaması, alacaklıların telefonuna çıkmaması veya alacaklılar geldiğinde, evini veya işyerini geçici terk ederek gizlenmesi, borçluya benzeri yollarla ulaşılamaması m.177/1 manasında bir kaçma olarak kabul edilemez. Çünkü, bu hallerde, her ne kadar alacaklıyla bir iletişim sağlanamazsa da, ortadaki durum süreklilik arz etmediğinden kaçmaya dayalı iflas sebebi oluşmamıştır. Kaçma eyleminin süreklilik halini alıp almadığına bakılır. Bu da doğruluk ve dürüstlük ilkesi, yöresel örf ve adetler ve ticari teamülleri dikkate alınarak belirlenebilir.

Kısaca, kaçma nedeniyle, iflas istenebilmesi için, borçlunun iletişimi kesmek adına yaptığı eylemleri tek başına yeterli olmayıp, bu davranışlarını, alacaklılara zarar vermek kastıyla, borç ödeme taahhütlerinden kurtulmak adına yani kötü niyetle yapmış olması gerekmektedir.

Doktrinde hakim görüşe göre; kaçma fiiline dayanılarak iflas istenebilmesi için, alacağın muaccel olması gerekmeyeceği gibi, taahhütlerinden kurtulma amacının, bizzat iflas davası açacak olan alacaklıya yönelmiş olması gerekmeyeceğinden, borçlunun kaçtığını tespit eden her alacaklı, bu sebebe dayanarak iflas davası açabilecektir. Açılacak iflas davasında, ispat yükü alacaklının üzerinde olduğundan, borçlunun kaçma eylemlerinin taahhütlerinden kurtulmaya yönelik olduğunu ispatlamak da alacaklı üzerindedir. Baki Kuru hocamız burada aranacak olan ispatın yaklaşık ispat olarak gerçekleşmesinin yeterli olacağı görüşündedir.⁶⁰ Atalay; borçlunun muamele merkezini bütün şubeleri ile birlikte, yurt dışına nakletmesi, taahhütlerden kurtulmak niyetiyle kaçmaya bir karine teşkil eder. Bu karine, hüküm ve sonuçlarını, alacaklı lehine doğurmaya yöneliktir. Dolayısıyla, alacaklı, kaçmanın subjektif unsuru olan alacaklılara zarar verme kastını

⁶⁰ KURU, Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, Ankara, Yetkin Yay. 2013, s.166.

ispatlamak zorunda olmayıp, kaçmanın objektif unsuru olarak; borçlunun, merkezinin yanı sıra, tüm şubelerini yurtdışına naklettiği vakiasının alacaklı tarafından ispat edilmesi yeterli olacaktır. Bu durumun aksini ispat etme yükü tüzel kişi borçluya aittir. Yani, alacaklı tarafından, borçlunun kaçtığı iddiasının ileri sürülmesi durumunda, borçlu, yerleşim yerini nakil sebebinin kaçma amacını taşımadığını ispatlamakla yükümlüdür, demektedir.⁶¹

Pekcanitez hocamız ise, borçlunun, taahhütlerinden kurtulmak amacıyla, muamele merkezini, yurt içinde bir hiçbir şube bırakmaksızın yurtdışına nakletmesi durumunda, borçlunun iflası, tüzel kişinin nakilden önceki muamele merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesinden istenebilir ve tasfiye de burada yapılabilir. Açılan davada, Türk İcra ve İflas Kanunu hükümleri uygulanır. Böylece, alacaklılar, yabancı bir ülkede ve o ülkenin kanunlarına göre, alacaklarını talep etmek sıkıntısıyla karşı karşıya kalmayacakları görüşündedir.⁶² Atalay'a göre ise, tüzel kişi borçlunun, muamele merkezini yurtdışına nakletmesi halinde, borçlu tüzel kişinin muamele merkezini nakletmeden önceki, son merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeden iflas isteyebilecek ancak, alacaklılar bu iflas taleplerini, Türk hukukuna göre değil, muamele merkezinin nakledildiği ülkenin iflas sistemine göre yapmak mecburiyetinde kalacaklardır, denmektedir.⁶³ Kanaatimizce, bu durumda, iflas davasının borçlunun son muamele merkezinde açılması gerektiği yönündeki görüş yerindedir. Zira, borçlu alacaklılarını zarara uğratmak kastıyla, muamele merkezini taşımıştır. Alacaklıların yabancı bir ülkede ve Türk Kanunlarına tabi olmaksızın alacaklarını talep edecek olmaları onları ayrıca zarara uğratmaktan öteye gitmeyecektir.

⁶¹ ATALAY, Anonim Şirketlerin İflası, s.10.

⁶² PEKCANITEZ, Hakan, ERDÖNMEZ, Güray, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018, s.22.

⁶³ ATALAY, Anonim Şirketlerin İflası, s.10.

J. Borçlunun Alacaklılarının Haklarını İhlal Eden Hileli Muamelelerde Bulunması veya Bunlara Teşebbüs Etmesi

Borçlunun, alacaklısına zarar vermek kastıyla, bu malvarlığını ortadan kaldırması, azaltması, değerini düşürmesi, borçlarını artırması, alacaklılar arasında mevcut eşitliği bozacak işlemler yapması, birer hileli muamele olarak kabul edilir.⁶⁴

Doktrinde, alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yapılan işlemlerin hukuki niteliği tartışmalıdır. Postacıoğlu'na göre, kişi bir yandan alacaklıların takibinden mal kaçırmak amacıyla, mallarını elinden çıkarır gibi davranır, diğer taraftan da, mülkiyetin tanıdığı bütün hakları elinde tutmaya devam ederse, bir güven veya inançtan bahsetmek mümkün olmaz. Burada borçlu mallarından ciddi olarak ayrılmayı veya onları devretmeyi istememekte, sadece alacaklıları zarara uğratmak için, mallarını üçüncü bir kişinin himayesine terk etmektedir ki; bu durum, ancak muvazaa ile izah edilebilir, demektedir.⁶⁵ Yargıtay'ın da kararına konu ettiği bir başka görüşe göre ise, “inançlı işlemler”, bazen alacaklıların takibinden mal kaçırmak veya kurtarmak amacıyla yapılır. Bu tarzda yapılan işlemler, ne muvazaa, ne de Borçlar Kanunu m. 20 gereğince batıldır. Çünkü, kanun, alacaklılara bu şekilde zarar verilmesini, ahlak ve adaba aykırı olarak görmemiş, sadece bu şekilde yapılan devirleri, bazı özel hükümlere tabi kılmakla yetinmiştir. Güvene dayalı devir, ilk etapta alacaklılara zarar vermez. Mal kaçırmaya yönelik olarak yapılan işlemlerin, inançlı işlem şeklinde değerlendirilebileceği mümkündür, denmektedir.⁶⁶ Kanaatimizce, alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yapılan işlemler, inançlı işlem olarak değil de hileli işlemler olarak değerlendirilmelidir. Zira, kanunun 278. maddesi ve devamı maddelerinde sayılan tasarrufları ile borçlunun mallarının değerini azaltıcı fiilleri, muvazaa ile değil de kast manevi unsuru ile alacaklısına zarar vermek amacıyla hileli davranışlarla yaptığı kanaatindeyiz.

Pekcanitez'e göre, hileli muameleden söz edebilmek için, borçlunun acz halinde olup olmadığına yani, mali durumuna bakılmaksızın, hilenin bir veya birkaç alacaklının zararına sonuç doğurmuş olması yeterlidir.⁶⁷ Doktrindeki bir kısım

⁶⁴ YILDIRIM, M. Kamil, Hileli İflas Suçları, İstanbul, 2000, s.6. (19.04.2019)
<http://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/09/MUSTAFA-SERDAR-%C3%96ZBEK.pdf>

⁶⁵ POSTACIOĞLU, İflas Hukuku İlkeleri, C. I, s.8

⁶⁶ HGK, 30. 3. 1977, 3265/320 (www.kazanci.com). 19.04.2019

⁶⁷ PEKCANITEZ, Hakan, Anonim Ortaklıkların İflası, Ankara, D.E.Ü Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, 1991. s.22.

görüŖe göre ise, hile sebebiyle borçlunun doğrudan doğruya iflasının istenebilmesi için, borçların ödenmesi konusunda, borçlu acz hali içinde bulunmalıdır. Kanaatimizce, de acz haline bakılmaksızın, borçlunun eyleminin birden fazla alacaklının zararına sonuç doğurup doğurmadığı esas alınmalıdır. Zira, borçlu, hileli muameleyi, ekonomik olarak çok iyi olduğu bir dönemde yapılabileceğı gibi, acz hali döneminde de yapılabileceğinden, hileli davranış için acz halini aramaya gerek olmadığı kanaatindeyiz.

Hileli muamelelerin kapsamına, Türk Ceza Kanunu'nun⁶⁸ suç saydığı bazı hileli hareketler, malları eksiltmeye yönelik satış, takas, temlik ve bağışlar da girmektedir. Yargıtay bir kararında, "Davacı, borçlu şirket hakkında kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takip yaptığını, davalının haczi kabil malı bulunmadığını, fabrikanın muvazaalı olarak başka bir firmaya devredildiğini, davalının alacaklılara zarar vermek amacıyla şirketin mal varlığını elden çıkarttığını ileri sürerek iflasına karar verilmesini istemiştir. Bu talep doğrudan iflas talebi olup, İcra ve İflas Kanunu'nun 177. maddesinde düzenlenmiştir. Doğrudan iflas talebinde bulunurken daha önce iflas yoluyla takipte bulunmak gerekmez. Mahkemenin gerekçesi bu nedenle yerinde değildir. Davacının ileri sürdüğü hususlar, İcra ve İflas Kanunu'nun 177 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre değerlendirilip bu konuda ibraz edilen deliller de dikkate alınarak doğrudan iflas koşulunun bulunup bulunmadığı araştırılarak varılacak uygun sonuç çerçevesinde bir karar verilmelidir." denmektedir.⁶⁹

Muvazaa ise "Bir beyanın, karşı tarafın görünürdeki rızası ile yalnız görünürde yapılmasına, yani beyan edilen şeyin istenilen şey olmadığı hususunda tarafların anlaşmış olmaları" şeklinde tanımlanabilir.⁷⁰ Bu tanıma uygun olarak yapılan işlemlere ise "muvazaalı işlemler" denilir ve bu işlemler, üçüncü kişileri kandırmak veya zarara sokmak amacıyla yapılır. Yargıtay kararlarında da açıklandığı üzere, bir kimsenin alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla, mallarını üçüncü bir kişiye satmış gibi göstermesi, muvazaalı bir işlem. Yüksek mahkeme bir kararında, "... Haciz tutanağına ve dosya içeriğine göre hak ediş (istihkak) davasına konu edilen mallar, işyerinde halen kullanılan büro eşyalarıdır. Bu mallar

⁶⁸ Resmi Gazete 26.09.2004 Sayı:25611, Kanun No:5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

⁶⁹ 19. HD, 30. 10. 1997, 6553/9045 (www.kazanci.com) 19.04.2019

⁷⁰ OĞUZMAN, Kemal, ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 108.

bürodan çıkarılmadığına ve davacı ile borçlu, haciz sırasında aynı işyerinde bulunduklarına ve işyerinin de çalıştırıldığı anlaşılmasına göre, bir işyerinin devri söz konusu olmaktadır. İşyerinin devri ise İcra ve İflas Kanunu m. 44 hükmünce birtakım koşullara bağlıdır. Somut olayda, bu koşulların yerine getirildiği iddia ve ispat edilmiş de değildir. Kaldı ki satış, icra kovuşturmasının dayandığı alacağın doğumundan sonra yapılmış olup, alacaklılardan mal kaçırmayı amaçladığı çok belirgindir. Davacının kardeşi olan borçlunun, bu durumunu bilebilecek kişi olduğu söz götürmez. İcra ve İflas Kanunu m. 280 hükmü gereğince, alacaklılardan mal kaçırmayı amaçlayan bu tür tasarruflar batıldır. Öyleyse, esas davanın reddine ve karşılık davanın kabulüne karar verilmelidir.” hükmüne yer vermiştir.⁷¹

Doktrinde genel kabul gören görüşe göre, muvazaa, genellikle, gerçek amacı üçüncü kişilerden gizlemek ve onlara zarar vermek niyetiyle yapıldığından, üçüncü kişilere, yapılan işlemin muvazaalı olduğunu ispat etmelerine olanak vermek adına bu muvazaa iddialarını her şekilde ispat etmelerine imkan tanımak hak ve adaletin gereği olarak kabul edilmektedir. Üçüncü kişi, muvazaalı işlemin tarafı değildir ancak yapılan muvazaalı işlem üçüncü kişiye yönelmiş bir haksız fiildir.⁷²

Alacaklıların haklarını ihlal eden hileli muamelenin iflas sebebi olarak gösterilebilmesi için, mutlaka maddi bir zararın doğmuş olması gerekmeyip, zarar verme kastıyla hareket ederek, zarar verme tehlikesine sebebiyet vermiş olmak yeterlidir. Buna göre, zarardan bahsetmek için, alacaklının hileli işlemde fiilen zarar görmüş olması da gerekmez.⁷³

Borçlunun hileli işlem sebebiyle iflasını isteme hakkı alacaklı sıfatını haiz her alacaklıya aittir. , Ancak, hileli işlemin yapıldığı veya buna teşebbüs edildiği tarihte, kişinin alacaklı olmasının gerekip gerekmediği hususu tartışmalıdır.

⁷¹ 13. HD, 28. 9. 1981, 5194/6081: www.kazanci.com). 27.04.2019

⁷²“İcra İflas Kanunu'nun 331 inci maddesi gereğince haciz yolu ile takip talebinden sonra veya bu talepten önceki iki yıl içinde borçlu, alacaklısını zarara sokmak maksadıyla mallarını veya bunlardan bir kısmını mülkünden çıkararak yahut gizleyerek muvazaa yolu ile başkasının uhdesine geçirerek mevcudunu suni surette eksiltirse, aleyhine aciz belgesi istihsal edildiği veya alacaklının alacağını istifa edemediğini ispat ettiği takdirde, ceza öngörüldüğünden sanıkların davranışı sebebiyle aleyhine aciz belgesi alınıp alınmadığı, alacağını karşılayacak başka mallarının bulunup bulunmadığı veya alacağın tahsil edilip edilmediğinin araştırılması ve dava konusu uyuşmazlıkla ilgili olduğu anlaşılan İzmir Asliye 2. Ticaret Mahkemesi'nin 2002/230 Esas sayılı dosyası da incelenerek muvazaa iddiasının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı olarak yazılı şekilde hüküm kurulması...” (7. CD, 27. 9. 2004, E. 2003/10046, K. 2004/10172: www.kazanci.com). 29.04.2019

⁷³ ÜSTÜNDAĞ, İflas Hukuku, s.46.

Atalay, iflas talebinde bulunacak kimse, hileli işlemin yapıldığı sırada, alacaklı sıfatını kazanmış olmalıdır. Hileli işlemle veya bundan sonraki bir dönemde alacaklı sıfatını kazananlar, bu nedene dayanarak, iflas isteyemezler. Zira, daha önce yapılan bu hileli işlem, kişilerin hukuki durumunda, bir kötüleşme meydana getirmez derken; Berkin, burada iflas sebebinin oluşabilmesi için, bu tarihin bir önemi yoktur. Çünkü, borçlu, kimlerin alacaklı olduğunu ve bunlardan hangilerinin yapılacak hileden veya bu hileye teşebbüsten zarar görebileceklerini bilmeden de işlem yapabilir, demektedir.⁷⁴ Kanaatimizce, hileli davranışın yapıldığı sırada alacaklı sıfatının alınmış olunması zorunlu olmamalıdır. Ancak0 hileli muamele gerçekleştirildikten sonra, alacaklı sıfatını kazananların, hileli muameleyi sebep göstererek iflas yoluna başvurabilmeleri için, hileli işlemin yapıldığı tarih ile iflas talep edilecek olan tarih arasında, uzun bir zaman aralığının oluşmaması gerektiği kanaatineyiz.

K. Borçlunun Haciz Yolu İle Yapılan Takipler Sırasında Mallarını Saklaması

Alacaklıların alacağı, borçlunun malvarlığının bedelinden karşılandığından, borçlunun malvarlığı, alacaklıların alacağına kavuşması için bir teminattır. Alacaklılar da borç ilişkilerini bu malların varlığına güvenerek kurarlar. Alacaklının alacağına kavuşmadığı durumlarda, kanunun tanıdığı cebri icra yoluyla, takip sırasında borçlunun mallarını saklaması, bu ticari ilişkiyi zedeler. Bu nedenle hukukumuzda, bu iflas sebebinin düzenlenme amacı, iflasa tabi borçluları, haciz yolu ile yapılan takipler sırasında alacaklılarına karşı, doğruluk ve dürüstlük ilkesine uygun davranmaya zorlayarak, alacaklının alacağına ulaşmasını sağlamaktır.

Atalay, malların sebepsiz olarak rehin verilmesi, bağışlanması, gerekmediği halde harcama yapılması, üçüncü kişilerdeki mal ve alacakların gizlenmesi, saklama anlamına gelir,⁷⁵ derken, Berkin, borçlunun, haciz sırasında, İcra ve İflas Kanunu'nun 277. Maddesi ile devamındaki maddelerinde sözü edilen iptale tabi işlemlerle, örneğin, bağış, ivazsız tasarruf yapılması, rehin tesis edilmesi gibi yollarla elden çıkarılan malların bildirilmemesinin, iflas talep edilebilecek saklama

⁷⁴ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.17.

⁷⁵ ATALAY, Anonim Şirketlerin İflası, s.22

hallerinden değildir,⁷⁶ demektir. Kanaatimizce de, borçlunun malları üzerinde herhangi bir işlem yaparak alacaklının alacağına kavuşmasına engel olacak her türlü iş ve işlemleri saklama hallerindedir. Zira borçlu bir borç ilişkisi içinde iken kendi mal varlığı üzerinde borç ilişkisini göz ardı ederek işlemlerde bulunuyor olması onun kötü niyetle hareket ettiğine işaret etmektedir.

Borçlu, haczi mümkün olan mallarını, henüz icra takibi başlamadan saklayabileceği gibi, takip sırasında da saklamış olabilir. Fakat, iflas talebinde bulunabilmek için, takipten önce yapılan saklama eylemlerinin takip sırasında da devam etmesi şarttır. Şayet, mallar, henüz takip başlamadan saklanmışsa, alacaklı en erken, takip başladıktan sonra iflas talebinde bulunabilecektir.

Yani, alacaklı, haciz yolu ile takip başlatmadan salt saklama fiili sebebiyle, borçlunun iflasını isteyemeyecektir. Doktrindeki hakim görüşe göre de, ortada bir saklama eylemi olmakla birlikte, borçlunun yeterli miktarda malının haczedilmiş olması halinde, takibi yapan alacaklının açacağı iflas davası dinlenemeyecektir.

Alacaklının iflas sebebi olarak gösterdiği durumun, mahkeme tarafından kabul görmesi için, bu sebebin alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir. Üstündağ'a göre, mahkemeden doğrudan doğruya iflas talebinde bulunan alacaklının, borçlunun, haciz yoluyla takip sırasında mallarını saklanmış olduğu konusunda, hakimde bir kanaat uyandırması yeterli olup, ayrıca, borçlunun alacaklılara zarar vermek kastıyla hareket ettiğini ve bir zararın doğduğunu kanıtlanmasına gerek yoktur.⁷⁷ Altay, burada yaklaşık ispat, yani gerçeğe yakınlık ölçüsü içinde kanaat verici belirtiler ve karinelerin yeterli sayıldığını belirtir.⁷⁸ Kanaatimizce de, borçlunun mevcudunun bilinmesi beklenemeyeceğinden, borçlunun mallarını saklayıp saklamadığını anlamak kolay değildir. Bu nedenle, borçlunun saklama fiilinin yaklaşık olarak ispat edilmesi ve bir takım karinelerden yola çıkılmasının yeterli olacağı kanaatindeyiz. Örneğin, borçlu icra dairesine ödeme yapmadığı halde, alışverişlerinde yüklü paralar harcıyor, kumarda yüklü paralar kaybediyor, menkul gayrimenkullerini satıyor ise, mallarını sakladığına karine oluşturacağı kanaatindeyiz.

⁷⁶ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi s.172.

⁷⁷ ÜSTÜNDAĞ, İflas Hukuku, s.48.

⁷⁸ ALTAY, Türk İflas Hukuku, s.471.

L. Ödemelerin Tatil Edilmesi

Her iflas sebebinin temelinde borcun ödenmeme tehlikesi vardır. Berkin'e göre, ödemelerin tatili, genel ve sürekli bir ödeme imkansızlığı iken⁷⁹, Kuru, borçlunun muaccel ve çekişmesiz olan borçlarının ödenmesini, genel ve devamlı geçici olmayan bir şekilde, tatil etmiş olmasıdır, demektir.⁸⁰ Altay, ise, borçlunun belli bir süreklilik ve kararlılık arz edecek şekilde, vadesi gelmiş olan ihtilafsız borçlarını ödeyememesidir, der. Naçizane bize göre ise; ödemelerin tatili; borçlunun, muaccel olan borçlarını, mali durumun bozulması sebebiyle veya sebepsiz olarak, açık beyan ile veya bir takım davranışlarıyla, sürekli olarak ödemek istemediğini veya ödeyemeyeceğini alacaklılara göstermesi şeklinde tanımlanabilir.

Ödemelerin tatilinin niteliği konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Üstündağ'a göre, ödemelerin tatili, acz halinin bir emarelerinden birisidir.⁸¹ Kuru, ise ödemelerin tatili, acz haline değil de, acz halinin kendisi, ödemelerin tatiline karine teşkil eder,⁸² Kayar ise, ödemelerin tatili, mali durumun bozulmasının bir dış görüntüsü olarak ortaya çıkar, ve mali durumunda kötüleşme olmayan bir borçlunun da, ödemelerini tatil etmesi mümkün olmakla birlikte, ödemelerin tatili, özellikle acz hali ve borca batıklık halinin bir görüntüsü olarak kendisini gösterir; ancak her ikisinden de ayrı bir anlama sahiptir.⁸³, demektir.

Öyleyse, ödemelerin tatil edilmesini, genel itibariyle, borçlunun borçlarını ödeme konusunda zorlandığı veya ödemede zorlanmayacak mal varlığı olsa da borçlarını ödememesi nedeniyle alacaklıya koşulları oluştuğundan iflas isteme hakkı tanıyan bir müessese olarak tanımlayabiliriz. Burada dikkat edileceği üzere borçlunun acz halinde olması şart değildir. Borçlu şu veya bu sebeple borcunu ödememektedir. Bu sebep alacaklısını zarara uğratmak kastıyla da yapılmış olabilir. İşte bu gibi durumlarda kanun koyucu alacaklıyı korumayı hedeflemiş ve iflas isteme imkanı getirmiştir.

Doğrudan doğruya iflas sebebi olan ödemelerin tatilinin bir unsuru da ödemelerin tatilinin genel ve sürekli olmasıdır.⁸⁴ Atalay, ödemelerin tatilinin, genel

⁷⁹ BERKİN, Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, s.52.

⁸⁰ KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.2766.

⁸¹ ÜSTÜNDAĞ, İflas Hukuku s.46.

⁸² KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.6.

⁸³ KAYAR, İsmail, Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya, Mimoza Yayıncılık, 1997, s.120.

⁸⁴ KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.114.

bir boyutta sayılması için, borçların mutlaka tümünün ödenmiyor olması zorunlu olmayıp, bir kısmının ödenmemesi de genellik kavramının oluşması için yeterli olduğu, ödemelerin tatilinin, genel hale gelip gelmediği, ödenmeyen borçların sayı ve miktarlarıyla ölçülemeyeceği görüşündedir.⁸⁵ Doktrindeki bir görüşe göre ise, ödemelerin tatili, ancak bütün borçların ödenmiyor olmasıyla mümkündür.⁸⁶ Genellik ilkesinin gerçekleşmesinin, borçlunun ancak bütün borçlarını ödememesi halinde mümkün olduğunu söyleyen bu görüşe katılmamız mümkün değildir. Zira genellik kavramı için ödenmeyen borçların borçlunun mevcudunda önemli bir yer teşkil etmesi yeterlidir, bu borç birden fazla alacaklıya ait olabileceği gibi, bir tek alacaklıya da ait olabilir. Borçlunun muaccel hale gelmiş borçları, onun bütün borçları içinde önemli bir yer teşkil ediyorsa ve bir nedene dayanmaksızın ödenmiyorsa, ödemelerin tatil edildiği açıktır.

İkinci olarak, ödemelerin tatilinin, yani, borçlunun muaccel ve çekişmesiz olan borçlarını ödememesi konusunda, sürekliliğin olması gerekir. “Süreklilik” ise, borcun ödenmeyerek geçirilen bir zamanın uzunluğu ile ilgilidir. Genellik kavramında olduğu gibi, gibi, sürekliliğin tayininde de mutlak bir ölçüt yoktur.

Pekcanitez’e göre, ödemelerin tatil edilmiş sayılması için, muaccel ve çekişmesiz olan para borçlarının, ödeme araçlarından süreklilik arz eden bir yoksunluk sebebiyle ödenmiyor olması şarttır.⁸⁷ Doktrindeki bir başka görüşe göre ise, m.177/2’nin kastettiği anlamda bir iflas sebebinin gerçekleşmesi için, ödemelerin tatili borçlunun eseri olmalı ve süreli bir iktidarsızlığa işaret etmelidir. Böyle olunca, borçlunun bütün ödemelerini değil, sadece bazılarını durdurmuş olması halinde dahi, ödemelerin tatili gerçekleşmiş olur.⁸⁸ Kanaatimizce, Pekcanitez hocamız, ödeme araçlarından sürekli yoksunluk, tabirini kullanarak borçlunun acz halinde olmasından bahisle borcunu ödeyememiş olmasını vurgulamıştır. Burada acz halinden kaynaklanan sebeplerle sınırlamıştır. Ancak kanaatimizce, ödemelerin tatil edilmiş sayılması için, acz haline düşmek şart olmayıp, herhangi bir nedenden dolayı da ödemeler tatil edilebilir.

⁸⁵ ATALAY, Anonim Şirketlerin İflası, s.26.

⁸⁶ UMAR, Bilge, YILMAZ, Ejder, İspat Yükü, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, 1980, s.27.

⁸⁷ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.24.

⁸⁸ UMAR, İspat Yükü, s.29.

Ödemelerin tatil edildiği kanaatine varan her alacaklı, doğrudan doğruya iflas talebinde bulunabilir.⁸⁹ Yani, iflas yoluna başvurmak isteyen alacaklının, ödemeleri tatil edilen alacaklı olması şart değildir. Ancak, açılacak iflas davasında, borçlunun ödemelerini tatil ettiğinin, alacaklı tarafından kanıtlanması gerekir. Doktrinde hakim görüşe göre burada aranan ispat yaklaşık ispattır, ödemelerin tatil edildiği konusunda, hakimde bir kanaat uyandırılmış olması, yani yaklaşık ispat yeterlidir.

M. Yeniden Yapılandırmadan Kaynaklanması

Yeniden yapılandırmadan kaynaklanan iflas sebepleri 5092 sayılı kanunun 12.02.2004 tarihinde; Türk İcra ve İflas Kanunu'na dahil olmuştur. Hemen belirtmek isteriz ki; bu türden iflas sebebi İsviçre hukukunda mevcut olmayıp, ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulmuş borçluyu koruyan bir müessesedir.

Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, kooperatiflerin ve sermaye şirketlerinin mali durumunu iyileştirmeye yönelik olduğundan bu yol bir iyileştirme tedbiridir. Coşkun, “uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmaya başvurmak için, borçlu şirketin, vadesi gelen borçların vadesinde ödenmemesi, borca batık duruma gelmesi ya da bu iki duruma düşme ihtimalinin yüksek olması halinde başvurabileceğini belirtir.”⁹⁰ Yani, sermaye şirketi veya kooperatiflerin yeniden yapılandırmadan faydalanabilmesi için, borç ödemediği aciz, borca batık veya sermaye kaybının olması gerekmektedir. Sermaye şirketleri ve kooperatiflerde, uzlaşma yoluyla borçların yeniden yapılandırılması talebinde bulunma yetkisi yalnızca sermaye şirketi veya kooperatifi idare ve temsil edenlere verilmiştir.⁹¹

Doktrinde eleştirilen bir kısım görüşe göre ise, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmada; alacaklıları alacaklarının bir kısmından vazgeçme durumunda bırakmak, faizleri veya faiz oranlarını indirmek, vadeleri uzatmak ve alacaklarında

⁸⁹ UMAR, İspat Yüğü, s.30.

⁹⁰ COŞKUN, Ender, Direkt İflas Maliyetleri ve Bu Maliyetleri Etkileyen Faktörler Üzerine Literatür İncelemesi. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 2009, 1 (2), 97-118. s.99. (03.05.2019) <file:///C:/Users/Av.Hatice/Downloads/5000118768-5000176972-1-SM.pdf>

⁹¹ ERMENEK, İbrahim, İflasın Ertelenmesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010, s.133

yapısal değişiklikler yapmak gibi alacaklıların hukuki haklarına bir takım müdahaleler söz konusu olduğu yönündedir.⁹²

Yeniden yapılandırma kurumunun niteliğinin ne olduğu konusunda Pekcanitez, yeniden yapılandırma kurumu, her ne kadar konkordato hükümlerini izleyen maddelerde düzenlenmiş ise de, bu bir konkordato türü olmadığı gibi, külli bir takip ve tasfiye usulü de olmadığı görüşündedir.⁹³ Doktrinde bir kısım yazarlar ise; yeniden yapılandırmanın, külli bir takip veya tasfiye yolu olmadığı konusunda şüphe olmamakla birlikte, gerçek anlamda bir uzlaşma da olmadığı görüşündedir. Buradaki uzlaşmada, bütün alacaklıların muvafakati alınmamakta, alacaklı ve alacaklar için kanunda öngörülen çifte çoğunluğun sağlanması yeterli olacaktır. Görüleceğı üzere; kabul edilen yeniden yapılandırma projesi, kendisine ret oyu veren diğer alacaklıları bağlayacağı için, bu kurumun özünde cebrilik unsuru bulunmaktadır. Öyleyse, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma müesseseleri gibi mali durumu bozulmuş bir borçlunun, mali durumunun düzelmesine doğrudan etki eden ve borçlunun mali durumunun iyileştirilmesi için başlı başına bir tedbir veya yöntem olarak tanımlayabiliriz.

İcra ve İflas Kanununun 309. maddesine göre, sermaye şirketleri ve kooperatiflerin yeniden yapılandırılma projesinin feshi için, 307. madde ile 308. maddenin 1. fıkrasının kıyasen uygulanacağını hükme bağlamıştır. Bu hükümlere göre, yeniden yapılandırma projesi, bir alacaklı bakımından feshedilebileceğı gibi, bütün alacaklılar bakımından da feshedilebilmektedir.

Yine kanunda yer aldığı üzere; konkordatonun bütün alacaklılar bakımından feshinde olduğı gibi, yeniden yapılandırma projesinin tamamen feshinin istenebilmesi için, projenin kötü niyet taşıyan yöntem ve gerçeğe aykırı belgelerle kabul ve tasdikinin sağlanmış olması gerekir. Kendisine karşı, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin şartları ifa edilmeyen, yani alacağı uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinde belirtilen zaman ve miktarda ödenmeyen her alacaklı, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmayı tasdik eden ticaret mahkemesine

⁹² ERKEK, C. Ü., İflasın Ertelenmesinin Şartları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2013, s.120. (03.05.2019) <https://dergipark.org.tr/download/article-file/518819>

⁹³ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.657.

başvurarak, kendisi hakkında uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırmanın feshini talep edebilecektir.⁹⁴

Taşpınar'a göre; borçlunun bir davranışının, bir alacaklı bakımından fesih sebebi sayılabilmesi için, bu davranışın, doğrudan alacaklının alacağının tamamen veya kısmen ifa edilmemesine yönelik olması gerekir.⁹⁵ Bu ölçüye göre, borçlunun temerrüde düşmesi, fesih için bir neden olarak kabul edilebilir. Buna karşılık, borçlu, projede, işletmenin üretim biçimini değiştireceğini taahhüt etmiş, ancak sonradan bunu gerçekleştirmemişse, bu durum, bir alacaklı bakımından fesih sebebi sayılmaz. Çünkü, bu hususlara aykırılık, alacağın bir alacaklıya karşı ifa edilmemesi anlamına gelmez. Fakat, bu durum, projenin ihlali anlamına gelmektedir. ⁹⁶ İcra ve İflas Kanunu'nun 309. Maddesinde açıkça, yeniden yapılandırmanın bütün alacaklılar bakımından feshi durumunda, iflas istenebileceği düzenlediğinden, projenin bir alacaklı bakımından feshedilmiş olması, bir iflas sebebi oluşturmamaktadır. İflas istenebilmesi için bütün alacaklılar bakımından projenin feshedilmiş olması gerekmektedir.

Projenin feshine karar veren mahkeme, kendiliğinden borçlunun iflasına karar veremez, bu iflas talebini, ancak projenin uygulanmasından etkilenen alacaklılar yapabilmektedir. İflas isteyecek alacaklının fesih davası açan alacaklı ile aynı kişi olması da gerekmeyp, yeniden yapılandırma projesinin bütün alacaklılar bakımından feshedilmiş olması gerekli ve yeterlidir. Projenin tamamen feshi, geçmişe dönük olarak hüküm ve sonuçlarını doğurduğundan, tasdik edilen proje baştan itibaren ortadan kalkacağından, alacaklılar yeniden yapılandırma projesinin feshi sebebiyle, yapacakları doğrudan doğruya iflas taleplerinde, projeye bağlı olmaksızın, alacaklarının tamamını talep edebilmeleri mümkün olacaktır.⁹⁷ Projenin tasdikine karar veren mahkeme, alacaklıların iflas talebini yerinde görürse, derhal borçlunun iflasına da karar verebilecektir.

⁹⁴ İcra İflas Kanunu Madde 309 ve devamı. (05.05.2019)

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>

⁹⁵ TAŞPINAR, İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma, s.414.

⁹⁶ TAŞPINAR, İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma, s.415.

⁹⁷ TAŞPINAR, İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma, s.429.

N. Mali Durumun Bozulması

Mali durum, kişinin malvarlığının aktif kısmıyla, pasif kısmının belli bir tarih itibarıyla karşılıklı durumunu ifade eder.⁹⁸ Mali durumun bozulması ise, “borçlunun, ödemelerini yapmak konusunda acze düşmesi, alacaklarını tahsil edememesi veya ürünlerini satamaması sebebiyle genel ve sürekli likidite sıkıntısının oluşması, ödeme kabiliyetini kaybetmesi, sermaye kaybına uğraması, borçların mevcut ve alacakları geçmesi, borca batıklık ve bilançonun zarar göstermesi, gibi farklı biçim ve derecelerde gerçekleşebilen ve geniş anlama sahip bir üst kavramı ifade eder.”⁹⁹

Mali durumun bozulmasından kaynaklanan iflas sebeplerinden biri acz halidir. Acz halinin birçok sebebi olmakla birlikte, İcra ve İflas Kanunu’nda acz hali, bir tür olarak düzenlenmiş olup, bir tanımı da mevcut değildir.

Pekcanitez’e göre, “acz hali, borçlunun muaccel hale gelen para borçlarını ödemesi için gerekli olan ödeme araçlarından geçici olmayan yoksunluktur.”¹⁰⁰ Umar’a göre ise, “borçlunun ödeme araçlarından yoksunluğu sebebiyle, derhal ödenmesi gereken para borçlarını ödemek konusundaki süreli iktidarsızlığıdır.”¹⁰¹ Kanaatimizce, bu tanımdaki “süreli” kavramı, acz hali kavramı ile çelişmektedir. Çünkü, acz halinin özü, süreklilik gösteren ve muaccel borçların ifasına engel olan ödeme araçlarının yetersiz olmasıdır.” Geçici olarak meydana gelen bozulmalar, acz haline düşme anlamına gelemeyeceği kanaatinde olduğumuzdan Pekcanitez hocamızın görüşüne katılıyoruz.

Borca batıklık ise borçlunun pasiflerinin borçlarının, mevcudundan ve alacaklardan fazla olmasıdır. Kuru’ya göre; borca batıklığın, bir iflas sebebi olarak kabul edilmesinin temel sebebi, alacaklılara karşı sorumlunun, şirketin malvarlığı ile sınırlı olması ve alacağını, şirketten alamayan alacaklıların, şirketin ortaklarına başvuramamaları sebebidir.¹⁰² Borçlunun mali durumu, en üst seviyede bozulduğundan, Türk Ticaret Kanunu’nun 324. maddesinde, acz hali için öngörülen tedbirler ile bu bozukluğun düzeltilmesinin mümkün olamayacağı varsayılmış ve

⁹⁸ KAYAR, Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, s.6.

⁹⁹ KAYAR, Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, s.311.

¹⁰⁰ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.503.

¹⁰¹ UMAR, İspat Yüğü, s.320.

¹⁰² KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.622.

borçlu, durumu mahkemeye bildirmeye ve iflasını istemeye mecbur edilmiştir.¹⁰³ Kanun, böylece, durumun ciddiyetine uygun bir yaptırım olan iflasa hükmetmiştir.

Acz halinin söz konusu olabilmesi için, borçlunun borcunu ödeyememe hali söz konusu olmalıdır. Doktrinde ödeyememe hali, ödeme araçlarının eksikliği nedeniyle görülmektedir. Örneğin nakit para veya kredi birer ödeme aracı olup, borçlunun, borcunu ödeyebilecek nakit parasının olmaması veya kullanabilir kredisinin bulunmaması ödeme araçlarının eksikliğine ilişkin durumdur.

Doktrinde ödeme araçlarına ilişkin dar yorum ve geniş yorum ilkesi olarak iki farklı görüş mevcuttur. Geniş yorum ilkesini benimseyenlere göre, bir malvarlığı değeri para ise veya paraya çevrilebiliyorsa, o değer bir ödeme aracı olarak kabul edilir ve borçlu, bu mal varlığı değerini paraya çevirmekten kaçınırsa, ortada bir acz hali değil, borçlunun borcunu ödemekten kaçınmasına ilişkin durum vardır. Dar yorum ilkesini benimseyenlere göre ise, borç ödemekteki acz hali, genel olarak likidite eksikliğine dayanmakta ve ödeme aracı denildiği zaman, akla gelecek olan kavram para olarak kabul edilmektedir. Yani, ölçü bir şeyin paraya çevrilebilir olması değil, direk paranın kendisidir. Barlas, para kavramından maksatın banknot ve madeni paralar, bankalar ve diğer kredi kurumları nezdinde bulunan, kıymetli bir evraka bağlanmamış, fakat üzerinde çek veya havale suretiyle, her zaman ödeme gayesiyle, tasarruf edilmesi mümkün olan hesap aktifi biçimindeki değerler olduğu görüşündedir.¹⁰⁴

Kanaatimizce, dar yorum ilkesinin benimsenmesi tamamen alacaklıyı korumaya yönelmiş bir görüştür. Burada borçluya sürekli nakdi bir para bulundurması zorunluluğu getirilmektedir. Borçlunun mevcudunda paraya çevrilebilir malvarlığı değerlerinin kabul edilmiyor olması, yani ödeme araçlarının dar yorumlanarak, geniş yorumu benimseyenlerin ileri sürdüğü diğer araçların ödeme aracı olarak kabul edilmeme ilkesine katılamıyoruz.

Şimdiye kadar incelenmiş olan iflas sebeplerinin aksine, acz haline düşme sebebiyle, iflas isteme hakkı sadece borçluya tanınmıştır. Mali durumunun bozulması sebebiyle, borçlu, iflas talebini, yazılı bir dilekçe ile muamele merkezinin bulunduğu ticaret mahkemesine başvurarak yapmaktadır. Kanuna göre, borçlunun, ihtiyari iflas

¹⁰³ KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.625.

¹⁰⁴ BARLAS, Nami, Para Borçlarının İflasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, 1992, s.8.

talebinde bulunabilmesi için, iflasa tabi kişilerden olması ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması gerekmektedir. Kayar'ın da belirttiği gibi, mahkemenin iflas kararı verebilmesi için, borçlu, bu aciz haline, kötü niyetli davranışlarıyla ve alacaklıları zarara uğratmak maksadıyla düşmediğini ispatlamalı ve bunun için de borçlarının kaynağı ve aciz sebepleri konusunda, mahkemeye ikna edici açıklamalar yapmak zorundadır. Mahkeme de, bu husus da iflas talebinin kötü niyetle yapıp yapılmadığını anlamak bakımından, re'sen veya bilirkişi marifetiyle araştırma yapacak ve kanaatine göre borçlunun iflasına veya davanın reddine karar verecektir.

105

¹⁰⁵ KAYAR, Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, s.167.

İKİNCİ BÖLÜM

KONKORDATO

I. KONKORDATONUN TANIMI VE TÜRLERİ

15 Mart 2018 tarih ve 7101 sayılı İcra İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunu'nun 30361 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması ile iflasın ertelenmesi müessesesi Türk Hukuk Sisteminden kaldırılmış¹⁰⁶ ve konkordatoya ilişkin hükümlerde de çok önemli değişiklikler yapılmıştır. İİK.'nin 178. ve 179. maddelerinde düzenlenmiş bulunan ve 2003 yılından beri uygulanmakta olan iflasın ertelenmesi kurumunun kaldırılması ile ortaya çıkan boşluğun doldurulması amacıyla yapılan bu önemli değişikliklerle konkordato kurumuna yeniden işlerlik kazandırılması istenmiştir.

A. Konkordatonun Türk Hukukundaki Kısa Tarihçesi ve İflas Erteleme Yerine Gelişi

Türk hukukunda konkordato uzun yıllar uygulama alanı bulmuş, ancak uygulamada yaşanan sorunlar nedeniyle bazı zamanlarda kanun değişiklikleri gündeme gelmiştir. Konkordato açısından 4949 sayılı Kanun¹⁰⁷ önemli bir yer teşkil etmektedir. Çünkü, 2004 yılında yürürlüğe giren 4949 sayılı Kanunla, konkordato kurumu fiilen uygulanamaz hale gelmiştir. Bunun en önemli sebebi, konkordato mühletinin toplam beş aylık süreyle sınırlandırılmış olması ve alacaklıların bu sürenin bitiminden itibaren takiplere devam edebilme imkanı bulmalarındır.

Küçük bir işletme için dahi beş aylık süre içinde konkordatonun tüm aşamalarının tamamlanması söz konusu olamayacağından, 4949 sayılı Kanunla uygulanabilirliği kalmamıştır. Her ne kadar 6728 sayılı Kanunla İİK m.287/son hükmünde değişiklik yapılmış ve asliye ticaret mahkemesinin mühletin bitiminden sonraki dönemde daha önce başlatılmış takiplerin durdurulmasına ve borçluya karşı yeni takip yapılmamasına karar verebileceği kabul edilmişse de, anılan değişiklik

¹⁰⁶ Resmi Gazete, 15.03.2018 Sayı, 30361.

¹⁰⁷ 4949 sayılı İcra İflas Kanununda Değişiklik Yapılması Dair Kanun, 17.03.2013 Kabul Tarihi.

konkordato kurumunun yeniden hayat bulmasına ve hukuk hayatındaki yerini almasına yeterli olamamıştır.¹⁰⁸ Konkordato kurumu 6728 sayılı Kanunla da ticari hayatta yürürlük kazanamamıştır.

2016 yılına geldiğimiz vakit ise iflasın ertelenmesi kurumuna başvuru imkanı durdurulmuştur (669 KHK m.4).¹⁰⁹ Kanımızca mevcut bir uygulamayı kaldırmakla ekonomik sıkıntı ve ticarete yaşanan daralmalar ortadan kaldıramayacağından ekonomik yavaşlamanın da derinleşmesiyle beraber, iflas erteleme müessesesini yerine gelebilecek farklı bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuş; bu amaçla uzun zamandır var olan konkordato, yenilenerek uygulamaya konulmuştur. Yani esasen konkordato ticaret hukukunda uzun zamandan beri var olan bir kavram olmasına rağmen bu dönem ekonomik gidişata bağlı olarak güncellenerek gündeme alınmıştır.

Eroğlu'na göre de¹¹⁰; mali yapısı bozulmuş olan sermaye şirketleri ile kooperatiflerin iyileştirilmesi amacıyla iyileştirme yöntemleri İcra iflas Kanunu'nun kabul edildiği günden beri bu kanunda bulunmaktadır. Ancak kanunda yer alan hükümler ihtiyaca binaen çeşitli değişikliklere uğramakta ve süreç içerisinde ekonomik konjonktüre göre de kanuna yeni müesseseler eklenmektedir. Bir sermaye şirketi ya da kooperatifin iyileştirilmesindeki temel amaç, borçlunun mali durumunun düzeltilmesi ve bu suretle ülke ekonomisine katkı sağlanmasıdır. Doktrindeki bir görüşe göre; “Piyasa koşulları, ekonomik kriz, aslında kötü niyetli olmayan borçluları, borçlarını ödeyemeyecek duruma düşürebilir. Mali duruma bozulmuş ve bu nedenle tüm borçlarını vadesinde ödeyemeyecek durumda olan borçlular eğer iflasa tabi ise iflasın eşiğinde bulunuyor demektir eğer iflasa tabi değilseler, önce davranan alacaklılar alacaklarına tamamen kavuşabilirken, borçlularına iyi niyetle daha fazla tolerans gösteren, daha fazla zaman tanıyan alacaklılar ise alacaklarını hiç ya da tamamen alamayacağı görüşünderidir.¹¹¹Yasa koyucu ise,“Bu durumda bulunan bir borçluya, alacaklılarının çoğunluğu ile bir anlaşma yaparak, kendisine alacaklılarının tanıdığı yeni süre içinde borçlarını ödeme olanağı tanımıştır,” demektedir.

¹⁰⁸ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.3.

¹⁰⁹Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

¹¹⁰ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.1.

¹¹¹ UYAR, Talih, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 92 Sayı 2018/4, İstanbul, 2018, s. 21.

Kanımızca, İflas erteleme, uygulamada kötü niyetli bazı borçlulara açık ve alacaklıların pek de katılamadığı olamadığı düzenlemeler öngördüğünden yapılan yenileme ile iflas erteleme düzenlemesinin bu kötü girişimcilere kapıyı kapatarak alacaklıların daha çokaktif olabilecekleri yeni bir düzenleme yapılması hedeflenmiştir.

B. Konkordatonun İflas Ertelemeden Farkları

Kuru, “Bir sermaye şirketini veya kooperatifi idare ve temsil ile görevlendirilmiş kimseler veya bir alacaklı idare ve temsil ettikleri veya alacaklı olduğu şirket veya kooperatifin borçlarının aktifinden yani mal varlığından fazla olduğunu yetkili ticaret mahkemesine bildirmekle beraber şirket veya kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna ilişkin bir iyileştirme projesini mahkemeye sunmalarını iflasın ertelenmesi talebi olarak tanımlamıştır.”¹¹² Uyar ise, “Borca batık durumda olan yani aktifi pasifini karşılamayan bir sermaye şirketi veya kooperatif hakkında ticaret mahkemesince iflas kararı verilmeyerek önerilen iyileştirme projesi çerçevesinde borca batık durumdan kurtulmalarını sağlayan ve iflaslarını önleyen bir kurum” olarak tanımlamıştır.¹¹³

Yüksek mahkeme ise bir çok kararında; “Borca batık¹¹⁴ durumda olan bir sermaye şirketi ve kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olması halinde iflası önleyen şirketler hukukuna özgü bir geçici koruma türü” olarak adlandırmıştır.¹¹⁵

Kanaatimizce, bu tanımlardan da yola çıkarak, iflasın ertelenmesi kurumunun amacını, sermaye şirketlerinin sona ermesini önlemek, sermaye şirketleri ve kooperatifin ekonomik düzen içerisinde kalmasını sağlayarak, ekonomik varlığının devamını hedeflemek ve aynı zamanda alacaklıların iflasın ertelenmesinden kaynaklanan olumsuz sonuçlardan etkilenmesinin de bertaraf edilmesi olarak

¹¹² KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.504.

¹¹³ UYAR, Talih, İcra İflas Kanunu Şerhi, C:5 İzmir, 2006, s.15555.

¹¹⁴ “...İflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için her şeyden önce erteleme talebinde bulunan şirketin borca batık durumda bulunması gerekir. Bilirkişi raporunda erteleme talebinde bulunan limited şirketin borca batık durumda olmadığı, nakit sıkıntısı bulunduğu belirtilmiştir. Acz halinde bulunmak iflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için yeterli değildir. Mahkemece, borca batık durumda olmayan davacı şirketin iflasın ertelenmesi talebinin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır...” (19. HD, 16/3/2006, 2006/569E. 2006/2637 K. (www.kazanci.com) 22.05.2019

¹¹⁵ 19. HD. 06.07.2006 TARİH 2006/11535 E. 2006/7361 K. (www.kazanci.com) 22.05.2019.

açıklayabiliriz. İflasın ertelenmesi kurumu, şirketin iflasını vermemesi adına son bir umut olarak görülmektedir. Kanımızca; iflas ertelemenin hedefi, ekonomik olrarkdarboğaz içinde olan, borca batık şirketlerin iflas etmeden ticari hayatlarına devam etmelerinin sağlanması, ticari hayattan yok olmalarının önüne geçilmesi. Aslında bir nevi geçici önlemle ticari faaliyetlerinin yeniden sürdürülebilir hale getirilmesi olarak tanımlayabiliriz

Konkordato ise doktrinde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Uyar, “Bir borçlunun, alacaklılarının belli bir çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden bir cebri anlaşma olup, bununla alacaklılar, borçluya karşı alacaklarının bir kısmından feragat ederler ve/veya borçluya borcunu ödeme konusunda belli bir süre verirler, borçlunun bu süre içinde, borcunun kabul edilen kısmını ödemekle borçlarının tamamından kurtulmasını sağlayan bir hukuki müessese” olarak tanımlamıştır.¹¹⁶

Kuru ise, “Dürüst bir borçlunun, imtiyazsız alacaklılarının çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden öyle bir cebri anlaşmadır ki, bununla imtiyazsız alacaklılar borçluya karşı alacaklarının belli bir yüzdesinden feragat ederler ve borçlu, borçlarının konkordato ile kabul edilen kısmını, yüzdesini ödemekle, borçlarının tamamından kurtulduğu anlaşma” olarak tanımlamıştır.¹¹⁷ Pekcanitez ise; “Bir borçlunun yaptığı teklifin, kanunda öngörülen nitelikli çoğunlukta alacaklıları tarafından kabul edilmesi ve yetkili makamca tasdik edilmesi sonucu, belli bir zaman dilimi içerisindeki tüm borçlarını, teklifi doğrultusunda ve kendisine uygun koşullar çerçevesinde ödemesini mümkün kılan bir hukuki imkan” olarak tanımlamıştır.¹¹⁸

Altay’a ise “Herhangi bir borçlunun veya borçlunun iflasını isteyebilecek alacaklıların ödeme projesinin; alacaklıların belirli bir çoğunluğu tarafından kabulü ve mahkemenin onayı ile gerçekleşen ve borçlunun, borçlarının bir kesiminden kurtulmasını veya ödeme şeklinin değişmesini sağlayan, iflasa nazaran yumuşatılmış, alacaklıların eşit olarak tahminine yönelik kollektif bir icra kurumu” olarak tanımlamıştır.¹¹⁹ Kanımızca; bu tanımlamalardan yola çıkarak konkordatoyu; elinde olmayan nedenlerle, mali durumu bozulmuş olan, dürüst borçluları korumayı

¹¹⁶ UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s.18552

¹¹⁷ KURU, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, s.1444.

¹¹⁸ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.775.

¹¹⁹ ALTAY, Sümer, Türk İflas Hukuku, İstanbul, 2004, s.13.

hedeflerken, alacaklıları da tatmin etmeyi amaçlayan bir müessese olarak tanımlayabiliriz. Konkordato, hem borçlunun hem de alacaklının lehine olup, gerçekten de konkordatosonucunda borçlu iflasa tabi ise iflastan ve iflasın bütün hukuki ve cezai sonuçlarından kurtulmuş olur. Borçlu iflasa tabi kişilerden değil ise, bütün malvarlığının, dosya alacaklıları tarafından haczedilerek satılması sonucundan kurtulur. Alacaklılar açısından baktığımızda ise; konkordato kurumu ile alacaklılar haciz ve iflasın gerektirdiği masrafları yapmadan ve böylelikle, iflas sonucunda ulaşacağı alacağından daha çok alacaklarını elde etme imkanına kavuşurlar.

İflasın ertelenmesini sadece kooperatifler ile sermaye şirketleri talep edebilirken, konkordatoyu iflasa tabi olsun ya da olmasın tüm borçlular ile iflas talebinde bulunabilecek olan alacaklılar talep edebilirler. Yine iflasın ertelenmesine mahkemece karar verilebilmesi için, alacaklıların rızası aranmaz iken, konkordatonun mahkemece onaylanabilmesi, toplantıya katılan alacaklıların belli bir sayıda olmasına bağlıdır. İflasın ertelenmesini sadece pasifi aktifinden fazla olan borca batık olan borçlular isteyebilirken, konkordatoyu, borçlarını vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan veya vadesi geldiği halde ödeyemeyen borçlular da talep edebilir. Konkordatoda, rehinle temin edilmemiş alacaklar için konkordato mühletince faiz işlemez iken, iflasın ertelenmesinde faizler işler. İflasın ertelenmesi 5 yılı bulan bir süre öngörürken, konkordato 29 aylık bir süreç öngörmektedir.

İflasın ertelenmesi ve konkordato, genel anlamdamali durumu bozulan, kötüye gitmeye başlayan borçlulara iflastan kurtulma olanağı veriyor olsa da her iki müessese birbirlerinden bütünüyle bağımsız ve farklıdır. Birbirleriyle kıyaslandı vakit ise şu farklar ortaya çıkmaktadır.

Konkordatoda da genellikle, alacaklıların alacaklarının bir kısmından feragat etmeleri halinde başarı söz konusu iken, iflasın ertelenmesinde böyle bir durum yoktur. Konkordato teklifinde bulunabilmek için, borçlunun borca batık ya da mali durumunun bozukluğunun bir önemi yoktur. Aciz halinde olan borçlular da konkordato teklifinde bulunabilir. Ancak iflasın ertelenmesi talebinin kabul edilebilmesi için her şeyden önce, sermaye şirketi veya kooperatifin borca batık durumda olması gerekmektedir.

Konkordato ile kural olarak sıkı şartlara tabi kılınmış iken iflasın ertelenmesi, daha basit, daha esnek ve daha seri olarak işleyen bir müessesedir. İflasın ertelenmesi süresinde borçlu, konkordato mühletinden daha fazlasına sahiptir. Konkordato, alacaklıların çoğunluğu ile borçlunun kanuni prosedür çerçevesinde anlaşmasına ve bu anlaşmanın mahkemece onayına bağlı iken, iflasın ertelenmesinde alacaklıların katılımı şartı bulunmamaktadır.

Balcı'nın da belirttiği gibi; "İflasın ertelenmesinde, konkordatodan değişik olarak, müflis şirketin alacaklılar ile uzlaşmasına gerek görülmediği gibi iyileştirme projesinin alacaklıların belli bir çoğunluğu vasıtasıyla onaylanmasına ve bunun için de alacaklılar toplantısının düzenlenmesine de lüzum görülmemektedir."¹²⁰

İflasın ertelenmesinde alacaklılar, "yalnızca, kayyım ve mahkemeye danışma mahiyetinde" görüş bildirerek erteleme sürecine dahil olabilirken¹²¹ konkordatonun sadece alacaklıların belli bir çoğunluğu aracılığıyla kabul zorunluluğunun varlığı ile konkordato sıkı şekil koşullarına bağlı kılınmış bir müessesedir. Görüleceği üzere; konkordato kurumu alacaklılara da söz hakkı tanıyan onları sürece dahil eden, iki yanlı bir anlaşmadır.

C. Konkordatonun Hukuki Niteliği ve Amacı

Doktrinde konkordatonun hukuki niteliğine ilişkin birçok tespit bulunmaktadır. Konkordatonun, sözleşme akit olduğunu savunanlar olduğu kadar, bir mahkeme hükmü ya da bir kanuni işlem olduğunu ileri sürenler de vardır.

Uyar, "Hukuki niteliği itibarıyla konkordato, borçların tasfiyesine yönelik bir anlaşma olup, iflas tasfiyesine göre daha hafifletilmiş bir tasfiye usulü olarak kendini gösterir, konkordatoda bir akit mahiyeti görülecek olursa, yorum ve uygulamasında Borçlar Kanununa, buna mukabil bir cebri icra kurumu niteliği görülürse, İcra ve İflas Kanunu'na başvurulacaktır"¹²², der iken, Pekcanitez, "Kanunda sevk edilen şartların yerine gelmesi halinde olağan cebri icra usullerinin yerini alan, iflasa

¹²⁰ BALCI, Şakir, İflasın Ertelenmesi Usul ve Esaslar, Ankara, 2010, s. 46.

¹²¹ ATALAY, Oğuz, Borca Batıklık ve İflasın Ertelenmesi, İzmir, Güncel Yayınevi, 2. Baskı, 2007, s.156.

¹²² UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s.21.

yaklaşmakla birlikte ondan daha özel bir nitelik arz eden ve iflasa göre hafifletilmiş kollektif bir cebri müessese olduğu görüşündedir.”¹²³

Borçlarını, vadesi gelmesine rağmen ödemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya karşı karşıya kaldığı iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilmektedir. Doktrinde “aciz hali” nedeniyle konkordato talebi denilmektedir.

Kanaatimizce de; konkordato borçluya borçlarını alacaklılarla yaptığı anlaşma çerçevesinde ödeme imkanı sağladığı için, borçlunun menfaati daha ön plandadır. Ancak, konkordato borçluyu haciz ve iflas yoluyla yapılan takiplerin etkisinden kurtarmakta ve borçlunun malvarlığının korunarak ekonomik varlığını devam ettirmesine imkan sağlamakta dolayısıyla alacaklıların menfaatine de sonuç doğurmaktadır.

D. Konkordatonun Türleri

Konkordato kurumuyla ilgili farklı ayırmalar vardır. Konkordato türleri; Adi, İflas Dışı, İflastan Sonra Konkordato, İflas İçİ Konkordato ve Mal varlığının Terki Suretiyle Konkordato olmak üzere üç başlık altında incelenmektedir.

1. Adi İflas Dışı Konkordato

İflas dışı adi konkordato, borçlunun iflas etmemek ve aynı zamanda borçlarını da ödemek gayesi ile talepte bulunduğu konkordatodur. Bu konkordato türünde, yalnızca sözleşmeye taraf olan alacaklılar için bir mecburiyet bulunmaktadır. Bununla birlikte konkordatoya katılmamış olan alacaklıların herhangi bir mecburiyeti bulunmadığı için bu alacaklılar müflise karşı haciz ve iflas yolu ile takip yapabilmektedir.¹²⁴

¹²³ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s.757.

¹²⁴ ERDEM, Murat, Mahkeme Dışı Konkordato, İstanbul, Yetkin Yayınları, 2005, s.225

2. İflas İçi Konkordato

Mahkeme içi konkordatoda borçlu iflas etmiş ve müflis sıfatını almıştır. Ancak bu halde dahi müflis itibarının iadesini talep etmek de dahil olmak üzere iflastan kurtulmak gayesi içinde olabilir. İşte bu gibi halleri öngören kanun koyucu müflis ve alacaklıların yanında, İcra ve İflas Kanununda belirtilmiş usul kapsamında, icra mahkemesi, ticaret mahkemesi gibi, devlet kurumlarının da iştiraki ile yapılan ve İcra ve İflas Kanununda detayıyla yer alan türdür. Bu konkordatoda, kendisine onay vermemiş olan alacaklılar bakımından da bağlayıcı bir özellik vardır.

3. Mal varlığının Terki Suretiyle Konkordato

Malvarlığının terki suretiyle konkordato ile alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilmektedir. Alacaklılar haklarını konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu aracılığıyla kullanmakta ve konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu konkordato talebi hakkında karar veren alacaklılar tarafından seçilmektedir.¹²⁵

Kanunun lafzından da anlaşılacağı üzere, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu borçlarını belli şartlar dahilinde ödemeyi taahhüt etmez. Borçlu malvarlığının aktifi üzerindeki tasarruf yetkisini alacaklılara ya da üçüncü kişiye devretme teklifinde bulunmaktadır.

¹²⁵“IV. Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato

Genel olarak:

Madde 309/a- (Ek: 17/7/2003-4949/84 md.)

Malvarlığının terki suretiyle konkordato ile alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir.

Alacaklılar haklarını konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu aracılığıyla kullanırlar. Konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu konkordato talebi hakkında karar veren alacaklılar tarafından seçilir. Konkordato tasfiye memuru asliye ticaret mahkemesinin seçime ilişkin kararı onaylamasından sonra göreve başlar. Konkordato komiseri de tasfiye memuru olabilir.”

Zorunlu içeriği:

Madde 309/b- (Ek: 17/7/2003-4949/84 md.)

“Malvarlığının terki suretiyle konkordato aşağıdaki hususları içerir:

1- Alacaklıların malların tasfiyesi ya da üçüncü kişiye devri suretiyle karşılanamayan alacaklarından feragat edip etmedikleri, feragat etmiyorlarsa borçlunun sorumluluğunun ne olduğu.

2- Konkordato tasfiye memurları ile alacaklılar kurulu üyelerinin belirlenmesi ve bunların yetkileri.

3- Kanun tarafından belirlenmemişse, malların tasfiye usulü ve eğer mallar üçüncü kişiye devredilecekse, bu devrin şekli ve teminatlandırılması.

4- (Değişik: 28/2/2018-7101/41 md.) Alacaklılara yönelik ilanların ve ilgili yerlere bildirimlerin 288 inci madde uyarınca yapılacağı. Konkordato kapsamı dışında kalan mallar varsa bunlar açıkça belirtilir.”

II. GEÇİCİ MÜHLET

A. Geçici Mühlete Başvuracak Kişiler

Konkordatoya müracaat etmek isteyen borçlu veya iflas talebinde bulunabilecek her alacaklının ticaret mahkemesinden geçici mühlet talep etmesiyle başlamaktadır.

Konkordato müracaatında gerekçeli bir dilekçen ile iflasa bağlı olan müflis için ticaret sicilinde tescil edildiği, merkezi ülke dışında ise merkez şubesinin olduğu yerdeki, iflasa bağlı olmayan müflis için yerleşim bölgesindeki, Asliye ticaret mahkemesine sunulması gerekmektedir. Müracaat esnasında konkordato talebinde bulunan, konkordato gider avansını vermek zorundadır.

“Konkordato dilekçesine aşağıdaki belgeler ilave edilmektedir:

- Konkordato ön projesi,

Burada kanunda yapılan son değişikliğe değinecek olursak; Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 14.02.2019 tarih ve 75935942-050.01.04-[01/71] sayılı Kurul kararında, 2004 sayılı Kanunun 286/1-(e) maddesi ve Konkordato Talebine Eklenerek Belgeler Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılacak denetim sonucunda düzenlenecek Konkordato Ön Projesine İlişkin BAĞIMSIZ MAKUL GÜVENCE RAPORU örneğine yer verilmiştir. Raporda bağımsız denetçi tarafından yapılacak değerlendirmeler ve ulaşılabilecek sonuçlara göre aşağıdaki verilere yer verilmesi ve görüş bildirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.¹²⁶

a) Konkordato Talebine Eklenerek Belgeler Hakkında Yönetmelik’in 13 üncü maddesi uyarınca son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, ara bilançolar ile diğer tarihi finansal bilgilerin finansal raporlama çerçevesine uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı ve gerçeğe uygun bir biçimde sunulup sunulmadığının belirlenmesine yönelik olarak Bağımsız Denetim Standardı 805’e göre yapılmış olan bağımsız denetimde olumlu görüşe [veya sınırlı olumlu görüşe] varılması nedeniyle yürütülen

¹²⁶Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 14.02.2019 tarih ve 75935942-050.01.04-[01/71] sayılı Kurul kararında ve 30668

makul güvence denetimi ve inceleme sonucunda güvence denetimi raporu hazırlanacaktır.

b) Borçlunun konkordato başvurusuna eklenecek, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 ve 286 ncı maddeleri kapsamında (ileriye yönelik finansal bilgiler niteliğinde olan) (konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren) karşılaştırma tablosu incelenecektir. Karşılaştırma tablosunun temelini oluşturan varsayımları destekleyen kanıtlara ilişkin incelemeye göre, bu varsayımlar karşılaştırma tablosu için makul bir dayanak oluşturmalıdır. Verilecek görüşte karşılaştırma tablosu, varsayımlara dayanarak uygun şekilde hazırlanmış ve tüm önemli yönleriyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 ve 286 ncı maddelerine uygun olarak sunulduğu belirtilecektir.

c) Borçlunun konkordato başvurusuna eklenecek, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 ve 286 ncı maddeleri kapsamında (ileriye yönelik finansal bilgiler niteliğinde olan) konkordato ön projesi bağımsız denetçi tarafından incelenmelidir. Konkordato ön projesinin temelini oluşturan varsayımları destekleyen kanıtlara ilişkin yapılan incelemeye göre, bu varsayımlar konkordato ön projesi için makul bir dayanak oluşturup oluşturmadığı açıklanmalıdır. Ayrıca, konkordato ön projesi, varsayımlara dayanarak uygun şekilde hazırlandığı ve tüm önemli yönleriyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 ve 286 ncı maddelerine uygun olarak sunulduğu belirtilecektir.

- Müflisin mal varlığının durumunu ortaya koyan dökümanlar (en fazla 45 gün öncesi),
- Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların ayrıcalık durumunu belirten liste,
- Konkordato ön projesinde bulunan teklif kapsamında alacaklıların elde etmesi önceden kararlaştırılan miktar ile müflisin iflası durumunda alacaklıların elde edecekleri olası miktarı kıyaslamalı olarak gösteren bir tablo,
- Sermaye Piyasası Kurulu veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından görevlendirilen özerk denetim kuruluşu aracılığıyla düzenlenen ve konkordato ön projesinde bulunan teklifin büyük

olasılıkla gerçekleşeceğini ortaya koyan analiz raporları ile dayanakları (Küçük kuruluşların bu belgeyi edinmesi mecburi değildir).”¹²⁷

Kanuna göre bir konkordato ön projesinde,

- ” Müflisin borçlarını hangi nispette veya mühlette ödeyeceği,
- Alacaklıların alacaklarından hangi nispette feragat etmiş olacağı,
- Ödemelerin gerçekleşmesi amacıyla müflisin var olan mallarını satılıp satılmayacağı, Müflisin çalışmalarını sürdürebilmesi ve alacaklılara ödemelerini gerçekleştirebilmesi maksadıyla gerekli parasal kaynağın sermaye artırımını, kredi sağlanması veya başka bir yol kullanılarak elde edileceği açıkça belirtilmelidir.”¹²⁸

Tüm bunlarla beraber ticaret mahkemesine başvuruda bulunmaktadır.

B. Görevli ve Yetkili Mahkeme

Konkordatoda yetkili ve görevli mahkeme; iflasa tabi olan borçlu için, tıpkı iflas davasında da olduğu gibi; 154. maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yazılı yerdeki, iflasa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesidir.¹²⁹

Pekcanitez’e göre; 7101 sayılı Kanunun görevli mahkemeyeyle ilgili önemli bir değişiklik getirdiği görüşündedir. Çünkü, bugüne kadar konkordato prosedüründe gerek icra mahkemesi gerekse asliye ticaret mahkemesi görev alırken; kanun değişikliğiyle İsviçre hukukuna koşut şekilde, “başvurunun yapıldığı tarihten konkordatonun tasdikine kadar olan süreçte asliye ticaret mahkemesi görevli kılınmıştır. Bu yerinde bir değişiklik olarak değerlendirilebilir.” Çünkü, konkordato süreci boyunca aynı mahkemenin görevli olması ve süreçle ilgili bütün itiraz ve şikayetleri değerlendirmesi, daha isabetli ve hızlı kararlar verilmesini sağlayabilecektir, görüşündedir.¹³⁰

¹²⁷ UYAR, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, s.12.

¹²⁸ UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s. 12.

¹²⁹ İİK 285. MADDE, (25.05.2019) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>

¹³⁰ PEKCANITEZ, Anonim Ortaklıkların İflası, s. 672

C. Geçici Konkordato Komiseri

İİK 287. madde hükmü gereğince mahkeme konkordato geçici mühlet kararıyla beraber alacaklı sayısı ve alacak miktarını dikkate alarak gerektiğinde bir ya da üç komiser görevlendirir. Geçici komiser, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığını yakından inceler.

Yıldız'ın da belirttiği gibi; “Mahkemece iflasın ertelenmesi kurumundaki kayyım ile benzerlik gösterdiği noktalar olsa da, konkordato komiserinin yetki ve yükümlülükleri kanunda daha geniş ve kapsamlı olarak belirtilmiştir.”¹³¹

Geçici konkordato komiseri

- Borçlunun mevcut ‘malvarlığı durumunu’ tespit eder,
- Borçlunun ‘hukuki işlemlerini’ denetler (İİK. 287/III atfıyla İİK. mad. 290/II),
- Konkordatonun başarılı olma ihtimalini inceler ve bu konuda rapor düzenler (İİK. mad. 287/III),
- Kesin mühlet hakkında karar verecek olan ticaret mahkemesine duruşmadan önce yazılı raporunu sunar (İİK. mad. 289/II)¹³²

Tasarı gerekçesinde de bu husus; “Geçici konkordato mühleti kurumunun ihdasıyla daha ayrıntılı bir düzenleme yapılmaktadır. Geçici konkordato mühleti ile birlikte mahkemenin borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirlere karar vereceği ve konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri atayacağı hükme bağlanmaktadır. Konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen husus, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelemeyeceğidir. Konkordato prosedürünün maliyeti artırmamak için kural, sadece bir geçici komiserin görevlendirilmesi ise de, özellikle alacaklı sayısı ve alacak miktarı gerektiriyorsa, üç kişinin geçici konkordato komiseri olarak görevlendirilebilmesine imkan tanıdığı belirtilmiştir.

Komiser olarak atanacak kişinin Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanan Konkordato Komiserinin niteliklerine ve alacaklılar kurulunun zorunlu olarak

¹³¹ YILDIZ, Yiğit, Konkordato, İstanbul, 2018, s.37.

¹³² YILDIZ, Konkordato, s.37.

oluşturulmasına dair Yönetmelik'in¹³³ 4. Maddesindeki şartları taşıması zorunludur.¹³⁴

Kanaatimizce, atanmış olan komiserlerin bağımsız olması ve gerek alacaklılarla gerekse de borçluyu bir bağlantısının bulunmaması sürecin doğru işleyici yönünden oldukça önemlidir. Çünkü komiser hem borçlunun faaliyetlerini denetleyecek hem de alacaklının menfaatini kollayacaktır. Öyle ki konkordato komiserinin vereceği rapor kesin mühlet kararının verilip verilmeyeceğine de yön verecek bir rapordur.

D. Geçici Mühlet Kararı

Kanuna göre, borçlu İİK 286. Maddede belirtilen belgeleri eksiksiz olarak konkordato geçici mühlet talebine ilişkin dilekçesine eklerse mahkeme derhal geçici mühlet kararı verecektir. Geçici mühletin amacı, kesin mühlet verilmesi amacıyla gereken tetkik ve değerlendirmeler gerçekleşinceye kadar ki geçen sürede borçlunun mal varlığını muhafaza etmektir. İİK 287. maddesine göre Konkordato talebi üzerine mahkeme, 286. maddede belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal geçici mühlet kararı vermekte ve 297. maddenin ikinci fıkrasındaki

¹³³ RESMÎ GAZETE 02.06.2018 tarih s:30439

¹³⁴ **Konkordato Komiserinin nitelikleri**

MADDE 4 – “(1) Komiserde aşağıdaki nitelikler aranır:

“a) Türk vatandaşı olmak.

b) Tam ehliyetli olmak.

c) En az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtiçindeki veya yurtdışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak ve beş yıldan az olmamak üzere mesleki tecrübeye sahip bulunmak.

ç) İflas etmemiş olmak.

d) Son üç yıl içinde görevin gerektirdiği özen yükümlülüğüne uymadığından dolayı komiserlik görevine son verilmemiş olmak.

e) Disiplin yönünden meslekten veya memuriyetten çıkarılmamış olmak, sanat icrasından veya mesleki faaliyetten yasaklı bulunmamak.

f) Kamu hizmetinden yasaklı olmamak.

g) Fiilen yürütmekte olduğu mesleğinin ilgili mevzuatında, komiserliği yürütmesine engel bir hüküm bulunmamak.

ğ) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak.

h) Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak.

ı) Bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla komiserlik eğitimini tamamlamış olmak.”

haller de dahil olmak üzere, borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri almaktadır.

Geçici mühlet kararının verilmesine ilişkin incelemenin dosya üzerinden mi yapılacağı yoksa duruşmalı mı yapılacağına ilişkin kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Eroğlu bu hususta; hukukçu olan hakimin yalnız hukuk bilgisiyle borçlunun sunduğu raporları, belgeleri, ön projeyi, ve tabloları değerlendirmesi mümkün olmadığından, hakimin geçici mühlet kararı vermeden evvel dosyayı mali konularda uzman bir ya da birkaç bilirkişiye tevdi ederek kısa bir süre içinde bir ön rapor alması gerektiği görüşündedir.¹³⁵

Kanaatimizce de; hakimin sağlıklı bir karar vermesi için duruşmadan evvel bir ön rapor aldırması gereklidir. Böyle bir durumda hakim duruşma günü verecek ve tanzim edilen ön raporu inceleyerek duruma uygun bir karar verebilecektir. Uygulamada bu husus yerleşir ise kararların daha doğru verileceği kanaatindeyim. Çünkü, verilecek geçici mühlet kararı tüm alacaklıları alakadar ettiğinden verilecek kararın sırf borçluyu korumaya yönelik değil de objektif ve adaletli olması gerekmektedir. Burada şu eleştiri akla gelebilir, duruşma gününe kadar geçen süreçte borçlu alacaklıların inisiyatifine bırakılıp ve geç kalınmaması için duruşma açılmaması gerektiği söylenebilir. Bu durum da ise hakimin duruşma gününe kadar geçici koruma verme yetkisi bulunduğundan, gecikmesinde sakınca bulunan durumlar izah edilerek duruşma gününe kadar bir geçici korunma kararı alınabilir. Bu sebeplerle; tam koruma sağlayan geçici mühlet kararının mali konulara vakıf olmayan, vakıf olması da beklenemeyecek olan hakim tarafından bir rapor olmaksızın dosya üzerinden yapılan inceleme ile veriliyor olmasının doğru olmadığı kanaatindeyim.

Kanunda da açıkça belirtildiği üzere; geçici mühlet talebinin kabulü, geçici komiser görevlendirilmesi, geçici mühletin uzatılması ve mahkemece öngörülen tedbirlere ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamamaktadır.

Geçici mühlet için herhangi bir kanun yolu öngörülmediğinden doktrinde, süper geçici hukuki koruma şeklinde de değerlendirilmiştir.¹³⁶

¹³⁵ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.84.

¹³⁶ TANRIVER, Süha, İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, Makalelerim II, İstanbul, Yetkin Yayıncılık, 2011, s:270

E. Kararın İlanı ve Gerekli Yerlere Bildirilmesi

Geçici mühlet kararından sonra bu karar ilan edilmektedir. Benzer şekilde, kararın uzatılması ya da kaldırılması ya da konkordatonun reddine ilişkin kararlar da ilan edilmektedir.

Burada ilan ile üçüncü kişilerin iyi niyetli davranışlarının lehlerine sonuç doğurması ortadan kalkmaktadır.

Kanunda da yer aldığı üzere; Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurmaktadır ve mahkemece geçici mühlet kararı, ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmi ilan por-talında ilan olunmaktadır. Ve bu ilan metni derhal tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir.

İlanda ayrıca alacaklıların, ilandan itibaren yedi günlük kesin süre içinde dilekçeyle itiraz ederek konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir hal bulunmadığını delilleriyle birlikte ileri sürebilecekleri ve bu çerçevede mahkemeden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri belirtilmektedir.¹³⁷

F. Sürenin Uzatılması

Geçici mühlet üç aydır. Bu üç aylık süre dolmadan mahkeme borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır ve geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez.¹³⁸ Geçici mühlet süresinin uzatılmasını borçlu talep edebileceği gibi konkordato komiseri de talep edebilir.

III. KESİN MÜHLET

Kanunda, geçici mühlet ve kesin mühlet olarak bir ayırım yapılmış olsa da, etkileri açısından aralarında herhangi bir fark yoktur. Geçici mühlet ve kesin mühlet benzer sonuçları meydana getirmektedir.

¹³⁷ İİK 287. Madde. (28.05.2019) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>

¹³⁸ İİK 288. Madde. (28.05.2019) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>

İİK'nın 289. Maddesinde “Mahkeme, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir. Kesin mühlet hakkında bir karar verilebilmesi için, mahkeme borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet eder. Geçici komiser, duruşmadan önce yazılı raporunu sunar ve mahkemece gerekli görülürse, beyanı alınmak üzere duruşmada hazır bulunur. Mahkeme yapacağı değerlendirmede, itiraz eden alacaklıların dilekçelerinde ileri sürdükleri itiraz sebeplerini de dikkate alır.”

“Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir. Bu kararla birlikte mahkeme, yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiser veya komiserlerin görevine devam etmesi-ne karar verir ve dosyayı komisere tevdi eder.”

“Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece altı aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki halde de uzatma talebi kesin mühletin sonra ermesinden önce yapılır ve uzatma kararı vermeden önce, varsa alacaklılar kurulunun da görüşü alınır.” Hükmüne yer verilmektedir.

7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önce “konkordatoya başvurulmama sebeplerinden biri de mühlete ilişkin sürenin az olmasına bağlanmaktaydı.” Doktrinde de bu husus vurgulanmakta idi Nitekim, Tanrıver’e göre, “konkordato mühletinin üst sınırının 8 ay olarak belirlenmesi, ayrıca bu sürenin komiserin talebi üzerine 12 aya kadar uzatılmasına olanak verilmesi gerektiği belirtilmişti.”¹³⁹ Kanımızca yerinde olan bu eleştiri yapılan kanun değişikliğiyle hayat bulmuştur. Söz konusu değişikliklerle kesin mühlet 1 yıl olarak verileceği, güçlük arz eden özel durumlarda bu sürenin aştığı aya kadar uzatılabileceğine karar verilmiştir. Sarısözen’in de belirttiği gibi; bir yıllık kesin mühlet, geçici mühlet içinde verildiğinden, geçici mühlet süresinin bittiği değil, kararın verildiği tarihten başlayacaktır. Bir yıllık mühlet başlması için de geçici mühlet beklenmemekte ya

¹³⁹“TANRIVER, Süha, İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, 2017, s:258 (31.05.2019)
<https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/dergi/doc/ibd20184.pdf>”

da geçici mühletle geçen süre, bir yılın hesabına dahil edilmemektedir.¹⁴⁰ Kanunun lafzında da, kesin mühletin bir yıl olarak verilmesi öngörülmekte ve güçlük arz eden özel durumlarda altı aya kadar uzatılabileceği yer almaktadır.

A. Konkordato Komiseri

Konkordato talebini inceleyen mahkeme kesin mühlet kararıyla birlikte komiser atanmasına da karar verir. Komiser konkordato prosedürü içinde ve kanunda öngörülen usul çerçevesinde kamu görevi yürüten bir kamu görevlisidir.¹⁴¹

Kanunda açıkça yer aldığı üzere, komiserin görevleri;

- Konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunmak.
- Borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek.
- Bu kanunda verilen görevleri yapmak.
- Mahkemenin istediği konularda ve uygun göreceği sürelerde ara raporlar sunmak.
- Alacaklılar kurulunu konkordatonun seyri hakkında düzenli aralıklarla bilgilendirmek.
- Talepte bulunan diğer alacaklılara konkordatonun seyri ve borçlunun güncel mali durumu hakkında bilgi vermek.
- Mahkeme tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek, Olarak sayılmıştır.

Bunların dışında, ayrıca;¹⁴²

- Alacaklılar toplantısına davet’ başlıklı 301. maddeye göre; konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkiki tamamlandıktan sonra komiser, 288. madde uyarınca yapacağı yeni bir ilanla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet etmek.
- ‘Alacaklılar toplantısı ve projenin kabulü için gerekli çoğunluk’ başlıklı 302. maddeye göre; komiser, alacaklılar toplantısına başkanlık eder ve borçlunun durumu hakkında bir rapor vermek.

¹⁴⁰ SARISÖZEN, Serhat, 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, İstanbul, 2018, s.61.

¹⁴¹ Konkordato komiserinin hukuki niteliği hakkındaki görüşler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Tanrıver, ‘Konkordato Komiseri’, Ankara, 1993, s.109 vd.

¹⁴² KUMKALE, Ruknettin, Konkordato, Ankara, Seçkin Yay., 2018, s.99.

- Alacaklılar toplantısı ve projenin kabulü için gerekli çoğunluk başlıklı 302. maddeye göre; konkordato projesinin müzakereleri sonun oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret oylarını içerecek şekilde derhal imza altına alınacak ve komiser, alacaklılar toplantılarının tamamlanmasından itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri konkordato projesinin alacaklı sınıfları tarafından kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi etmek,

olarak sıralanan görevleri de vardır.

Kale, İcra ve İflas Kanunu sistematığı kapsamında konkordato komiserinin hukuki niteliği elverdiğince iflas idare memurlarının hukuki niteliğine benzetilebilir, görüşündedir.¹⁴³ İİK'nın 290. maddesinde ise komiserin sorumluluğu hakkında, aynı kanunun 227. maddenin 4. ve 5. beşinci fıkra hükümlerinin uygulanacağı şeklinde düzenleme yapılmıştır. Uyar da, her ne kadar kanunun 290/V. maddesinde 227. maddenin 4. ve 5. fıkralarına atıfta bulunulmuşsa da, 227. maddenin 2. fıkrası 5311 sayılı Kanun'un 28. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış olduğundan, 290. Maddenin 5. fıkrasında 227. maddenin 4. ve 5. fıkrası hükümlerine yapılan atfın, 227 maddeye yapılan atfın bu maddenin 3. ve 4. fıkralarına yapılmış bir atıf olarak değerlendirilmesi gerekir. Kanunun 290/V. maddesine atıf yapılan 227. madde de iflas idaresinin vazife ve mesuliyetini düzenleyen bir hüküm olduğundan, konkordato komiserinin hukuki sorumluluğu hakkında iflas idaresinin hukuki sorumluluğu hakkındaki 227. Maddenin son iki fıkrasının kıyasen uygulanacağı, görüşündedir.¹⁴⁴

Kanuna göre; bir komiser aynı anda beşten çok dosyada geçici komiser ve komiser sıfatı ile görev yürütememektedir. Kanun koyucunun getirdiği bu hükmün uygulanması adına da; geçici komiser veya komiserler, görevli ticaret mahkemenin bağlı olduğu bölge adliye mahkemesi bilirkişilik bölge kuruluna haber verilmektedir. Böylelikle kanunda öngörülen sayıdan fazla görev alamamaktadır.

Yine kanunda, üç komiser görevlendirilmesi durumunda komiserlerden biri, mahkemenin bulunduğu ilde faaliyet göstermek şartıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetçiler arasından seçilir.” şeklinde düzenleme bulunmaktadır.

¹⁴³ KALE, Serdar, Sorularla Konkordato (İflas Dışı Ve İflas İçi Adi Konkordato), İstanbul, Oniki Levha Yayınları, 2017, s.44.

¹⁴⁴ UYAR, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, s.48.

B. Alacaklılar Kurulu

Kanuna göre, “Mahkemece, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturulabilir.”“Bu durumda alacaklı, hukuki nitelik itibarıyla birbirinden farklı olan alacaklı sınıfları ve varsa rehinli alacaklılar, alacaklılar kurulunda hakkaniyete uygun şekilde temsil edilir. Alacaklılar kurulu oluşturulurken komiserin de görüşü alınır. Alacaklılar kurulu her ay en az bir kere toplanır ve hazır bulunanların oy çokluğuyla karar alır. Komiser bu toplantıda hazır bulunarak alınan kararları toplantıya katılanların imzasını almak suretiyle tutanağa bağlar. Alacaklı sayısı, alacak miktarı ve alacakların çeşitliliği dikkate alınarak alacaklılar kurulunun zorunlu olarak oluşturulacağı haller ile alacaklılar kuruluna ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte gösterilir,” hükmü yer almaktadır.¹⁴⁵

Bu hükme göre, “alacaklılar kurulu, komiserin çalışmalarını denetlemekte; komisere önerilerde bulunmakta ve kanunun gerekli gördüğü durumlarda mahkemeye görüş sunmakta, talepte bulunmaktadır.” Alacaklılar kurulu, konkordato komiserinin çalışmalarını yeterli seviyede görmez ise, mahkemeden başka bir komiserin atanmasını talep edebilmektedir. Mahkeme ise bu talep karşısında borçluyu ve komiseri dinledikten sonra kesin olarak bir karar vermektedir.

Konkordato komiseri, yöneteceği alacaklılar toplantısında borçlunun durumu konusunda bir rapor sunar ve bu toplantıya borçlunun gerekli açıklamaları yapması için katılması mecburidir. Konkordato projesinin kabul edilmesi için aşağıdaki toplantıya konunun öngördüğü katılımın sağlanması zorunludur.

- Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını aşması (Örneğin, kaydedilmiş alacaklı sayısının 100 kişi olduğunu ve kaydedilmiş alacak miktarının 500.000,00 TL olduğu düşünüldüğünde; konkordato projesinin kabulü için, projenin en az 51 kişi tarafından kabul edilmiş olması ve kabul edenlerin alacak miktarlarının 250.000,00 TL'yi aşması şarttır) veya
- Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşması (Örneğin, kaydedilmiş alacaklı sayısının 100 kişi olduğunu ve

¹⁴⁵ 7101 Sayılı İcra Ve İflâs Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Madde 18. (31.05.2019) <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180315-28.htm>

kaydedilmiş alacak miktarının 600.000,00 TL olduğu düşünöldüğünde; konkordato projesinin kabulü için, projenin en az 26 kişi tarafından kabul edilmiş olması ve kabul edenlerin alacak miktarlarının 200.000,00 TL'yi aşması) gerekmektedir.

“Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. 206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacakların alacaklıları ve borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz. Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298 inci madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar.”

“Çekişmeli veya geciktirici koşula bağı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır. Konkordato projesinin müzakereleri sonucunda oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret oylarını içerecek şekilde derhal imza olunur. Toplantının bitimini takip eden yedi gün içinde gerçekleşen iltihaklar da kabul olunur. Komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder.”¹⁴⁶

C. Kesin Mühlet Kararı Verilmesi

Konkordatonun başarıya ulaşma ihtimali olduğuna mahkemenin kanaat getirmesi durumunda İİK 289/3 gereğince borçluya bir yıllık kesin süre verilir. Geçici mühlete duruşma yapmadan karar veren mahkeme bu kez kesin mühlet söz konusu olduğunda duruşma açarak karar verecektir. Bu kararla beraber, yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde mahkemece geçici komiser veya komiserlerin görevine devam etmesine karar verilir ve dosya komisere tevdi edilir.

Konkordato için yapılan yargılamada kesin mühlet dahilinde bir karar alınamayacağına farkına varılması durumunda; mahkeme, karar alınıncaya kadar

¹⁴⁶ İİK 302. (01.06.2019) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>

mühlet kararlarının aynen devamına karar verebilmekte ve bu süre altı ayı geçememektedir.¹⁴⁷

Kesin mühlet verilmesine, kesin mühletin uzatılmasına ve kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar, İİK 288. Madde uyarınca ilan edilir ve ilgili yerlere bildirilir.

D. Kesin Mühlet Kararının Sonuçları

1. Alacaklılar Bakımından Sonuçları

Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçları İİK'nın 294. ve 295. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu sonuçlardan birincisi takip yasağının başlamasıdır. İİK'nın 294. maddesine göre, kesin mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.

Eroğlu, maddeniz lafzı incelendiğinde de görüleceği üzere, hiçbir takip ibaresinden borçlu aleyhine hiçbir yeni takibin yapılmayacağı görüşünde iken¹⁴⁸, Kale, Konkordatoya ilişkin yayınladığı makalesinde, borçlunun mal varlığına yönelik olmayan takiplerin, örneğin kiralanan taşınmazın tahliyesine ilişkin takibin yapılabileceğini, ileri sürmektedir¹⁴⁹. Ancak kanaatimizce kanunun lafzı bilhassa tüm takipler olarak kaleme alındığından tereddüteimkan vermemek adına tüm ibaresinin kullanıldığı kanaatindeyiz. Öyle ki borçlu ticari faaliyetini sürdürdüğü taşınmazdan tahliye edilmek ie karşı karşıya kaldığı vakit taşınmazdan taşınmak zorunda ve faaliyetlerini durdurmak zorunda kalacaktır. Bu da konkordatodan beklenen korumanın sağlanmayacağı anlamına geleceğinden sayın Kale'nin yorumuna katılamıyoruz.

¹⁴⁷Belentepe, Orhan, Konkordato Uygulaması Nedir, <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/orhonbelentepe/001/>, 2018, (Erişim Tarihi: 01.06.2019)

¹⁴⁸ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.63.

¹⁴⁹ KALE, Sorularla Konkordato, s.231.

Pekcanitez de, “kesin mühlet verilmesinin önceki takiplere devam edilmesini engelleyeceği ve yeni takip yapılmasına da set çekeceği; ancak hapis hakkı bulunan alacaklının kira alacağını tahsil için takip yapabileceği ve bu konuda rehinli alacaklılar hakkındaki hükümlere tabi olacağı görüşündedir.”¹⁵⁰ Kitabında da “...hapis hakkından yararlanma durumunda olan kira alacağına İİK’nın 270. maddesi karşısında rehinli alacaklar gibi İİK’nın 289. maddesi kapsamı dışında bulunmasına binaen, borçlu vekilinin, hapis hakkı ve tahliyeyle ilişkin temyiz itirazlarının reddi ile...” şeklinde Pekcanitez, Erdönmez hocalarımızın görüşünü destekleyen Yargıtay kararına yer vermiştir.¹⁵¹

Uyar ise; “Söz konusu takiplerin mühlet içinde yapılamayacağı, çünkü İİK’nın 294. maddesinde, hiçbir takibin yapılamayacağının öngörüldüğü sadece İİK’nın 294/II. fıkrası uyarınca 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabileceği sonucuna varılırsa, hiç değilse, İİK’nın 308. maddesi uyarınca, alacaklı-kiralayan ile borçlu arasında, mühlet süresince komiserin izni ile yeni bir kira sözleşmesi yapılması sağlanmak suretiyle, işleyecek kira bedellerinin konkordato şartlarına tabi olmadan tamamının ödenmesi garanti edilmelidir, görüşündedir.”¹⁵² Konkordatonun gelişi ile yürürlüğü kalkan iflasın ertelenmesi kurumunda yüksek mahkemenin, iflasın ertelenmesi davasında, mahkemece iflasın ertelenmesi talebi üzerine borçlu hakkında hiçbir takip yapılmaması konusunda ihtiyati tedbir kararı verilmiş olması halinde kiracı durumunda bulunan borçlu hakkında tahliye takibi yapılmaması gerekeceğini pek çok kararında belirtmiştir.¹⁵³

¹⁵⁰ PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, s.93.

¹⁵¹ PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, s.94. (YARGITAY 12. HD. 16.01.1991 1991/6009 E. ve 1991/203 K.)

¹⁵² UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s.58.

¹⁵³ UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s.54; 6. HD. 22.09.2014 T. E:9056, K:10183 (www.e-uyar.com) “İflasın ertelenmesi kararının verilmesinden sonra borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takibin yapılamayacağı, öncesinde başlamış bir takip varsa, başlayan takiplerin duracağı, iflasın ertelenmesi veya tedbir kararının verilmesinden önce başlatılan takip nedeniyle açılan itirazın kaldırılması, itirazın iptali ya da menfi tespit davalarına iflasın ertelenmesi (ya da tedbir) kararının etki etmeyeceği ancak, açılan bu davaların sonunda verilen ilamların infazını engelleyeceği bu nedenle, tedbir kararından sonra ödenmeyen kira alacağının tahsili amacıyla başlatılan icra takii bine vaki itirazın kaldırılması, kiralananın tahliyesi ve icra inkar tazminatının tahsili istemine ilişkin davanın reddi gerektiği, tahliye kararının isabetsiz olduğu...” (02.06.2019); 12. HD. 19.06.2008 T. E:9934, K:13010 (www.e-uyar.com) “Borçlunun faaliyetini sürdürdüğü taşınmazdan tahliye edilmesinin, iflasın ertelenmesi talebinin amacına aykırı olacağı, bu nedenle “borçlunun taşınmazdan tahliye edilmesi”ne ilişkin mahkemece verilen kararın, iflasın ertelenmesi süresince infaz edilemeyeceğini...” (www.e-uyar.com) (02.06.2019); 6. HD. 15.11.2012 T. E:9127, K:14930 (www.e-uyar.com) “İflasın ertelenmesi üzerine borçlu hakkında kural olarak hiçbir icra takibi yapılamayacağı ve evvelce yapılmış olan takipler duracağından iflasın

Alacaklı konkordatonun tasdiki ile borçluyla anlaşabilir ya da alacağın ödenmesi bir vadeye bağlanabilmektedir. Ancak, İİK'nın 308/ç bendine göre, konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürmektedir. Eroğlu, söz konusu hükümden geçici mühletten önce başlamış takiplerin olduğu yerde duracağı sonucunun çıktığı ancak alacaklılar arsında eşitlik sağlanması amacıyla mühlet kararından önce başlamış olan takiplerin de kalkması gerektiği görüşündedir.¹⁵⁴

Pekcanitez, Erdönmez ise; “borçlu aleyhine hiçbir takibin başlatılamayacağı ve önceden başlatılmış olan takiplerin de mühlet kararıyla birlikte kanundan dolayı kendiliğinden duracağı, mühlet kaldırılırsa icra müdürünün takip işlemlerine devam edeceği görüşündedir.”¹⁵⁵

Kanaatimizce de; borçlu, konkordato ile koruma kalkanına alındığından, mühlet kararı alınmadan öne başlayan takiplerin de durması değil ortadan kalması gerekmektedir. Bu görüşün uygulamada yer bulması halinde alacaklılar arasında da eşitlik sağlanacağı kanaatindeyim.

Uyar, “Konkordato mühleti verilmesi halinde konulmuş olan hacizler kalkmayacak, yani, konkordato mühleti devam ettiği sürece hacizler devam edeceği ve hacizler ancak konkordatonun tasdiki veya mühletin kaldırılması kararının kesinleşmesiyle düşeceği kanaatindedir.”¹⁵⁶ Ayrıca, konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise, bu devir de hükümsüz olacaktır. Sarısözen verdiği bir örnekte; borçlunun bir ihaleden doğan alacağını alacaklısına temlik etmesinden sonra konkordato mühleti alması halinde, ihaleye konu işe ilişkin kabullerin, mühlet kararından sonra yapılp hak edişin doğması durumunda konkordato mühleti alınmasından önce yapılmış olan bu temlik

ertelenmesinden önce yapılan veya tedbiren durdurulan takiplere ilişkin olarak açılan iflas davası dışındaki itirazın iptali, borçtan kurtulma gibi davalara erteleme süresi içinde devam edilebileceği ancak bu davalar sonunda verilen ilama dayalı olarak takip yapılamayacağı, öte yandan iflasın ertelenmesi ya da takip yapılmaması yönünde verilen tedbir kararından sonra yapılan takip nedeniyle itirazın iptali ya da itirazın kaldırılmasının istenmesi durumunda ise davanın reddine karar verilmesi gerekeceği; tedbir kararından önce davalı hakkında icra takibine başlanmışsa verilen tedbir kararının açılan itirazın kaldırılması ve tahliye davasını etkilemeyeceği, ancak mahkemece verilen tahliye kararının infazının mümkün olmayacağını...” (www.e-uyar.com) (02.06.2019)

¹⁵⁴ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.65.

¹⁵⁵ PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, s.94.

¹⁵⁶ UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s.64.

işleminin hükümsüz olacağını belirtmiştir.¹⁵⁷ Bu hükmün amacı ise, yine konkordato ile iyi niyet ve borçlarından kurtulması imkanı olduğunu kanıtlayan borçlu hakkında, konkordato alacaklarının müracaat edebileceği malvarlığını korumak olduğu kanaatindeyiz.

Rehinli alacaklılar yönünden daha önce var olan düzenleme devam ettirilmiş ve rehinli alacaklıların takip başatabilecekleri ve önceki takiplere devam edebilecekleri; ancak, söz konusu takipler nedeniyle muhafaza tedbiri alınamayacağı ve rehinli malın satılamayacağı bu defa ayrı bir hükümde yeniden düzenlenmiştir.

Nitekim Yargıtay'ın bir kararında da, "İİK'nun 179/b maddesi hükmü gereğince; iflasın ertelenmesi kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere, hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre de, erteleme sırasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak, bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez." Denmektedir.

İİK'nun 149. maddesinde; "İcra müdürü, ibraz edilen akit tablosunun kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva ettiğini ve alacağın muaccel olduğunu anlarsa, borçluya ve taşınmaz üçüncü şahıs tarafından rehnedilmiş veya taşınmazın mülkiyeti üçüncü şahsa geçmiş ise ayrıca bunlara birer icra emri gönderir" hükmüne yer verilmiştir. Yine İİK'nun 150/1 maddesinde "Borçlu cari hesap veya kısa orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyen nakdi veya gayrinakdi bir krediyi kullandıran tarafın ibraz ettiği ipotek akit tablosu kayıtsız ve şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva etmese dahi, krediyi kullandıran taraf ..." başvurusu üzerine ve anılan maddede yazılı koşulların oluşması halinde "icra müdürünün aynı Kanunun 149. maddesi uyarınca işlem yapacağı" yazılıdır. İİK'nun 149. maddesi içeriğinden, asıl borçlu ile ipotek veren arasında zorunlu takip arkadaşlığının bulunması nedeniyle haklarında birlikte takip yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Şu halde, asıl borçlu hakkında iflasın ertelenmesi davası kapsamında verilen tedbir kararı, hem söz konusu kararın niteliği

¹⁵⁷ SARISÖZEN, 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, s.68.

gereği, hem de zorunlu takip arkadaşlığı nedeniyle ipotekli taşınmaz maliki yönünden de hüküm ve sonuç doğurur. “ hükümüne yer verilmiştir¹⁵⁸¹⁵⁹

Görüleceği üzere, kanun koyucunun rehinli alacaklılara imtiyaz tanıdığı tartışmasız ve işin özü gereği hakkaniyete uygundur. Bu husus uygulamada da işlerlik kazanmıştır. Bu nedenle, iflasın ertelenmesi kararı sonrasındaki süreçte de üçüncü kişilerin borçlu lehine verdikleri rehinleri de kapsayacağı nedeniyle benzerlik taşımaktadır. İflasın ertelenmesindeki usul kıyasen konkordato kurumuna da uygulanabilmektedir.

Rehinli alacaklıların dışında ayrıca imtiyazlı alacaklar için de haciz yoluyla takip yapılabilmektedir. 206. maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları hakkında bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Böylelikle; nafaka ya da işçilik gibi imtiyazlı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilecektir. Konkordato sürecinde işçilerin alacakları ödenmeye devam eder ve konkordato ilan eden borçlunun işvereni olduğu işçiler bakımından İcra İflas Kanununda ve bazı diğer kanunlarda özel düzenlemeler bulunmaktadır. Örneğin, Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği'ne göre, işçinin iş ilişkisinden kaynaklanan ve işverenin konkordato ilan etmesi nedeniyle ödeme güçlüğüne düşmesinden önceki ödenmeyen en fazla üç aylık temel ücrete ilişkin alacakları Ücret Garanti Fonu tarafından ödenmektedir.

Kanaatimizce, işçi ücretlerinin fon marifetiyle ödenecek sosyal devlet ilkesinin bir gereği olup diğer alacaklılara nazaran daha özel bir konumda bulunan yalnız emekleriyle bir bedele hak kazanan işçilerin, işverenin yaşadığı ödeme güçlüğünden kaynaklanan sıkıntılarını kısmen de olsa gidermeye yöneliktir. İşin

¹⁵⁸ 12. HD. 01.03.2017, 2016/30194 E. 2017/2935 K. (03.06.2019)

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

¹⁵⁹ 12. HD 09.05.2016, 2016/1236 E. , 2016/13645 K. (03.06.2019)

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

“Bir alacağın işçi alacağı olduğunun kabul edilebilmesi için, ilamla hüküm altına alınmış olması ya da işçi alacağı olarak yapılan takibin itiraz edilmeksizin kesinleşmiş olması gerekir. İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile, iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları, İİK'nun 206. maddesinin birinci sırasındaki alacaklardandır. Somut olayda, takibe konu alacak, ilamla hüküm altına alınmamış ise de, borçlu tarafından borca itiraz edilmeyip, takibin kesinleştiği anlaşıldığından, anılan alacağın, İİK'nun 206. maddesinin birinci sırasında belirtilen işçi alacağı olduğunun kabulü gerekir. O halde, mahkemece, şikayetin kabulü ile icra müdürlüğünün takibin durdurulmasına yönelik 17.11.2015 tarihli kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir”

özün de bu fonun desteği işçiye olduğu kadar işverene de rahatlık kolaylık sağlamaktadır. Zira bu suretle işçilerin üretime devam etmeleri sağlanmanın yanında, konkordato ilan eden borçlunun ekonomik durumunu iyileştirmesi de hedeflenmektedir.

İcra İflas Kanunu'nun 294. maddesine göre, borçlu aleyhinde alınmış veya alınacak olan ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararları uygulanmaz. Söz konusu hükmün lafzından çıkan sonuç, borçlu aleyhine bu tür koruma kararlarının alınabileceği, ancak uygulanamayacağı yönündedir. Kanaatimize bu hükmün pratikte uygulanabilirliği ve hukuki bir geçerliliği yoktur. Zira; İcra İflas Kanunumuzun 261. maddesi hükmüne göre; “mahkemelerce verilmiş olan ihtiyati haciz kararı, ihtiyati haciz kararının verilme tarihinden itibaren on gün içinde uygulanmaz ise kendiliğinden kalkacaktır.” Yine benzer düzenlemeye göre; “HMK'nın¹⁶⁰ 393. maddesi uyarınca verilmiş olan ihtiyati tedbir kararı da kararın verilme tarihinden itibaren bir hafta içinde uygulanması talep edilmez ise ihtiyati tedbir kararı kendiliğinden kalkmaktadır.” Bu sebeplerle esasen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının alınsa dahi kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

Kanunda takas hususunda, iflasa ilişkin düzenlemelere atıfta bulunulduğunu görmekteyiz. Söz konusu hükümlere göre borçlunun alacaklı olduğu borçlu, geçici mühlet kararının ilanından sonra borçludan alacaklı olursa ve borçlunun alacaklısı, geçici mühlet ilan edildikten sonra borçlu olursa takas mümkün olmaz. Aynı şekilde; borçlunun alacaklısının alacağı emre muharrer bir senede dayanıyorsa da takas mümkün olmaz. Bu durumların dışında borçlu takas yapabilir. Ancak takas edilen alacak, üçüncü kişi tarafından borçlunun durumu bilinerek oluşturulmuş ve diğer alacakların zararına ve üçüncü kişinin menfaatine ise takasa bu işlemde zarar görebilecek herkes itiraz edebilecektir.¹⁶¹

Konusu para olmayan alacaklarda da, alacaklının takdirine göre mal eşit bir bedele çevrilir ve komiser alacak olarak bildirilir. Ancak borçlu, komiserin onayını alarak, konusu para olmayan alacağı aynen ifa da edebilecektir. Kanaatimize bu hususta alacaklıya takdir yetkisi tanıyan kanun koyucu bunun denetimini de komiser bırakmıştır. Çünkü aynen ifanın diğer alacaklılara ve konkordatonun başarılı bir şekilde sonuçlanmasına katkıda bulunması gerekmektedir. Komiserin de

¹⁶⁰ Resmi Gazete, 04.02.2011, Sayı: 27386, 6100 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu,

¹⁶¹ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.69.

denetiminden geçecek olan bu konuda, komiser alacaklının bildirdiği bedeli kabul etmeyebilir. Böyle bir durumda komiser bu hususu mahkemeye bir raporla sunar ve mahkeme adına hareket eden komiser, konusu para olmayan alacağın parasal değerini borçlunun da görüşünü alarak takdir ettirebilir. Böyle bir durumda komiser, belirlediği değeri alacaklıya bildirecektir.¹⁶² Alacaklının komiserin belirlediği değere itiraz etmesi halinde ise söz konusu malın bedeli konusunda mahkemenin bir karar vermesi gerekecektir.

2. Borçlular Bakımından Sonuçları

Borçlu konkordato prosedürü boyunca faaliyetine devam ettiğinden tasarruf yetkisinin tamamen kısıtlanması söz konusu olmaz.¹⁶³ Çünkü, borçlu konkordato mühleti sırasında faaliyetine devam edebildiği ölçüde mali durumunu iyileştirebilecek ve projede teklif ettiği oranlarda ve belirlenen zamanlarda ödeme yapabilecektir.

Borçlu işlerini komiserin nezareti altında yürütür. Ancak, mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin ancak komiserin izni ile yapılmasına veya yalnızca komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir. Kanun koyucu, hakkında geçici ya da kesin mühlet kararı verilen borçlunun tasarruf ehliyetini, alacaklıları zarara uğratmaması amacıyla sınırlandırmıştır.

Borçlu, mahkemenin izni dışında kesin mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız kazanımlarda bulunamaz. Borçlunun Kanunda sayılan işlemleri mahkemenin iznini almadan yapması halinde ise yapılan işlemler hükümsüz olacaktır. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce konkordato komiserinin ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır. Mahkeme komiserin ve alacaklılar kurulunun kendisine bildirdiği görüşlerden yararlanacaktır, ancak nihai kararı mahkeme verecektir. Borçlu bu hükme yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir veya Kanun'un 292. maddesi çerçevesinde karar verebilir.

¹⁶² EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.70.

¹⁶³ PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN/ÖZKAN/ÖZEKES, Ders Kitabı, s.470.

Kanaatimizce; konkordato süreci boyunca borçlunun, ticari faaliyetlerine devam etmesi öngörülmektedir, bu konkordatonun iflastan farklı olan yönüdür. Ancak borçlu burada tam serbestiye de sahip değildir, işlemleri komiserin nezareti ile devam edecektir. Mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin ancak komiserin izni ile yapılmasına ya da komiserin borçlunun yerine işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilmektedir. İşte bu durumlar borçlunun tasarruf yetkisini sınırlandırmaktadır. Ve kanun koyucu bunu bilhassa gözetmektedir. Çünkü; konkordato mühleti içinde alacaklıların bazı hakları ellerinden alınmakta ve bunun karşılığında, borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanması ile silahların eşitliği, fedakarlığın denkleştirilmesinin sağlandığının kanaatindeyim.

Öyle ki; kanunda öngörülen kısıtlamalara ve komiserin ihtarlarına aykırı hareket eden borçlunun yaptırımlarla karşılaşacağı da düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre; “...Bu hallerde borçlunun tasarruf yetkisi kaldırılacak veya 292. madde gereğince şayet borçlu iflasa tabi bir kişi ise iflasına, iflasa tabi değilse mühlet kararı kaldırarak konkordato talebinin reddine resen karar verilecektir.”, denmektedir.

7101 sayılı Kanunda borçlunun konkordato talebinde bulunmadan önce taraf olduğu sözleşmelerle ilgili iki ayrı hüküm bulunmaktadır. Bunlardan ilki, karşı akidin sözleşmeye koyduğu ve borçlu konkordatoya müracaat ettiği takdirde sözleşmenin hükümsüz kalacağına dair hükümlerin uygulanmayacağına ilişkindir.¹⁶⁴ İİK 309. maddenin r bendinde, “Projeden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu sözleşmelerde projenin tadiline veya feshine yol açabilecek veyahut borçlunun yeniden yapılandırma yoluna başvurusunun temerrüt hali oluşturacağına ya da akde aykırılık teşkil edeceğine ilişkin hükümler bulunması halinde, bu hükümler borçlunun yeniden yapılandırma yoluna başvurusu durumunda uygulanmaz” yönündedir. 7101 sayılı Kanunun gerekçesinde, bu hükümle sözleşmenin karşı akidinin projeden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın borçluya temel mal ve hizmet sağlayan sözleşmelerin devamını sağlama amacının güdüldüğü belirtilmekte; ayrıca, borçlunun işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devam ettirilmesi

¹⁶⁴ PEKCANITEZ, Hakan, ERDÖNMEZ, Güray, 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi, Sayı 105, 2018, s.127. <https://www.tbb.org.tr>, (07.06.2019)

imkanını düzenlendiği ifade edilmektedir.¹⁶⁵ Konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmayacağı, ifadesine göre; diyebiliriz ki, borçluyla yapılan hizmet akitlerine de bu hüküm uygulanabilecek ve konkordato talebinde bulunan bir işverenin yanında çalışan işçi, işçi sözleşmede açık hüküm olsa bile fesih yetkisini kullanamayacaktır.

Borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerinin feshine ilişkin hüküm ise yeni gelen bir hükmüdür. İİK m.296/2 hükmünün gerekçesinde, anılan düzenlemenin borçluyu külfetli hale gelen sürekli borç ilişkilerinden kurtarmak için sevk edildiği belirtilmektedir.¹⁶⁶ Bu düzenlemenin, İcra ve İflas Kanunu'nun maddi hukuka müdahale etmesi sonucunu doğuran istisnai hükümlerden birisi olarak nitelendirildiği belirtilmektedir. Doktrinde, borçluyu sürekli borç ilişkileriyle bağlı kılmanın mali durumun iyileştirilmesi amacıyla bağdaşmadığı; zira, borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerinin işletmenin yeni bir yöne çevrilmesini veya yapılandırılmasını engellediği; ayrıca, yüksek miktarlarda likidite ihtiyacı doğurduğu belirtilmektedir.¹⁶⁷

Borçlu ancak sürekli borç ilişkilerini sürdürmesi mali durumunu iyileştirmesini engellediği takdirde fesih yetkisini kullanabilecektir. Örneğin borçlunun uzun süreli ve lüks bir yata kiralaması varsayımında bulunursak, söz konusu yata konkordato sürecince borçlunun ihtiyacının olmaması dayanak gösterilerek sözleşmenin feshi istenebilecektir. Şüphesiz böyle bir sözleşmenin devam etmesi sonucunda borçlu maddi açıdan olumsuz etkilenecek ve alacaklılarına taahhüt ettiği bedeli ödemekte zorlanabilecektir. Ancak hemen belirtelim ki bu fesih yetkisi, komiserin izni ile kullanılabilir. Sözleşmenin geçerli şekilde feshi halinde alacaklının sözleşmeden doğan hakkı ise tazminat alacağına dönüşecek ve tazminat alacağı da konkordatoya tabi olacaktır.

¹⁶⁵ İİK m.286 hükmünün gerekçesi, 7101 sayılı Kanunla değişik 296 hükmünün gerekçesi, PEKCANITEZ, Hakan, AKKAN, Mine, ERİŞİR, Evrim, İcra ve İflas Kanunu, 17. Baskı, İstanbul 2018, s. 272). Taşpınar ise, "İİK m.309/r, I hükmünün de projenin tasdikine adeta yeni bir sözleşme tanzim edilerek öncekinin değiştirilmesine benzer bir sonuç bağlandığını belirtmiştir." Sema Taşpınar Ayvaz, İcra-İflas Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2005, s. 404.

¹⁶⁶ PEKCANITEZ/AKKAN/ERİŞİR, Kanun, s. 272.

¹⁶⁷ PEKCANITEZ, ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, s.130.

IV. KONKORDATONUN TASDİKİ

Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkikatın tamamlanmasından sonra konkordato komiseri, konkordato projesini görüşmek, bu konuyu tartışmak üzere alacaklıları toplantıya çağırır. Konkordato projesi, kanununda belirtilen çoğunluk sağlanarak, alacaklıların oyuna sunulur. Konkordato projesi kaydedilen alacaklıların ve alacakların yarısını veya alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından kabul edilerek imza altına alınır ise onaylanmış sayılır. Alacaklılar özellikle borçlunun iflas etmesi halinde alacaklarının, projeyi onaylamaları halinde kavuşacakları alacak miktarından daha azına kavuşacakları dolayısıyla iflas durumunda alacaklarının büyük bir kısmına elde edemeyecekleri öngörüsüyle konkordato projesini kabul etmektedir. Alacaklılar tarafından kabul edilen proje, mahkemenin onayına sunulur. Mahkeme konkordatoda

- teklif edilen ödeme tutarının ve ödeme planını borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçmesi muhtemel alacaktan fazla bulunması,
- teklif edilen miktarın borçlunun mevcut malvarlığı ile orantılı olması, teklifin makul olması,
- kanunda öngörülen alacaklar için teminat yatırılması şartıyla

konkordatoyu tasdik eder. Konkordatonun tasdiki ile konkordatoya olumsuz oy veren veya konkordatodan haberdar olmayan alacaklılar da dahil tüm alacaklılar bakımından bağlayıcı hale gelir.

A. Konkordatonun Tasdiki Unsurları

İcra İflas Kanunu'nun 302. Maddesine uyarınca gerçekleştirilen toplantıda ve katılma süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin onaylanması aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlı kılınmıştır:

- Adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması.

- Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması, bu kapsamda mahkeme, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir edecektir.
- Konkordato projesinin 302. maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması.
- 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması (302. maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır).
- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.

Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir.¹⁶⁸

Eski metinde yani İcra İflas Kanunu'nun 298. maddesinde, “konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe yeterli teminatın gösterilmesi olarak öngörülen teminat koşulundaki konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini sözcüklerinin imtiyazsız (adi) alacakları kapsadığı belirtilerek konkordatonun tasdiki için hem imtiyazlı ve hem de imtiyazsız (adi) alacaklar için teminat gösterilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmişti.”¹⁶⁹

Eski metin hakkında yapılan açıklamalarda; Berkin, konkordatonun tasdik koşulları arasında böyle bir koşulun öngörülmesi ile güdülen amaç, hem konkordatonun tasdik edilen koşullar çerçevesinde yerine getirilmesini mümkün kılmak ve bu suretle borçluya ifa edemeyeceği taahhütlerde bulunmaktan alıkoymak hem de alacaklılar yönünden bir ödeme garantisini sağlamak olarak belirtirmiştir.¹⁷⁰

¹⁶⁸ İcra İflas Kanunu Madde 305 ve devamı.

¹⁶⁹ UYAR, İcra İflas Kanunu Şerhi, s. 46.

¹⁷⁰ BERKİN, Necmettin, İflas Hukuku, 1972, İstanbul Üniversitesi Yayınları, s.563.

Tanrıver, “Eski metindeki teminat kavramından anlaşılması gerekeni şöyle açıklamıştır; teminat, kaydettilmiş olmaları şartıyla hem imtiyazlı hem de imtiyazsız adi alacaklar için gösterilmelidir.”“Konkordatonun tasdiki için, imtiyazlı alacaklar için, teklif edilen konkordato ister vade konkordatosu ister indirim yüzde konkordatosu olsun, alacağın tamamı tutarında, imtiyazsız adi alacaklar için ise, teklif edilen konkordato indirim yüzde konkordatosu ise, konkordatoda kabul edilen yüzde oranında vade konkordatosunda ise, alacağın tamamı oranında teminat gösterilmesi gerekmektedir.”¹⁷¹ Der. Kanunda ayrıca, “Alacaklar için teminat gösterilmesi zorunlu olan, hem imtiyazlı hem de imtiyazsız alacaklar için, alacaklılar özel olarak ve açıkça kendi alacakları bakımından teminat gösterilmesinden vazgeçebilirler”, hükmü yer alır idi¹⁷²

7101 sayılı Kanun ile yapılan değişikliktten önce konkordatonun önemli şartlarından birisini teminat koşulu oluşturmakta idi. Borçlu, kayıtlı olmak kaydıyla, tüm adi alacaklar için, teklif edilen konkordato yüzde konkordatosu ise, kabul edilen yüzde oranından, vade konkordatosu ise, tamamı oranında, tüm imtiyazlı alacaklılar içinse tamamı oranında teminat göstermek zorunda idi.¹⁷³ Kanunun lafzını incelediğimizde, yapılan yeni düzenleme ile de teminat koşulundan vazgeçilmediğini görmekteyiz. Ancak yeni düzenlemede; teminatın, kanunun 206. maddesinde yer alan imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesi ve konkordato mühleti içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifası bakımından alacaklıların alacak kalemlerinden açıkça vazgeçmesi halinde, borçlunun bu yükümlülüğten kalktığını görmekteyiz. Diyebiliriz ki, burada alacaklıya bırakılmış bir seçim vardır.

Görüldüğü üzere; kanunda, konkordatonun tasdiki için borçlunun dürüst olması koşulu yer almamaktadır. Ancak değişikliktten önce, borçlunun ancak dürüst ise konkordato teklifinin mahkemece tasdik edileceği yer almakta idi¹⁷⁴

Ancak buna rağmen doktrinde, özellikle İcra İflas Kanunu’nun 308. maddesinde kötü niyetle sakatlanmış bir konkordatonun tamamen fesih edileceğine dair yer alan düzenlemenin aynen korunmuş olması nedeniyle konkordatonun tasdiki

¹⁷¹ TANRIVER, Süha, Konkordato Komiseri, Ankara, Yetkin Yayınları, 1993, s:31

¹⁷² UYAR, T./UYAR, A./ UYAR, C. age., C:3, s:4661

¹⁷³ TANRIVER, İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, s.266.

¹⁷⁴ İİK.mad.298/I-1 hükmü, 17.07.2003 tarihinde kabul edilen 4949 sayılı Kanun ile kaldırılmıştır.İcra İflas Kanunu’nun 298.maddesinde yapılan değişiklik ile; önceden konkordato isteyende aranan ve doğruluk haricinde yahut pek büyük hiffetle hiçbir muamele yapmamış olmak” şeklinde düzenlenmiş olan iyiniyetli olma koşulunun, bir nevi dürüstlük kuralının kaldırıldığını görmekteyiz.

aşamasında da mahkemece dürüstlük koşulunun gözetilmesi gerektiği görüşü hakimdir.¹⁷⁵ Taşpınar ise, konkordatonun tasdiki için gereken dürüstlük koşulunun yeni düzenleme ile kaldırılmış olmasını eleştirmekte ve bu düzenleme için kanun koyucular artık dürüstlük koşuluna veda etmiştir, demektedir.¹⁷⁶

Eroğlu, “yapılacak yargılama neticesinde konkordatonun tasdikine ilişkin olarak karar verilirse, mahkemenin seçeceği ve konkordatonun yerine getirmesini sağlamak amacıyla, gözetim, denetim yönetim ve tasfiye tedbirlerini almak ile görevlendirilecek olan kayyımın komiserler arasından seçilmesi gerektiği görüşündedir.”¹⁷⁷ Biz de sayın Eroğlu ile aynı görüşü paylaşmaktayız. Zira; mahkemenin tasdikinden sonra konkordatonun başarıyla sonuçlandığının alacaklıların itiraz ve şikayetleri dışında takip imkanı bulunmamaktadır.

B. Konkordatonun Reddi Kararı

Konkordato tasdik edilmez ise mahkeme konkordato talebinin reddine ya da borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin şartları oluşmuşsa borçlunun iflasına resen karar verir. Mahkemenin ret kararında, tasdik şartlarının hangisinin veya hangilerinin mevcut olmadığının gerekçeleriyle birlikte açıkça ortaya konulması gerekir.¹⁷⁸ Bu madde, borçlunun kötü niyetli davranışlarını engellemesi adına caydırıcılık teşkil etmektedir.

Kesin mühletin kaldırılması, konkordato talebinin reddedilmesi ve iflasa tabi olan borçlu bakımından iflasa, iflasa tabi olmayan borçlu bakımından ise talebin reddine karar verilmesi halinde borçlunun bu sonuca gelmesinde iyi niyetli olup olmamasına bakılacaktır. Borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket etmesi durumunda, alacaklısını kasten zarara uğratan borçlu hakkında cezai müeyyide ile karşı karşıya kalacaktır.

¹⁷⁵ Konkordatonun tamamen feshi:

Madde 308/f- (Ek: 28/2/2018-7101/37 md.)

Her alacaklı, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir.

¹⁷⁶ TAŞPINAR, Sema, Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler (BATİDER, 2003) Bankacılık Yayınları Dergisi, Eylül 2004, C:22, S:2, s.57.

¹⁷⁷ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.93.

¹⁷⁸ TANRIVER, Süha, DEYNEKLİ, Adnan, Konkordatonun Tasdiki, Ankara, Yetkin Yayınları, 1996, s.145.

Konkordatonun tasdiki konusundaki karara karşı herhangi bir miktar veya değer sınırı olmaksızın istinaf ve temyiz kanun yolunun açık olduğu hükme bağlanmıştır.¹⁷⁹

C. Tasdik Edilen Konkordatonun Sonuçları

Asliye ticaret mahkemesi, konkordatonun tasdiki için gereken şartların varlığını araştırır. Bu araştırma inceleme sonucunda tasdik için aranan koşulların tümünün mevcut olduğunu tespit ederse, konkordatonun tasdikine karar verir. Kanun koyucu bu hususta takdir yetkisi tanımadığından, koşullardan biri dahi bulunmazsa, sırf bu nedenle konkordato talebinin reddine karar vermek zorundadır. Mahkemenin kararında, her bir tasdik şartını ayrı ayrı ele alıp somut olayda neden gerçekleştiği sonucuna vardığını delilleri ve gerekçeleriyle birlikte açıkça ortaya koyması gerekir.¹⁸⁰ Ayrıca mahkeme, alacaklılar tarafından yapılmış olan tüm itirazlar hakkında red kararı vererek, konkordatoyu tasdik edeceğinden, gerekçeli kararında neden itirazların kabul edilmediğini de açıklaması gerekmektedir.

1. Alacaklılar Açısından Sonuçları

Konkordatonun tasdiki kararı konkordatoya olumlu oy verenler ve hatta borçlunun konkordato talep ettiğinden ve konkordato sürecinden haberdar olmayan alacaklılar için de bağlayıcı olacaktır.¹⁸¹ Ancak kanunun 308/c-3 uyarınca, yine aynı kanunun 206. maddesinin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklılar, rehinli alacaklılar ve 6183 sayılı AATUHK¹⁸² dahilinde kakan alacaklar için duran takipler konkordatonun tasdikiyle devam edebilecektir.

Mahkemece, aksine alınmış bir karar yok ise rehinli mallar konkordato sürecinde paraya çevrilebilecektir. Ayrıca mühlet süresi kapsamında komiserin onayıyla yapılmış sözleşmelere ilişkin ödemeler ile komiserin izniyle devamı konusunda kabul görmüş sürekli borç ilişkisine ilişkin sözleşmelerdeki borçlunun edimi de konkordatonun tasdikinden etkilenmeyecek alacaklardandır.¹⁸³ Kanımızca,

¹⁷⁹ SARISÖZEN, 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, s.88.

¹⁸⁰ TANRIVER, DEYNEKLİ, Konkordatonun Tasdiki, s.139.

¹⁸¹ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.95.

¹⁸² Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun Resmi Gazete: 21.7.1953 Sayı:6183.

¹⁸³ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.95.

bu alacak kalemlerini iflas prosedüründeki masa alacaklarına benzetebiliriz. Bu nedenledir ki; bu alacaklılar mühlet içerisinde takip başlatabilir ve satış yapabilirler, komiserin alacağı da bu tür alacaklar kapsamında kalmaktadır.

“İcra İflas Kanunu’nun 308/ç maddesi hükmü gereğince konkordato geçici mühlet kararı verilmeden önce başlatılmış takiplere istinaden konulmuş ve paraya çevirme işlemi henüz tamamlanmamış hacizler hükümden düşer. Konkordatonun tasdiki kararıyla ise bu hacizler doğrudan doğruya düşer.”¹⁸⁴ Konkordato sürecinde hiçbir kararın uygulanması için kesinleşme şartı aranmadığından, hacizlerin düşmesi için de konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi aranmamaktadır.

Yine kanunun 308/d maddesi uyarınca, borçlu konkordato projesinde öngörülenden daha fazla bir ödeme yapacağına dair alacaklıyla anlaşamaz. Bu şekilde yapılmış bir taahhüt olsa bile bu taahhüt geçersiz olacak ve alacaklı da böyle bir taahhüdün ifasını talep edemeyecektir.

Burada zorunlu tedarikçilerin durumuna da değinecek olursak; esasen henüz konkordato ön projesi hazırlanırken, zorunlu tedarikçiler hususunun, borçlu tarafından ön görülmesi ve o cari dönemde yapılması planlı işleme giderlerinin bir parçası gibi değerlendirilmesi ve zorunlu tedarikçilerin ödenmesi gerekecek eski borçlarının da bütçelenmesi gerekmektedir. Aslında yapılması gereken ama uygulaması olmayan bu durum hem işletme faaliyetini koruyan hem de zorunlu tedarikçilerin eski borçları için de ödeme yapılması zorunluluğu ortaya çıkaran iki tarafın da menfaatini koruyacak bir ön planlamadır. Örneğin elektrik kurumu doğalgaz kurumları gibi kamusal ve tekel niteliği olan kurumlar bakımından söz konusu olmaktadır. Burada ya firma tedarikçisini değiştirmekte. Örneğin başka bir tedarikçi elektrik firmasından elektriğin alabilir. Ya da mahkemeden bu hususta tedbir talep edebilir. Örneğin elektrik veya doğal gaz borcu olan firmalar da borçlu mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla “Eski borçtan kaynaklanan alacak nedeniyle elektriğim ya da doğalgazım kesilmesin.” diye ihtiyati tedbir talep edip, bu konuda bir tedbir kararı da çıkartabilir. Burada elektrik üretilmez enerji verilmez ise firma fiiliyatta duracağından üretim yapamayacağından komiserler uygulamada, bu husus üzerine bilhassa eğilmekte ve borçlunun elektriğinin kesilmemesi için uğraş vermektedirler.

¹⁸⁴ POSTACIOĞLU, İflas Hukuku İlkeleri, s.120

Rehinli alacaklılar ise mühlet içerisinde rehinin parya çevrilmesi amacıyla takip başlatabileceği gibi, başlamış takiplere de devam edebilir. Ancak rehin alacaklısının başlamış olan takiplere istinaden rehinli malın muhafaza ve satış işlemlerini konkordato mühleti içinde yapması mümkün değildir. Konkordatonun tasdiki kararı ile birlikte rehin alacaklıları rehinli malın muhafaza ve satış işlemlerini yapabileceğinden buna engel olmak adına, borçlu İİK 307. maddedeki şartların varlığı halinde konkordatonun tasdikine karar veren mahkeme muhafaza ve satış işlemlerini konkordatonun tasdiki kararından itibaren bir yıl erteleyebilir. Bu süre en fazla bir yıl olup, mahkemenin bu kararı vermesi için rehinli malların, borçlunun ticari faaliyetinin devamını sağlayıcı nitelikte olması gerekmektedir. Ayrıca erteleme kararı için rehinli malların borçlunun ticari faaliyetinin devamını sağlayıcı nitelikte olmasının yanında, rehin işleminin konkordato talebinden önce yapılmış ve rehine ilişkin olan tüm faizlerin ödenmiş olması gerekmektedir. Kanunun lafzını incelediğimizde kanun koyucu, belirtilen tüm bu hususlar için, borçlu tarafından yaklaşık ispatı aramıştır.

Borçlu rehinli malların satışının ve muhafazasının ertelenmesi talebini geçici mühlet talep ettiği başvurusunda mahkemeye bildirebileceği gibi, alacaklılar toplantısından önce de bildirebilir.¹⁸⁵ Kanaatimizce, böyle bir talebin en geç alacaklılar toplantısından önce yapılması ve bu talebin alacaklılar açısından değerlendirilmesi daha doğru olur. Çünkü, duruşma günü sunulan bir talebin, duruşmada sağlıklı değerlendirilmesi güç olacaktır. Kanun koyucu tarafından duruşmanın erteleneceğine dair bir ibarede konulmadığından hakimnin duruşmayı ertelemekten talepleri reddetme ihtimali de düşünülerek bu taleplerin duruşma gününden evvel mahkemesine sunulmasının doğru olacağı kanaatindeyim.

İİK. m.307/son uyarınca borçlu erteleme kararını mahkemeye verdiği yanlış bilgiler neticesinde aldı ise alacaklı, borçlunun servetinin ve gelirlerinin arttığı, ekonomik durumunu tehlikeye sokmadan borçlarını ödeyebilecek durumda olduğu, rehinli malın paraya çevrilmesi veya finansal kiralama yöntemi ile kiralanan malın kiralayan tesliminin borçlunun ticari faaliyetine zarar vermediği ve ekonomik durumunu zorlaştırmadığı hususlarından birini yaklaşık olarak ispat ederek

¹⁸⁵ PEKCANITEZ, ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, s.149.

konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurabilir.¹⁸⁶ Mahkemeye başvuru olması halinde, mahkeme bir duruşma günü belirler ve borçluyu dinledikten sonra erteleme kararını verir.

Finansal kiralama yöntemi ile kiralanan malların iadesinin bir yıla kadar ertelenebilmesi için borçlunun, finansal kiralama sözleşmesinden kaynaklanan kira alacağının konkordato talebinden önce doğmuş olması kaydıyla, Kanunun 294/7. maddesi uyarınca sözleşmenin aynen ifasını üstlenmiş olması, finansal kiralamaya ilişkin ödenmemiş kira borcunun üç aylık tutarı aşmaması, erteleme kararından kaynaklı olarak malın değer kaybının teminat altına alınmış olması ki bu teminatın türü ve miktarını mahkeme belirlemelidir, ayrıca finansal kiralama yöntemiyle kiralanan malın işletmenin varlığı açısından çok önemli olduğu ve de malın iade edilmesinin işletmenin varlığını tehlikeye sokacağı hususlarını yaklaşık olarak ispat etmesi gerekir.¹⁸⁷

Yaklaşık ispat, “Dış görünüm olarak; maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeye elverişli olmayan usulü birtakım taleplerin kabulündeki ara kararlarda, içerik açısından ise; hızlı yargılamalarda, tehlikeli hal durumlarında ve geleceğe yönelik öngörülerin ispatında kullanılan, bütün delillerin incelenme fırsatının olmadığı, ispat ölçüsünün tam ispata göre düşük olan ağır basan ihtimal ölçüsünün kabul edildiği ancak geçici hukuki himaye tedbirlerinde menfaatler dengesine göre ispat ölçüsünün değişkenlik gösterebileceği, ispat yükünün de geçici hukuki himaye tedbirlerinde karşı tarafa savunma hakkının veriliş verilişine göre değişkenlik gösterebildiği esnek bir ispat rejiminin adıdır”¹⁸⁸ Kanunun yaklaşık ispatı yeterli görmesinin sebebinin, konkordato sürecinin kısıtlı bir süreç olması, sürelerin kısa olması ve kesin varlığın araştırılabilmesi için yeterli vaktin olmaması nedeni ile öngörüldüğü kanısındayım. Gerçekten de kanunun lafzından anlaşılan, yaklaşık ispat, hakim inandırılması açısından yeter derecede olan bir ispat türüdür.

Konkordato ilan eden şirket finansal kiralamadan doğan kira borçlarını ödemez ise leasing şirketi de haklı olarak, kira bedelini ödemesini aksi durumda makinaların iadesini talep etmektedir. Borçlu şirket ise, konkordato ilan etmiş olmaya sığınarak leasingli mallarla ilgili bir işlem yapılamayacağına sığınmaktadır.

¹⁸⁶ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.99.

¹⁸⁷ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.100.

¹⁸⁸ ALBAYRAK, Hakan, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, Ankara, Yetkin Yay.,2013, s.57.

Bu durum da hukuki uyumsuzluk mahkemeye taşınmakta ancak bu husus da bir fikir birliği bulunmamaktadır. Kimi mahkemeler, finansal kiralamaya konu mallar için herhangi bir tedbir kararı vermez iken, tedbir kararlarında leasing konusuna hiç değinmez iken, kimi mahkemeler ise, borçlu şirketi haklı bularak konkordato ilan eden şirketin borçlarını ödeyebilmesi için faaliyetini sürdürmesi gerektiğini, leasingle alınan makinelerin de işletmenin faaliyetin ana konusu olduğunu, dolayısıyla makinelerin leasing şirketine iade edilemeyeceğine işaret ediyor. Kimi mahkemeler ise finansal kiralama şirketini haklı bulup, borçlu şirkete, kira bedellerini ödemez ise makinelerin iadesine karar verileceği konusunda hüküm kuruyor. Görüleceği üzere uygulamada bir birlik bulunmamaktadır. Ancak kanaatimizce, geçmişteki iflas ertelemede olduğu gibi konkordatonun bazı durumlarda kötü niyetli kullanıldığını gördüğümüzden borçlu ile alacaklılar arasında anlaşma sağlanabilmesi halinde, belirli bir plan dahilinde borçların ödenmesi yönünde anlaşma yapılmasının daha doğru olacaktır. Zira konkordato kurumunun özüne uygun düşecek olan da bu yaklaşımdır. İflasın ertelenmesinde de yargı kararları ile finansal kiralamaya konu makine ve ekipmanlar tedbir kapsamı dışında tutulmakta idi, bu durum konkordato için de geçerli olmalıdır. Çünkü; finansal kiralama konusu olan makine ve ekipmanlarının mülkiyeti kiracıda yani konkordato ilan eden borçlu da değil, finansal kiralama şirketinin mülkiyetindedir. Uygulamada da son dönemlerde, Leasing ile alınan makine ve ekipmanların, konkordatoda verilen tedbir kararı kapsamında olmadığı konusunda kararlar alınmaktadır.

Borçlunun konkordato talebi rehinli alacaklıları bağlamayacak olsa da borçlu, rehinli alacakların da yeniden yapılandırılmasını sağlayabilir. Borçlu rehinli alacaklıların tamamına bir teklifte bulunabileceği gibi, rehinli alacaklılara ayrı ayrı tekliflerde bulunabilir. Borçlunun rehinli alacaklılara sunduğu teklif ile diğer alacaklılara sunduğu teklif birbirinden farklıdır. Rehinli alacaklılarla yapılan bu anlaşmada rehinli alacak açısından bir iskonto söz konusu değildir, anlaşma vadeye ilişkindir. Bir rehinli alacaklının diğer rehinli alacaklıya yapılan tekliften haberdar olmamasının mümkün olmadığından, uygulamada ayrı ayrı rehinli alacaklılarla anlaşılmasının da mümkün olmayacağı kanaatindeyim. Çünkü kendisinden daha kısa vade vaat edilen alacaklının, diğer alacaklıya itiraz hakkı olduğundan, tüm rehinli alacaklılara bir vade teklifinin pratikte fayda sağlayacağı kanaatindeyim.

2. Borçlular Açısından Sonuçları

Konkordatonun tasdiki ile borçlu, alacaklılarının büyük bir çoğunluğu ile karşılıklı teati ile anlaşmış olmaktadır. Borçlu, kabul edilen teklifine göre yapacağı ödemeleri aksatmaz ve hileli davranışlarda bulunmaz ise anlaşma devam eder. Bu anlaşma döneminde de borçları git gide azalır ve konkordato süreci içinde de konkordato talebinden önceki sürece ilişkin olarak borçluya karşı herhangi bir icra takibi yapılamayacağından, borçlu bu yollarla adeta bir nefes almaktadır. Alacaklılar bakımında ise, borçlunun iflası halinde alacakları miktar daha az olacağından, alacaklılar da daha fazla bir miktar da alacağına kavuşurlar.

Özellikle faaliyetine devam etme niyetinde olan dürüst borçlular konkordato taleplerinin tasdiki ile alacaklılarla ve icra dosyalarıyla uğraşmaktan kurtulur, işine odaklanarak verimli bir süreç geçirir, borçlarını öder ve en nihayetinde iflas etmekten kurtulur.

Kanunun 308. maddesi uyarınca, borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatler ise hükümsüz olacaktır. Ayrıca, borçlunun böyle bir vaatte bulunmasının da Kanun'un 333. Maddesine göre suç teşkil etmektedir. Bu maddeyle, konkordatoda tüm alacaklılara eşit davranılması ve borçlunun mallarından alacaklıların eşit olarak alacaklarına kavuşması hüküm altına alınmıştır. Örneğin borçlunun alacaklılarından birisine diğerlerine nazaran daha fazla ödeme yapmayı veya daha önce ödeme yapmayı vaat ettiği taahhütler hükümsüz olacaktır.

Geçersiz vaatler Türk Borçlar Kanunu¹⁸⁹'na göre hükümsüz, batıl olacağından, geçmişe etkili olarak sonuç doğurmaktadır. Dolayısıyla bu hükümsüz anlaşmaya göre, ödenmiş para alacağı varsa, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilecektir. Borçlunun hükümsüz vaatlerde bulunduğu ya da hükümsüz vaatleri yerine getirdiğinin tespiti halinde ise, bu husus konkordatonun feshi sebebinin de oluşturacaktır.

¹⁸⁹ Resmi Gazete:01.11.2011, Sayı:6098

D. Konkordatonun Feshi

1. Konkordatonun Kısmi feshi

Konkordatonun kısmi feshinde, sadece bir alacaklının kendisine karşı konkordatonun şartlarının ifa edilmemesi nedeniyle başvurduğu ve konkordatonun feshi halinde sonuçlarının da sadece bu alacaklı açısından doğacağı fesih türüdür. Alacaklı, konkordatonun kendisine ödenmesi lazım gelen miktar yönünden ya da ödemenin zamanı açısından ihlal edilmiş olduğunu iddia edebilir. Bu durumda alacaklı sadece kendi açısından konkordatoyu fesih ettirir ve diğer alacaklılar açısından ise konkordato devam eder.

Alacaklıya konkordatoda öngörülen vadede ödeme yapılmaması halinde, alacaklının konkordatonun feshini talep etme hakkı vardır. Ancak alacaklı, vadeden sonra yapılan ödemeyi hiçbir ihtirazı kayıt öne sürmeden çekerse, bu gecikmeyi kabul etmiş sayılır ve konkordatonun feshi talebinde bulunamaz. Oysa alacaklı ödemeyi ihtirazı kayıtlı, dava açma hakkını saklı tutarak, çekerse, ödemeye rağmen konkordatonun kısmi feshini talep edebilir.¹⁹⁰

Alacaklı, konkordatonun kısmi feshini, konkordatoyu tasdik eden ticaret mahkemesinden, borçluyu temerrüde düşürmesine gerek olmaksızın isteyecektir. Ancak konkordato sürecinde borçlunun bildirdiği alacaklılar listesinde olmayan ve komiserin belirlediği alacaklılar listesine de giremeyip daha sonraki bir tarihte konkordatodan haberdar olarak konkordatodan etkilenen alacaklıların öncelikle kendisini tanıtmak ve ödeme yapılmasını sağlamak amacıyla borçluya bildirimde bulunması gerekir.¹⁹¹

Alacaklı vadesinde ödenmeyen alacağı için borçlu aleyhinde doğrudan icra takibi de başlatabilse de alacaklı bu icra takibiyle alacağın tamamını değil, sadece ödenmeyen taksiti talep edebilir. Alacağının tamamını talep etme niyetinde ise konkordatoyu kendisi açısından kısmen feshettirmesi gerekir.

¹⁹⁰ KURU, Şerh, C:IV, s.3826.

¹⁹¹ KALE, Yenilikler, s.263.

2. Konkordatonun Tamamen Feshi

Kanunda açıkça yer aldığı üzere; tasdik olan konkordatonun kötü niyetle sakatlanması halinde, tasdik kararının verilmesinden itibaren her zaman konkordato feshedilebilir. Borçlunun hareketlerinden hangisinin dürüstlük ilkesine aykırı olduğunu tespitini ise mahkeme yapacaktır. Dürüstlük kuralının genel geçer bir tanımı yoktur. Bir davranışın dürüstlük kuralına uygun olup olmadığını ise toplumda egemen olan ahlaki ölçülere, adetlere ve hakları sağlayan ilişkinin amacına göre tayin edilebilir.¹⁹² Dürüstlük kuralına aykırı davranışın yaptırımını ise konkordatonun tamamen feshi sonucunu dahi doğurmaktadır.

Konkordatonun kısmen feshinde olduğunun aksine, konkordatonun sonuçlarından etkilenen alacaklılar listesinde bulunsun veya bulunmasın her alacaklı, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun tamamen feshini isteyebilmektedir. Konkordatonun tamamen feshini gerektiren sebeplerde ölçü dürüstlük kuralıdır. Konkordatonun kısmen feshinde olduğu gibi, konkordatonun tamamen feshinde de, fesih başvurusu konkordatonun tasdikine karar veren mahkemeden istenecektir.

Konkordato projesi gereği borçlu tüm edimlerini yerine getirirse de konkordatonun sonuçlarından etkilenen alacaklılardan biri zamanaşımı süresi içerisinde konkordatonun tamamen feshini isteyebilir.¹⁹³ Bu durumda konkordatoya göre yapılan ödeme planları ve taahhütler tamamıyla ortadan kalkacak ve konkordato geçmişe etkili olarak feshedilmiş olacaktır.¹⁹⁴ Alacaklılar ferileriyle birlikte tüm alacaklarını, konkordatodan önceki duruma göre talep edebilecektir. Hatta alacaklılar konkordatonun tamamen feshinde müşterek borçlu ve kefile de yönelebilecektir.¹⁹⁵ Borçlunun ödememede bulunmuş olması halinde ise, yapılan ödemeler alacaklıların alacaklarından tahsil edilecektir.

Konkordatonun tamamen feshi halinde tamamen feshin sonuçlarından konkordatoya alacaklılar toplantısında olumlu ya da olumsuz oy vermiş tüm alacaklılar ile konkordatodan etkilenmeyen tüm alacaklılar ve ilgili tüm üçüncü kişiler etkilenir.¹⁹⁶ Konkordato tüm kişiler için feshedilmiş sayılacağından,

¹⁹² SEROZAN, Rona, Medeni Hukuk Genel Bölüm, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013, s.279.

¹⁹³ KALE, Yenilikler, s.267.

¹⁹⁴ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.99.

¹⁹⁵ KALE, Yenilikler, s.267.

¹⁹⁶ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.112.

konkordatonun tamamen feshiyle, alacaklıların konkordato ile elde ettiği haklarında feshedildiği açıktır.

E. Konkordato Sürecinde Kanun Yoluna Başvurma Süreci ve Süreleri

İcra ve İflas Kanunu'nun konkordatoya ilişkin düzenlemeleri genel olarak incelendiğinde istinaf kanun yoluna başvuru süresinin on gün olduğunu görmekteyiz. Konkordatoda, itiraz edenler konkordatonun tasdiki kararının ilanından sonra kanun yoluna başvurabilirler. Bu hususta yapılacak olan yargılama bir çekişmesiz yargı işidir. Çekişmesiz yargı işi olduğundan, konkordato sürecinde verilen kararlara karşı Yargıtay'da temyiz kanun yoluna başvurulamayacaktır. Öyle ki İcra İflas Kanunu'nda konkordato sürecine ilişkin bir karara karşı temyiz kanun yolunun açık olduğu sınırlı sayıda belirtilmiştir.

V. DİĞER KONKORDATO TÜRLERİ

A. Mal Varlığının Terki Suretiyle Konkordato

Mal varlığının terki suretiyle konkordato, İcra İflas Kanunu'nun 309/a ve 309/1. maddesinde yer almaktadır. Burada borçlu, alacaklılara mal varlığı üzerinde tasarruf etme yahut mallarının tamamını veya bir kısmını üçüncü kişiye devretme yetkisi verir. Bu biçimde alacaklılar; müflisin, kendilerine devredilen mal varlığını tasfiye ederek alacaklarına kavuşmaktadırlar. Malvarlığının terki sureti ile konkordatoda da öncelikle borçlunun bir konkordato projesi vermesi gerekmektedir, adi konkordatoda da durum böyledir. Mahkemenin şartların mevcut olduğunu tespit etmesi durumunda burada da üç aylık mühlet verilecektir. Adi konkordato kararlarının, işin özelliğine ters gelmediği sürece, mal varlığının terki suretiyle konkordatoda da aynen uygulanabileceğini söyleyebiliriz.

Mal varlığının terki suretiyle konkordato, iflas likidasyonu boyunca mal varlığının pahasından düşük ederlere satılması tehlikesine karşı müflisi, iflas aşamasının gereğinden fazla sürmesi ve alacağını alamama tehlikesine karşı da alacaklıyı kollayan bir likidasyon süreci olarak kullanılmaktadır.¹⁹⁷ Burada, tasfiye

¹⁹⁷ IŞIK, Fatih, İflas ertelemeye Alternatif Olarak Konkordato, (08.06.2019)

görevlilerini alacaklılar belirleyebilmekte ise de belirlenen kişinin icra mahkemesince uygun görülüp kabul edilmesi sonrası tasarruf yetkisi alacaklılara ve tasfiye görevlilerine geçmektedir. Tasfiye görevlileri, müflisin mallarını iflas prosedürüne benzer bir biçimde tasfiye etmektedir. Kanunu incelediğimizde uygulanacak yolların tahdidi olarak sayılmadığını görmekteyiz. Bu nedenle doktrinde çeşitli olasılıklar tartışılmıştır, borçlunun malvarlığının aktifinin yeni kurulacak bir şirkete devredilmesi yolunun izlenmesi de bu yollardan biri olarak görülmektedir.¹⁹⁸

Bu yolda alacaklıların seçeceği tasfiye memurları yeni bir şirket kurarak, alacaklılara alacakları ile orantılı olarak hisse vermektedir. Bunlar, tenzilat, vade veya karma konkordato şeklinde de olabilir. Doktrinde; malvarlığının terki suretiyle konkordatoyu iflas tasfiyesine benzeten hocalarımız vardır.¹⁹⁹ Ancak burada borçlunun avantajına olan durum, iflastan kurtulması ve müflis sıfatını almamasıdır. Ayrıca malvarlığını tasfiyesi neticesinde alacakların bir kısmı karşılanmazsa, borçlu hakkında aciz belgesi de düzenlenemez.²⁰⁰ Bunlar mal varlığını terki suretiyle konkordato yolunun tercih edilmesini gerektiren nedenlerdendir.

İcra İflas Kanunu'nun 309/j-2 maddesinde tasfiyenin bir yıldan fazla sürmesi halinde tasfiye memurlarının düzenlemesi gereken belgeleri açıklamıştır. Bu kapsamda söz konusu maddeye göre, tasfiyenin bir yıldan uzun sürmesi halinde konkordato tasfiye memurları, her yıl en geç aralık ayı sonuna kadar, tasfiye edilen malvarlığının ve henüz paraya çevrilmemiş malların durumunu belirten bir cetvel ve faaliyetleri hakkında bir rapor düzenleyip alacaklılar kuruluna tevdi eder ve bu rapor, takip eden yılın şubat ayı sonuna kadar alacaklıların incelemesine hazır bulundurulmak üzere alacaklılar kurulu aracılığıyla tasdik makamına sunulur.²⁰¹ Bir nizam içinde rapor ve cetvel hazırlanmasının sebebinin esasen alacaklıların mallarının durumu ve faaliyetleri hakkında bilgilendirilmesi ve alacaklıların itiraz haklarını kullanabilmeleri için olduğu kanısındayım.

Tasfiyenin maddede anlatıldığı şekliyle sona ermesinden sonra tasfiye memurları nihai rapor düzenler ve bu raporu alacaklılar kuruluna sunar. Alacaklılar kurulu ise, ya nihai raporu onaylayacak ya da tamamlanmak üzere tasfiye

<http://www.erdemerdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/iflas-ertelemeye-alternatif-olarak-konkordato/>

¹⁹⁸ KURU, El Kitabı, s.1543.

¹⁹⁹ MUŞUL, İcra ve İflas Hukuku, s.1405.

²⁰⁰ PEKCANİTEZ, Hakan, ATALAY, Oğuz, SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral, ÖZEKES, Muhammet, İcra İflas Hukuku, Ankara 2012, s.578.

²⁰¹ EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.139.

memurlarına iade edecektir. Alacaklılar kurulu nihai raporu onaylarsa konkordato şekli açıdan sona erer ve söz konusu raporu tasdik makamı olan ticaret mahkemesine gönderilir.

B. İflas İçi Konkordato

İflasa tabi borçluların, henüz iflas etmeden önce, iflastan kurtulmak amacı ile gerçekleştirdiği konkordato, iflas dışı konkordato iken; iflasa tabi borçluların, iflas ettikten sonra, iflastan kurtulmak için gerçekleştirdiği konkordato, iflas içi konkordatodur.

İflasına hükmedilmiş borçlu konkordato talep edebileceği gibi, müflisin alacaklılarından biri de konkordato işlemlerinin başlatılmasını talep edebilir. Kanaatimizce, iflas içi konkordato borçlunun genellikle iflas öncesinde konkordato teklif etmek üzere bir hazırlık yapamaması ya da beklemediği bir anda hakkında iflas kararı verilmesinden dolayı olabilmektedir. Ayrıca, iflas tasfiyesi sonunda alacaklıların eline geçecek tutar ile konkordatonun kabulü üzerine ödenecek tutar arasında alacaklılar lehine bir durum varsa, iflas müessesesi ile menfaati zedelenen alacaklılara da iflas içi konkordato talebinde bulunulabilir.

Müflis, iflasın açılması kararının verilmesinden başlayarak kesin dağıtımın yapılmasına kadar konkordato talebinde bulunabilir.²⁰² Müflis bu talepte bulunurken, konkordato projesi sunmak zorundadır. Ancak bilanço ve defterleri iflas idaresinin tasarrufu altında olduğundan dolayı konkordato teklifine ayrıntılı bilançosunu ve defterlerinin eklemesi zorunludur.²⁰³ Şüphesiz, borçlu gelirleri ile orantılı, gerçekçi bir ödeme teklifinde bulunmalıdır. Hemen belirtelim ki; konkordatonun kabul edilebilmesi konkordato teklifinin mümkün olan en kısa zamanda yapılmasına da bağlıdır.

İflastan sonra konkordato tasfiye süreci boyunca bir kez istenebilecek ve bu talep reddedilirse artık bundan sonra konkordato talep edilemeyecektir. İflastan sonra bir konkordato talebinde bulunulması halinde, iflas idaresi konkordato projesi hakkındaki görüşüyle bu talebi alacaklılara iletir.

²⁰²EROĞLU, Uygulamada Konkordato, s.141.

²⁰³ PEKCANITEZ, ERDÖNMEZ, 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, s.175.

İflas içi konkordatoda komisere ait görevleri ise iflas idaresi ifa eder. Konkordato talebinin yapıldığı tarih açısından henüz iflas idaresi seçilmedi ise iflas idaresinin yapması gereken işlemleri iflas dairesi yapacaktır.²⁰⁴ Alacaklılar toplantısında, kanunda aranan çoğunlukla projenin kabul edilmesi halinde, kabul edildiği tarihten, konkordatonun tasdikine kadar müflisin mallarının paraya çevrilmesi durur ancak bu süre altı ayı geçemeyecektir. Teklife ilişkin yeterli çoğunluğun sağlanmasına ilişkin sayıda, sıra cetveli düzenlenene kadar masaya yazdırılan yahut masaya yazdırılmamış olsa dahi tapu sicilinde yazılı olan alacaklar ve ikinci alacaklılar toplantısına kadar masaya yazdırılan alacaklar dikkate alınmaktadır.²⁰⁵

Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine mahkemeden iflasın kaldırılmasını iflas idaresi isteyecektir. Burada kesin ya da geçici mühlet kararı verilmez. Eğer konkordatonun tasdiki ve iflasın kaldırılmasından sonra, borçlu konkordatonun şartlarını yerine getiremezse, hakkında konkordatonun feshi yoluna başvurulabilecektir. Konkordato talebinin reddedilmesi halinde ise; verilen ret kararı iflas idaresine bildirilir ve bu bildirimden sonra iflas idaresi kaldığı yerden işlemlerine devam eder. Bu işlemlere devam edilebilmesi için, konkordato talebinin reddi kararının kesinleşmesine de gerek bulunmamaktadır.

²⁰⁴ KARSLI, Abdurrahim, İcra İflas Hukuku, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2014, s.534.

²⁰⁵ KURU, Baki, İcra İflas Hukuku El Kitabı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2013, s.1535.

SONUÇ

Tacirler, kurdukları işletmelerle kazanç elde eder ve ekonomik değerler yaratırlar. Bu değerler öyle etkilidir ki zincirin halkaları gibi birbirini kapsayan etki yaratır, tacirlerin kendileri, pay sahipleri, çalışanları, çalışanlarının aile bireyleri, o çalışanlar olmasa idi onlara bakmakla yükümlü olacak kişiler, tüketiciler ve nihayetinde ülke ekonomisi fayda sağlarlar. Ancak, tacirler bu faaliyetlerini yürütürken, küçümsenemeyecek büyüklükte ve yoğunlukta bazen kendi kusurlu davranışlarından doğan, bazen de öngöremedikleri olaylar sebebiyle meydana gelen riskler ile de karşılaşabilirler. Kanun koyucu da bu durumda ülkenin ekonomik konjonktürünü de baz alarak iyileştirici prosedürler ortaya koymaya çalışmaktadır. Nitekim 7101 Sayılı İcra Ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da bu ihtiyaç doğrultusunda yeni düzenlemeler getirmiştir.

Uygulama aşamasında oldukça fazla istismar edildiği ve amacının dışına çıkıldığı gündemde yer almaya başlayan İflas Erteleme Kurumunu tamamen yürürlükten kaldıran kanun koyucu bunun yerine, daha öncede yine kanunda yer alan ancak kısıtlı bir kullanım alanı olan ve işlerliği olmayan Konkordato kurumunda ciddi değişiklikler yaparak, işler hale getirmiş ve uygulamaya almıştır.

Konkordato, mali yönden zor duruma düşen dürüst borçlunun, içinde bulunduğu sıkıntılı süreçten ticari itibarını sarsmadan korunmasını amaçlayan ve alacaklıların da dahil edildiği bir anlaşma türüdür. Ödeme günü gelmesine rağmen borçlarını ödemekte zorlanan ya da borçlarını vadesinde ödeyememe riski taşıyan dürüst borçlu, borçlarında tenzilat yaptırmak, ya da belirli bir vadede ödemek ya da muhtemel bir iflas yaşamamak adınakonkordatoya başvurabilir. Alacaklıların da konkordato talep etme hakları haiz olup, eski düzenlemeden ayrılan yönüyle bu taleplerini asliye ticaret mahkemelerine başvuruyla isteyebileceklerdir.

İflasın ertelenmesi kurumu uygulamada oldukça rağbet görse de adalete aykırı olarak dar bir kesimle, sadece sermaye şirketleri ve kooperatiflerle sınırlandırılmış idi. Bu durumda iyileştirmenin mali durumu bozulan bütün borçlulara yansımaları engellemekteydi. Buna karşın iflas sebepleri de çok sayıda tutulduğundan, dürüst olan borçluların, iflas tehdidini sürekli olarak hissetmeleri,

onların daha cesur ticari adımlar atmalarına engel teşkil etmekte, manevra alanı daraltılmakta ve meydana gelen iflas sebepleri, etkilerini en çok şahıs şirketleri ve gerçek kişi tacirler üzerinde göstermekte idi. Bu tür sakıncaları gidermek için, yapılan değişiklikler sonucunda, borçlu ile alacaklının müzakere etmesi ve müzakere neticesinde vardıkları anlaşmanın mahkeme tarafından tasdiki temeline dayanan konkordato kurumu etkin ve işlevsel bir hale getirilmiştir. Yeni konkordato kurumu ile taraf dengesinin sağlanması amacını içeren, hem alacaklının hem de borçlunun menfaatini gözetten bir müessese görmekteyiz.

KAYNAKÇA

AKDENİZ, Murat, KAYIHAN, Şaban, İflasın Ertelenmesi ve Hukuki Sonuçları Dava Dilekçesi Örneği ve Yargıtay Kararları Ekleri ile İstanbul: Kabalcı Yayıncılık, Nisan 2014.

AKINTÜRK, Turgut, Müteselsil Borçluluk, Ankara 1971.

AKYAZAN, Sıtkı, Banka ve Ticaret Hukuku İle İlgili İncelemeler, Yargıtay Kararları, Kanuni Mevzuat, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık, 1972.

ALBAYRAK, Hakan, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, Ankara, Yetkin Yay.,2013.

ALTAY, Sümer, Türk İflas Hukuku, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2004.

ALTAY, Sümer, Genel Olarak İflâs Davaları ve İflâsta Paylaştırmanın Esasları (Ünal Tekinalp'e Armağan, C.II, İstanbul 2003, s. 891-923), İstanbul, Legal Yay., 2003.

AMMON, Kurt, GASSER, Dominik :GrundrissdesSchuldbetriebundKonkursrecht, Bern 1997. s.281. Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Toplantısı,

ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketler, C.IV-V (Anonim Şirket Hesapları, Anonim Şirketin İnfisah ve Tasfiyesi, İstanbul, Batider Yay., 1961.

ATALAY, Oğuz, Anonim Şirketlerin İflası, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., 1996.

ATALAY, Oğuz, Borca Batıklık ve İflasın Ertelenmesi, 2. Baskı, İzmir, Güncel Yayınevi, 2007.

BALCI, Şakir, İflasın Ertelenmesi Usul ve Esaslar, Ankara, 2010.

BARLAS, Nami, Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, 1992.

BAŞÖZEN, Ahmet, İflasın Ekonomik Analizi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, İstanbul, Legal Yay., 2006/4, (s. 929-942).

BELENTEPE, Orhan, Konkordato Uygulaması Nedir, 2018.

BERKİN, Necmettin, İflas Hukuku, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1972.

BERKİN, Necmeddin M., Tatbikatçılara İflas Hukuku Rehberi, İstanbul, Filiz Kitapevi, (tarihsiz).

ÇOLAK, Ömer Faruk, ESER, Kadir, Makro Açıdan Türkiye’de Bankacılık Krizleri (Bankacılık Sorunları Sempozyumu, Ankara 26-27 Kasım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2004, (s.17-44).

COŞKUN, Ender, Direkt İflas Maliyetleri ve Bu Maliyetleri Etkileyen Faktörler Üzerine Literatür İncelemesi. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 2009, 1 (2), (97-118)

DELİKANLI,İhsan Uğur, Bankacılık Sektörü Açısından Kriz Sebepleri ve Öneriler (Bankacılık Sorunları Sempozyumu, Ankara 26-27 Kasım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2004, (s. 74-91).

DUMANOĞLU, Sezayi, İflasın Ertelenmesi, Borca Batıklık ve İyileştirme Projeleri(İkinci Baskı), İstanbul, Beta Yay., 2011.

ERDEM, Murat, Mahkeme Dışı Konkordato, İstanbul, Yetkin Yayınları, 2005.

ERKEK, C. Ü., İflasın Ertelenmesinin Şartları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, 2013.

ERMENEK, İbrahim, İflasın Ertelenmesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2010.

EROĞLU, Orhan, Uygulamada Konkordato, Ankara, Seçkin Yay., 2018.

GÜNEL, Y. Mete, İflas Davaları ve İflasın Ertelenmesi, Ankara, Legal Yayınevi, 2006.

GÜRDOĞAN, Halil, İflas Hukuku Dersleri, Ankara 1966.

KAYAR, İsmail, Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya, Mimoza Yayıncılık, 1997.

KARSLI, Abdurrahim, İcra İflas Hukuku, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2014.

KARSLI, Abdurrahim, İcra Hukuku Dersleri-2, İstanbul, 2009.

KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2007.

KUMKALE, Ruknettin, Konkordato, Ankara, Seçkin Yay., 2018.

KURU, Baki, ARSLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, Yetkin Yay. 2009.

KURU, Baki, İcra İflas Hukuku El Kitabı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2013.

KURU, Baki, İcra ve İflas Hukuku, C. IV, İstanbul, Legal Yay. 1997.

KURU, Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, Ankara, Yetkin Yay. 2013.

MUŞUL, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, Adalet Yay., 2008.

OĞUZMAN, Kemal, ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009.

ÖMEROĞLU, H. O. (2012). İflas İdaresi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2012.

ÖZCAN, Enver, Ekonomik Bunalımlar, Ankara, 1981.

PEKCANITEZ, Hakan, Anonim Ortaklıkların İflası, Ankara, D.E.Ü Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, 1991.

PEKCANITEZ, Hakan, ATALAY, Oğuz, SUNGURTEKİN ÖZKAN Meral, ÖZEKES, Muhammet, İcra İflas Hukuku, Ankara 2012.

PEKCANITEZ, Hakan, ERDÖNMEZ, Güray, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2018.

PEKCANITEZ, Hakan, ERDÖNMEZ, Güray, 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi, Sayı 105, 2018.

POSTACIOĞLU, İlhan, İflas Hukuku İlkeleri, C. I, İstanbul 1978.

SARISÖZEN, Serhat, 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, İstanbul, 2018.

SAYILGAN, Güven, ECE, Arslan, İflasın Ertelenmesi ve Türkiye’de 2009-2013 Arasındaki İflasın Ertelenmesi Davalarının Analizi, Maliye Finans Yazıları Dergisi, Sayı: 105, Yıl: Nisan 2016.

SEROZAN, Rona, Medeni Hukuk Genel Bölüm, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2013.

TANRIVER, Süha, İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Güncel Sorunlar Ve Bazı Değerlendirmeler, Makalelerim II, İstanbul, Yetkin Yayıncılık, 2011.

TANRIVER, Süha, İflas Dışı Adi Konkordatoya İlişkin Temel Problemler ve Çözüm Arayışları MİHBİR 13. Antalya Toplantısı, 2017.

TANRIVER, Süha, Konkordato Komiseri, Ankara, Yetkin Yayınları, 1993.

TAŞPINAR, Sema, Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler (BATİDER, 2003) Bankacılık Yayınları Dergisi, Eylül 2004.

TANRIVER, Süha, DEYNEKLİ, Adnan, Konkordatonun Tasdiki, Ankara, Yetkin Yayınları, 1996.

TAŞPINAR, Sema, İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara TBB Yay., 2004.

TOPLU, Mustafa Can, İflas Ertelemesinin Türkiye’de Uygulama Süreçleri ve İyileştirme Projelerinde Mali Değerlendirme ve Analizin Önemi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.

ÜSTÜNDAĞ, Saim, İflas Hukuku (İflas, Konkordato, İptal Davaları), İstanbul, Fakülteler Matbaası, 2002. POSTACIOĞLU, İlhan, İflas Hukuku İlkeleri, C. I, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yay., 1978.

UMAR, Bilge, YILMAZ, Ejder, İspat Yüğü, İstanbul, Kazancı Hukuk Yayınları, 1980.

UMUR, Ziya, Roma Hukuku Ders Notları, İstanbul, Beta Yay., 1999.

UYAR, Talih, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 92 Sayı 2018/4, İstanbul, 2018.

UYAR, Talih, İcra İflas Kanunu Şerhi, C:5 İzmir, 2006.

YILDIRIM, M. Kamil, Hileli İflas Suçları, İstanbul, 2000.

YILDIZ, Yiğit, Konkordato, İstanbul, 2018.

YILMAZ, Ejder, İflas İdaresi, Ankara, Yetkin Yay., 1976.